

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 738. Kiadóhivatal 708.

Felvesszük a készfizetéseket

Irta: Kossuth Ferencz

Budapest, december 2.

Hol volt, hol nem volt, jó messze tőlünk, Strasszburghban volt egy tudós professzor, aki arra az ékes névre felelt, hogy: „Knapp.”

Neve szükölködő volt, mert németül szólva, éppen csak hogy Knapp elég volt arra, hogy öt embertársaitól megkülönböztesse.

Épp ezért nagyobbra vágyott és kitalált egy elméletet, amely nagyon tetszett Ausztriában és amely ott, az ő neve alatt ismeretes.

Bajlódta az ő elméletével a mi legjobbjaink közül is többen; ezek közt a mi legzseniálisabb pénzügyi tekintélyünk, Wekerle Sándor.

De az ő erőfeszítésük dacára a Knapp-elmélet vigan fennállt és Ausztriát egészen meghódította; most pedig „mirabile visu”, lesz nekünk Knapp-féle készfizetésünk.

Kell-e ennél nagyobb dicsőség egy Strasszburghban élő professzornak? Kell-e ennél nagyobb lekicsinylése, csaknem kigunyolása a magyar törekvéseknek?

Ez a siker Knappnak a sikere, az elméletet kieszelő tudós Knappé, aki a tudomány internacionalista mivoltában nem ismert határokat, sem határvámokat és az általános vámtarifa sem tar-

mazott tételt a Knapp-féle elmélet megvámolására, tehát szabadon jött a hódító elmélet és most már itt fekszik bevéve egy törvényjavaslatba a magyar képviselőház asztalán.

Legyen tehát dicsőség neked, óh Knapp!

Ez a derék tanár azt az okoskodást eszelte ki, hogy a külföldet illető fizetések teljes mérvű kielégítése a közös bank által rendelkezésre bocsátott arany váltók által, elég arra, hogy a pénzérték állandósága biztosított és hogy a kamatláb ingásai nagy mérvben mérsékelteszenek.

Elméletnek ez furcsa: mintha egy egész állam pénzértékét állandósíthatná az, hogy a külföldet illető fizetések kielégítésére van egy bank, amely jó arany váltókat bocsát rendelkezésre.

Mintha lehetne (és mintha tanácsos volna, hogy lehessen) olyan bank, amely arany váltóival felöllelhetné egy állam összes lakosságának közgazdasági viszonyait a külfölddel és ezen állam összes lakossága rá legyen szorítva arra, hogy e viszonyok lebonyolításánál éppen a közös bank arany váltóit használja!

És mégis, ime, a strasszburgi tanár elmélete, mint biztosíték tündöklök most a bankszabadalom törvényjavaslatában.

Vastag betűkkel van beleírva az új 111. szakaszba az, hogy „ha az Osztrák-Magyar Bank ebben az időközben

nem felelne meg annak a kötelezettségnek, mely szerint tartozik minden rendelkezésére álló eszközzel gondoskodni arról, hogy jegyeinek a külföldi váltók árfolyamában kifejezésre jutó értéke a koronaérték törvényes pénzlába paritásának megfelelően, állandóan biztosítva maradjon, a szabadalom elvesztését vonja magával stb.”

A fenyegetés szörnyű, de a villámok papiros villámok!

Ha bírja, úgy is megteszi a maga érdekében a bank azt, ami fentebb elő van írva. Ha pedig nem bírja, ez annak a jele, hogy baj van, még pedig nagy baj és vajjon miképpen képzelhető el az, hogy midőn nagy baj van, éppen akkor vonassék meg a bank-privilegium és akkor szűnjék meg a bankó kibocsátási jog s ezzel, a baj teljes közepén, provokáltassék egy erős krízis anélkül, hogy előkészület tétetett volna az agyoncsapott bank helyettesítésére.

Tegyük hozzá azt, hogy nem az állam, hanem a kilencztizedrésében osztrák szavazó-részvényesekből álló magán-részvénytársaság fogja elhatározni, hogy mikor jöhet el a készfizetés ideje; ez a magán részvénytársaság tehát egy új közjogi tényezővé lesz. A magyar képviselőházban pedig a készfizetési javaslatra nézve behozatik a klotür.

Ellenben az osztrák Reichsrathban nincs szükség a kijelölt négy hétre, mert ott négy óra is elég arra, hogy el-

Egy bűnügy 1703-ban.

Irta: Váradi Antal.

(Utánnomás tilos.)

Most, hogy minden hét véres szenzációkat hajlász, az egyiknek a hősét még fel sem kötötték, már a másik, harmadik darabokra vágott és zsákba varrt, vagy tengerbe dobott hullát találják és lázas kutatás folyik a tettes után — az egész világ megborad és ég felé fordított szemekkel fohászkodik fel:

— Gonosz a világ!... Ilyesm nem történt a boldog régi világban!

Dehogyan nem történt. Még sokkal rettenetesebb dolgok, még pedig a törvény oltalma alatt. Akkor a törvény darabolt fel, tört kerékbe, huzott nyárra és égetett meg. Néha a halálos ítéletet „kegyelemből” fejvesztésre változtatták. Jól mondta rá az egyszeri zsidó közkatonára:

— Az majdnem mindegy!

A cseh rablók Ziska jeles vitéz vezérlete alatt szenvedélyvel vadásztak kis gyerekekre, akiknek nyomorult kis tetemét a disznók elé dobták. A viselős asszonyok felhasított gyomrába pedig zabot töltvén, abból abrakoltatták a lovaikat.

Oh, azok a boldog, régi idők!...

Egy poros, disznóbőrbe kötött fóliás sárga lapjain olvastam ezt a rémtörténetet, amelynek azonban van valami nemesebb na-

tinája. Erdemesnek tartottam azért megjegyezni onnan. Hátha érdekel valakit?

1703-at irtak és abban az esztendőben alapították Szentpétervárat. Május 27-ikén tették le az alapkövet. Előtte való hónap, azaz április elsején tette meg Montrevel marsall a XIV. Lajos katonája azt a hunczut tréfát százötven protestánsal, akik egy Nimes meletti malomba vonultak istentiszteletre, hogy erővel katolizálni akarván őket, felszólításának haszontalanságán felboszankodott és felgyújtotta a malmot. A menekülteket aztán sorban visszakergette a tűzbe. Milyen szépek is voltak azok a régi idők... hogy az Isten bocsássa meg nekik!

Ebben az esztendőben történt, mondom, hogy egy hollandiai faluban élt egy Verhaagen nevű halász, akinek volt vagy kilencz gyereke meg egy beteges felesége. Ő maga, szegény, halálos nyavalyában szenvedett, mert egyszer halászat alkalmával a bárkárói a vasmaeskára esett, az bezuzta a mellét, azóta lassan sorvadt a sir felé.

Ez a szegény halász a kenyérkereset irtozatos gondjai között egy este halászatva egy levelet fog föl a hálóban, mely holland nyelven ezt tartalmazza:

— „Jöjjön azonnal. Várom. Nem félek öntől.”

Aláírva: John Macdonald Esqu.

Alig egy hét múlva a beteg Verhaagen bement Rotterdamba, hogy egy híres orvost keressen föl, aki a szegényeket ingyen gyógyítja s akitől orvosságot várt a bajára.

Amellett a kétség is gyötörte, hogy mi lesz már vele?... Ha bizonyosan meg kell halnia — intézkedni kellene, hogy a nyomorult asszony és a szegény gyerekek éhen ne veszzenek halála után.

Amint a csatorna mentén gyalogol, szegény, lázasan beszélgető csoportok haladnak előtte, mögötte és tárgyálnak egy rettenetes esetet, amely itt történt, Hollandiában, a tengerparton, egy halászkunyhóban. Mióta az eszüket bírják, ilyen szörnyűség nem történt a Zuydertó országhában.

Nyomorúságában is füllel odahallgat és megérti a következőket:

Egy Macdonald nevű előkelő skót utazott Edinburgból Franciaországba. A csatorna nagy vihar támadt s a hajót az ő partjaikra verte. Ott egy halászkunyhóban, — valószínűleg abban, mert bizonyosat nem tud senki, — tüzet raktak, szárították a nedves ruhákat, mikor valaki rájuk törhetett és lemészárolta Macdonaldot és a kísérőit. Három embert.

Darabokra vágott holttesteiket a tengerbe szórta, de az visszamosta a hullarészeket a partra, úgy szedegették föl két nap és két éjjel. Most rakja össze őket a városi fizikus, ha ugyan tudja, mert olyan példátlan kegyetlenséggel vannak azok fejszével széjjel hasogatva, hogy ember legyen, aki össze tudja őket állítani.

Egész uton be a város felé ezt a szörnyűséget pertraktálták. A szegény Verhaagen vigasztalódott. Lám, a gazdag embereknek is

vessék a javaslatot, amint hogy el is vetik.

És most csak néhány szót arról, hogy mily fenhéjazó büszkeséggel utasította vissza a miniszterelnök az alig végződött delegációkban azt a gondolatot, hogy a kormány a készfizetések kérdésében meghátrál.

Amint a vádat feljegyzi, hogy majd válaszoljon rá, egy makacs fejmozdulatot tett, melyet jóízű mosolygással vettem észre; e fejmozdulat olyasmint jelentett, hogy majd meglássuk, ki a legény a csárdában?... Hát most megláttuk.

Ha a múlt év őszén az ismert események be nem következtek volna és mi lettünk volna hivatva tető alá vinni ezt az ügyet, annak daczára, hogy az önálló bankra nézve fennállt a király „veto”-ja, mégis másképpen nézett volna ki az egyezmény.

Készfizetés tehát most nem lesz, de a közös bank meglesz, legalább erről meg van győződve Lukács.

Ugy látszik, hogy 1917-ben jön el az egész vonalon a valóban kritikus év. Így nevezte volna ezt az évet egy másik tudós Knapp, aki astronomiával és geológiával foglalkozott és a földrengésekről sötét jóslatokat mondott, valahányszor a nap, a hold s a föld egy vonalba kerültek.

A földrengést jósló Knapp meghalt; az ő elméletét elfelejtették; adjon az isten hosszú életet a másik Knappnak és az ő elméletének, mert ez most a mi készfizetési biztosítékunk.

Kár, hogy nincs arra is valakinek elmélete, hogy a kis bankjegyek összege ne szorítottassék meg minden igaz ok nélkül, ami egyértelmű a pénzforgalom ok nélküli megnehezítésével és a közönség bosszantásával és károsításával.

Miképpen kerüljük ki azt a sorsunkat, hogy zsebeinket meg kelljen tölteni ötkoronás ezüst pénzzel és oly súlyt hordani magunkkal, hogy ha nyirkos

időben elesünk, nem birunk újra lábra állani.

Valóban nehéz *komolyan* írni a készfizetések ilyen felvételéről.

Előterben a bankügy.

— Nyilatkoznak az osztrákok. —

Zanella kontra Wickenburg.

Budapest, december 2.

Az aktuális politika homlokterében ma a beterjesztett bank-javaslat áll, amelynek tárgyalásánál az ellenzéki pártok erősebb parlamenti akcióra készülnek. Az ellenzéknek ez az elhatározása erősen érezteti hatását az indemnítási javaslat most folyó tárgyalásánál is, amely a bank-javaslat beterjesztésével csak másodrendű politikai kérdéssé vált. Ily körülmények között valószínűnek tekinthető, hogy az indemnítási javaslat mielőbb tető alá fog kerülni, noha egyes ellenzéki szónokok és néhány horvát képviselő még fel fognak szólalni.

A bank-javaslatról ma egy bécsi lapban nyilatkoznak az osztrák képviselők is és meg vannak elégedve a javaslatnál. A magyar felfogásra nézve különösen bántó Gessmannak a nyilatkozata, amely azt mondja, hogy a javaslat fedi a keresztényszocialisták álláspontját. Az osztrák képviselők ez elismerő nyilatkozatukkal csak nehezebb helyzetet teremtettek a bankjavaslat számára a magyar képviselőházban.

A pártkörökben különben ma elég nagy esend uralkodott. A munkapártban főként az időközi választásokról volt szó. Megelégedéssel vették tudomásul, hogy a pártvezetőség Zsolnán Hentz Károlyt jelölte.

Fiumében a Zanella — úgy látszik — tovább akarja folytatni a személyes harcot Wickenburg kormányzó ellen és ma egy fiumei lapban újabb és tendenciózus közléseket tesz arról az afférről, amely közte és a kormányzó közt felmerült. Ez a nyilatkozat egy esetleges újabb Zanella—Wickenburg-afférré vezethet.

Mai híreink a következők:

Hasztalan. Végre, egy reggel találtak egy lerongyolt figurát, akinek a véres ruhái, torz arca, arra gyanították, hogy ez lehet a bűnös. Menten elfogták és börtönre vetették. Vallatni kezdték. Hülye volt a nyomorult, de legnagyobb mértékben. Mindenre azt mondta, hogy „igen... igen...” de nem értett egy szót sem a kérdésekből.

Mindegy. Ez a gyilkos. Ezzel aztán betömik a világ száját. És ki tudja: nem jó helyen tapogattak-e?...

Rotterdam főbírája azonban, egy lelkes, igazságos, öreg jogtudós, amint szembenézett a vádlottal és néhány kérdést intézett hozzá, felkiáltott.

— Ez épp annyira bűnös, mint én. Ha ezt itéljük el — ez szemfényvesztés. Mi az igazságot keressük, nem a csalást.

És kiarsztette a nyomorultat a börtönből. Napok multak. Semmire sem mentek a kutatással. Ekkor a főbíró, nagy vagyonu ember különben, kihirdetett, hogy tizezer tallért ad jutalmul annak, aki a valódi gyilkos nyomára vezet.

Eppen ezen a reggelen ért a városba Verhaagen, mikor ezt a tizezer tallért dobolták ki a piacra.

Belényillalott a szívébe. No, de mi köze hozzá?... Ment szépen a maga útján a doktor lakása felé.

Nagynehezen bejutott hozzá. Az megvizsgálta, s ridegen azt mondta neki:

— Van vagyona? Van családja? Végrendelkezzék. Maga nem él három hónapig...

Popovics a bankjavaslatról.

Popovics Sándor bankkormányzó a bankjavaslatról egy újságíró előtt a következő érdekes nyilatkozatot tette:

Ami elsősorban a készfizetéseket illeti, a két Kormányának sikerült megtalálni a középutat, amely mind a két fél megaláztatásával fog találkozni. A törvényhozások azon joga, hogy a készfizetések megkezdését elhatározhassák, az új törvényben is statuálva van. Másrészt a törvényben és a bank szabadalomban le van fektetve annak a lehetősége, hogy a kellő előfeltételek fenforgása esetén a bank bármikor megkezdhesse a készfizetést. A kezdeményező lépést ez irányban megtenni a banknak joga, de nem kötelessége. De ha a bank nem is akarna élni a kezdeményezés jogával, akkor is módjában lesz a két Kormányának arra, hogy a készfizetésekről fülvétel tekintetében egymással megegyezésre jussanak és ez iránt javaslatokat terjesszenek a parlamentek elé. A dolog tehát úgy áll, hogy az elhatározás úgy, mint eddig is volt, a parlamentnek joga, a kezdeményezés pedig, úgy, mint eddig volt, a banknak a joga.

Osztrákok a bankjavaslatokról.

Gessmann képviselő, az osztrák keresztényszocialista párt egyik vezére szerint a bankjavaslat megaláztatásomelőlőan fedi a keresztényszocialista párt álláspontját. Mi azt követeltük, — mondja, — hogy a bankszabadalom a kiegyezésnek még hátralevő hét esztendejére meghosszabbítottassék anélkül, hogy Magyarország bármilyen kedvezményben is részesítették. Mert az én felfogásom az, hogy a bankközösségből Magyarországnak van a legnagyobb haszna úgy a hitel, mint a pénzügyi törén. Tényleg azonban mégis történtek bizonyos államjogi és pénzügyi kérdésekben kedvezések Magyarország javára. A készfizetések felvételére nézve azonban megegyezés nem történt. Ehhez különben mi nemzetgazdasági okokból sohasem járulhattunk volna hozzá, mert mi ebben a borszespekulációnak indokolatlan kedvezésben való részesítését láttuk. A készfizetések felvétele ezenkívül a mi értékeink terén nagy zavarokat idézett volna elő és a kamatláb felemelését tette volna szükségessé, amit ipari életünk konszolidációja tekintetében megengedhetők nem tartottunk. Részemről a jelenlegi megegyezésben a közösség eszméjének jelentős diadalát látom. De nemzetgazdasági szempontból is öröndetes az a tény, hogy illetően az üzleti élet stabilitása hosszabb időre biztosított.

Dr. Kramarz szerint a készfizetések felvétele

Szegény Verhaagen csak úgy szédelgett ki a doktor házából és csak arra tért magához, hogy aki pedig a gyilkosról tud valamit — az menjen tüstént a főbíró házába, ha igaz nyomra vezet: kap tizezer tallért, és megmentette a hollandiai igazságszolgáltatás jó hírnevét!

Mintha villám ütött volna belé. Megfordult — s ment egyenesen a főbíró házához.

Ott megtapogatta a köntöse zsebéit. Benne volt a kihalászott levél. Azzal felsietett, amennyire beteg teste engedte, a főbíróhoz.

— Bocssásanak be... Hozom a gyilkost! Persze, hogy félre állottak az utjából és menten bebocsátották a bíró elé.

Ott aztán lihegve, fujva, izzadva, — előadta, hogy ő tudja, ki a gyilkos...

— No, mondd, fiam, kire van gyanud?

— A gyilkos, — mynherr — én vagyok! A főbíró hátrahőkölt a székén.

— Te?... Hogyan jutsz erre a gondolatra?...

Verhaagen aztán előkotorászta a levelet. Mesélt hozzá egy históriát, és aztán kérte a — tizezer tallért...

A főbíró csóválta a fejét, — kénytelen volt egyelőre hinni ennek az embernek s gondolkodott a dolgon.

Az esetnek híre ment. Még aznap jelentkezett nála az az orvos, aki megvizsgálta Verhaagent. Eljutott aztán a hír a falaba is, ahol szegény családja lakott. Azok, aprajánagyja, kétségbeesve siettek Rotterdam felé

van bajuk. Jó, hogy neki semmije sincsen, mert még meg találtak volna ölni, mielőtt a kis holmija felől rendelkezhetik...

Ilyen és hasonló rémgondolatok között beér a városba. Ott nagy felfordulás van. A szétvagdalni holttesteket kiállították a városbázán és valóságos tetemrehívásokat rendeznek. Nyomozzák és üldözik a gyilkost vagy gyilkosokat rettentő szigorral. Hollandia jó hírneve oda van, ha ez a szörnyű tett megtorlatlan marad — és a kereskedők el fogják kerülni a hollandi partokat, mert ott állati szenvedelmű gyilkosok laknak. Ki kell tehát sütni: ki a tettes? azt rettentő módon megbüntetni, hadd adjanak példát a világnak s hadd térjen vissza az emberek bizodalma. De hiába minden. Mivel első sorban is halászra gyanakodtak, — az összes felhajszolható halásznépségnek el kellett vonulni a holttestek esonka maradványai előtt és rájuk lézni. Borzadva vonult el a menet, nem nagyon hosszan ugyan, de irtózáttal. A parti halászok legnagyobb része akkor, mikor a gyilkosság történhetett, a nyílt tengeren halászott egy hét óta, és így gyanuba sem jöhettek.

Hiába hívták tetemre a népet. Eredménytelen maradt a kutatás...

A szörnyű eset lázban, izgalomban tartotta egész Hollandiát. De még a szomszédos államokat is. Ilyen rettentő büntényt meg kell torolni.

Az igazságszolgáltatás nem nyugodott. Tüzzel-vassal, még kinvallatással is dolgozott.

kizárólag a konjunkturától függ és ebből a szempontból szükséges, hogy megfelelő viszonyok esetén az erre vonatkozó javaslat mielőbb tető alá hozassék, mert ha elkésve lépne hatályba, úgy könnyen czélját téveszthetné.

Dr. Steinwender alelnök teljesen meg van elégedve a javaslattal és különösen örül annak, hogy a kézfizetések tárgyában a konjunkturális viszonyok megfelelő értékelésre találtak.

Időközi választások.

Kálmán Gusztáv államtitkár holnap este 6 óra 50 perczkor indul Zsolnára, hogy választóitól elbucuzzék. A kereskedelmi államtitkárt utjában több munkapárti képviselő, köztük gróf Bethlen Pál, Haydin Imre, Hantos Elemér, Molnár Viktor, Münnich Kálmán, gróf Pongrácz János és Rakovszky Iván fogja elkísérni. A társaság éjjel után érkezik Bittse községbe, hol Elek Pál udvari tanácsos kastélyában száll meg. Az államtitkár vasárnap délelőtt tízenegy órakor mondja el a zsolnai városházán bucsubeszédét, utána pedig Hencz Károly, a nemzeti munkapárt hivatalos jelöltje fejt ki programját. Hencz Károly megválasztása bizonyosra vehető. A választást e hó 12-ére tűzték ki.

Dr. Balogh Jenő, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium újonnan kinevezett államtitkára e hó 8-án több nemzeti munkapárti képviselő kíséretében Marosújvárra utazik, hogy ott programbeszédét elmondja. A választás itt is december 12-én lesz.

A bodajki kerületben gróf Zichy Aladár néppártival szemben ma fellépett Horváth Jenő függetlenségi programmal. A választást a középponti választmány december 6-ára tűzte ki.

Az új fiumei kormányzó.

Gróf Wickenburg István fiumei kormányzó tegnap és ma mintegy hatvan küldöttséget fogadott, köztük a Casino Patrioticó és számos társadalmi testület küldöttségét, valamint a város előkelőseit. Ezzel a beiktatás ünnepe véget ért.

A Wickenburg-Zanella ügyre vonatkozólag a *Voce del Popolo* mai száma nemcsak a két fél segédei által felvett jegyzőkönyvet közli, hanem Zanella segédeinek egy felülből intézett levelét is, amelyben kijelentik, hogy gróf Wickenburg segédei nem engedték a jegyzőkönyvbe felvételni Zanellának azt a nyilatkozatát, amely a most felmerült ügy előzményeire vonatkozik és ennek folytán az ügygel szoros kapcsolatban áll.

Zanella előadása szerint gróf Wickenburg se-

gédei kérdést intéztek hozzá, vajjon tett-e ő olyan kijelentést, hogy gróf Wickenburgnak vele egy vasuti szakaszban történt incidensből kifolyólag elintézetlen ügye volna? Erre Zanella azt felelte, hogy ő a neki imputált kifejezést nem tezte, de igenis igaz az, hogy a gróf Nákó szalonkocsijában a közte és gróf Wickenburg között lejátszódott incidensről elmondta. És elmondta pedig azzal a szándékkal, hogy ismerőseivel tudassa, mikép akarta ő megtorolni gróf Wickenburggal szemben azt a tapintatlanságot, hogy gróf Wickenburg, mint kormányzóhelyettes nem hívta meg őt, mint Fiume város akkori képviselőjét az ifjútörökök fogadóbizottságába. Az incidens abból állott, hogy midőn gróf Nákó ismételt meghívására Zanella a gróf szalonkocsijába lépett, kezét fogott gróf Nákóval Brajjer Lajossal, de gróf Wickenburggal nem. Midőn gróf Wickenburg szót intézett Zanellához, ez nem felelt, mikor pogácsával kínálta meg, nem fogadta el és elmenetelekor újra kézzorítással bucsuzott Nákótól és Brajjerától, Wickenburgtól azonban nem. Ezután Zanella kijelentette gróf Wickenburg segédeinek, minthogy a nála hátrahagyott névjegyek provokálás jellegével bírtak, ő két barátját már megbizta az ügy elintézésével. A „Voce del Popolo”-nak ez a közlése Fiumében élők fel-tűnést keltett.

A pártkörökből.

A nemzeti munkapártban ma este nagy számmal voltak fent a párt tagjai. Ma mutatkozott be először dr. Balogh Jenő, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium új államtitkárja a munkapárt klubjában, melynek tagjai közé beírta magát. Az új államtitkár sorba bemutatkozott a párt mindazon tagjainak, akiket eddig még nem ismert. A párt tagjai, akik között Balogh Jenőnek, az új államtitkárnak igen sok személyes ismerőse van, nagy melegséggel üdvözölték az új államtitkárt. A körben fent volt gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter is.

A Justh-pártkörben jelen volt képviselők a képviselőház mai ülésén történekről folytatott eszmecsereit. Különösen a Ház elnökségének a horvát képviselőkkel szemben és az indennitási vita tárgyalására vonatkozó álláspontjával foglalkoztak. Általános volt az a felfogás, hogy az indennitási vita keretébe minden olyan érvet bele lehet vonni, amire a felszólaló bizalmatlanságát alapítja. — Az indennitási vitában a pártnak még több tagja fog felszólalni. A holnapi ülés folyamán Tüdös János vesz részt a vitában. — A pártkörben hosszabb időt

s a bíró küszöbén sirva-ríva ténfergett a beteg asszony és a kilencz gyerek...

Ez már szemet szurt a bírónak... Erre a nyomorult az orvos kimondotta a halálos szentenciát, kilencz gyereke van és egy beteg felesége és gyilkosnak vallja magát... És kéri, de hamar, a tízezer tallért...

Próbát akart tenni.

Tárgyalta az esetet és kimondotta a halálbüntetést. Négy felé fogják vágni, a város négy kapujára függesztik ki szétvagdalt teste egy-egy darabját, aztán megrégetik.

A delinkvens mindezt hallgatta stoikus nyugalommal. Ugy is meg kell halni három hónap alatt.

Kitették a siralomházba. Ott ordítottak napestig a gyerekek és a beteg asszony. A bíró minden órában fölkereste és újra meg újra kérdezte. De Verhaagen csak megmaradt amellett, hogy ő a gyilkos, a tengerparton a halászkunyhóba csalta a hajótörötteket és ott szétvagdalta őket. Pontosan úgy, amint az uton elbeszélni hallotta a dolgot.

A bíró pedig mégsem hagyta abba a dolgot. Az utolsó órák egyikében berohan hozzá és rákiált:

— Hazudtál!... Megkerült a valódi gyilkos!...

A szegény Verhaagen elsápadt... Felsírt, mint egy sebzett vadállat:

— Hát akkor nem kapom meg a tízezer tallért?...

A bírónak egyszerre a szívébe nyilallott. Tehát ez az ember képes lett volna el-

szervenvedni a mártirhalált, azért, hogy a családját megmentse a nyomorúságtól!

Mi több: ezalatt a kutató poroszlok elfognak egy szerencse-lovagot, aki skót aranyakkal fizet és levelek vannak nála Macdonaldtól. Összehasonlítják a Verhaageennél talált levéllel — az irás ugyanaz. Fenyegető levelek, melyekre Macdonald azt feleli, hogy:

— „Jöjjön azonnal. Várom. Nem félek öntől!”

A főbíró egyenesen a templomba ment és összehívta Rotterdam tanácsát és bírát s ott az Ur színe előtt leplezte le a tettet és a szegény ember áldozatát... A megnyugodott család pedig békében várta a siralomházból odahozott apát.

Mivel pedig csakugyan az ő általa felmutatott levél vezetett nyomra és adott döntő bizonyítékot: megkapta a tízezer tallért...

Az évi főlíánsem krónikása még azt is hozzáteszi, hogy már most meggazdagodván, délvidékre ment és egy esztendő alatt ugy meggyógyult, hogy nem sokára a városba költözvén, ott tanácsbeli lett és élt még huszonhárom esztendeig.

A krónikairó ezzel zárja a históriát:

— Mindez pedig velem történt, Verhaagen Tamás Pállal, aki leírtam ezt tanulságú az Urnak 1731-ik esztendejében a magam házában és felnőtt gyermekeim és unokáim körében.

Csak az Isten az igaz bíró!

töltött Justh Gyula, a párt elnöke s a párt tagjaival hosszabb eszmecsere-t folytatott a bankkérdésről.

A horvát válság.

Chavrak Levin, horvát bányahelyettes ma reggel Budapestre érkezett, hogy Khuen-Hédervary gróf miniszterelnökkel értekezzen a bán megbízásából a horvát országgyűlés egybehívásáról. A bányahelyettes a képviselőházban kereste a miniszterelnököt de mert a miniszterelnök későn jött be a Házba, Chavrak csak ma délután találkozhatott Khuennel s ekkor beszélték meg a horvát országgyűlés összehívására vonatkozó teendőket. Chavrak bányahelyettes ma este 6 óra 15 perczkor visszautazott Zágrábra.

A horvát képviselők klubja ma délután négy órakor Nikolics Vladimir elnöklésével értekezletet tartott. A képviselők hosszabb ideig tárgyalták Berzeviczy Albert képviselőházi elnöknek a mai ülésen elhangzott nyilatkozatát. Azután eszmecsere-t folytattak a holnapi ülés napirendjéről és a benyújtandó interpellációkról. A horvát képviselők egyébként teljes elismeréssel adóznak Berzeviczy Albert képviselőházi elnök nyilatkozatának, amelyben a horvátok jogát elismeri ugyan, valójában azonban a horvát képviselők mégis csak azt tartják, hogy az elnöki nyilatkozat mindenképpen korlátozását jelenti törvényes joguknak, amibe semmi körülmények közt sem nyugodhatnak meg. Azért már a képviselőház ülésének ideje alatt híre ment, hogy a horvát képviselők közül még többen fognak az indennitási vitában résztvenni, jöllehet ez eredetileg nem volt szándékuk.

Berzeviczy Albert képviselőházi elnök ma délután látogatást akart tenni Nikolics Vladimírnál, a horvát klub elnökénél, akinek honn nem létében névjegyét hagyta hátra. Nikolics holnap viszonzni fogja a látogatást.

Budapest, december 2.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap délelőtt tíz órakor folytatja az indennitásiról szóló javaslat tárgyalását. Holnap Lukács László pénzügyminiszter válaszolni fog Polónyi Gézának az 560 milliós járadék-kibocsátás végrehajtása tárgyában hozzáintézt interpellációra. A miniszter eredetileg ma akart felelni, de Berzeviczy elnök ragaszkodott ahoz, hogy a házszabályok szerint interpellációkra csakis szerdán és szombaton, megállapított interpellációs napokon lehet választ adnia a kormánynak.

A főrendiház ülése. A főrendiház december 6-án, kedden délután 4 órakor ülést tart. Az ülés napirendjén lesz a képviselőház elnökének átírata az állami számvevőszék elnöki állására eszközölt jelölés tárgyában és több helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslat.

A pénzügyi bizottság a szerb kereskedelmi szerződésről. Papp Géza, a pénzügyi bizottság előadója a képviselőház mai ülésében beterveztette a pénzügyi bizottság jelentését a szerb kereskedelmi szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat dolgában. A pénzügyi bizottság tárgyalásai során arról szerzett meggyőződést, hogy a Szerbiával kötött vám- és kereskedelmi szerződésben Magyarország forgalmi és kereskedelmi érdekei a magyar termelő és fogyasztó közönség jogos kívánásai figyelembevételre találtak és miután kívánatosnak tartja, hogy a Szerbia és Ausztria-Magyarország közötti forgalmi és kereskedelmi viszony mielőbb mindkét fél érdekeinek megóvása mellett állandóan rendeztessek, a törvényjavaslatot elfogadásra ajánlja.

Az új kultuszminiszteri államtitkár. Dr. Balogh Jenő vallás- és közoktatásügyi államtitkár ma délelőtt bemutatkozó látogatást tett a kormány tagjainál.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház könyvtári bizottsága e hó 2-án délután öt órakor Berzeviczy Albert elnöke alatt tartott ülésén Pekáry Imre előadása mellett több folyó-ügyet intézett el. A képviselőház kérvényi bizottsága e hó 2-án délután öt órakor Sándor János elnöke alatt ülést tartott, amelyen a pénzügyminisztérium részéről Teleszky János államtitkár, az igazságügyminisztérium részéről Rohonyi Gyula államtitkár,

a kereskedelmi minisztérium részéről Kálmán Gusztáv államtitkár, a földművelésügyi minisztérium részéről Kazy József államtitkár, a honvédelmi minisztérium részéről pedig Páry Vilmos miniszteri tanácsos jelentek meg. A bizottság Helmezy József, Bláncz Béla, Ertsey Péter, Szász Pál és Rakovszky Iván előadása mellett több kérvényt intézett el.

Még mindig az indennitás.

— Készülődik az ellenzék. —

A képviselőház ülése,

Budapest, december 2.

Délig három szónok is elfogyott, de még mindig egész sor képviselő van feliratkozva az indennitáshoz. Ugy látszik nem is lesz vége a vitának a jövő hét dereka előtt. Eleőnek Egry Béla beszélt, majd Farkas Pál utasította vissza hévvel az oláhok alaptalan kirohanásait. Utána gróf Esterházy Mihály mondotta el szűz-beszédét. A Justh-párt sorából még többen készülnek a javaslat támadására, míg a Kossuth-párton afelé hajlanak, hogy nem szabad ex-lexbe vinni az országot. A déli szünetben a függetlenségi a folyosón szívesen tárgyalták a nagytehetségű ifjú Esterházy ama kijelentését, hogy a két testvérpárt most már megtalálta az együttműködés lehetőségét. Egy csoportban, amelyben gróf Apponyi Albert is bennállt, Polónyi Géza magyarázgatta a bank-javaslat hátrányait, majd a volt kultuszminiszterhez fordulva így nyilatkozott:

— Arra jó ez az „ischli“ bank-formula, hogy összehozza az ellenzékét egy táborba. Nagy akciót kellene csinálni a kormány ellen.

— Ezt én is kívánatosnak tartanám, — felelte Apponyi, — ami annál könnyebb, mert a javaslat az országra nézve éppen nem kielégítő, de kritikai szempontból annál inkább. Éppen ezért az indennitásvitáját mielőbb be kellene fejezni s át kellene térni a bank-javaslatra.

— Nem lehet, — vélekedik Polónyi, — mert mindig friss anyagot kapunk, amit szóvá kell tennünk. A nagy harez különben tényleg csak a bank-javaslatnál fog következni. Ha elolvastad a törvénytervezetet — fordult ismét Apponyihoz — akkor észrevehetted, hogy az osztrákoknak teljes a diadaluk a magyar kormány felett. Ez konstatálható abban, hogy a hírhedt ötödik szakasz szerint az osztrák kormány még a tizennegyedik szakasztól is eltiltatik és így a magyar kormány kezéből még az a fegyver is ki van ütve, amelylyel az osztrák kormányval szemben ez az általa tett és már 1900-ban törvényjavaslatban is előterjesztett ígéretnek végrehajtását követelhetné volna.

Egy másik csoportban Justh Gyula viszi a szót. Hangoztatja, hogy a bank-javaslat ellen pártja teljes erővel küzdeni fog, de igen szükségesnek és helyesnek tartaná az ellenzéki pártok együttműködését s egyben örömmel állapítja meg, hogy erre meg is van a remény. A jobboldali folyosón is a bank-aktával foglalkoznak, Sándor Pál itt a következő érdekes megjegyzést teszi:

— Egy pontra nézve vannak aggodalmaim. Nem tudom ugyanis elképzelni, hogy az Osztrák-Magyar Bank részvényesei, akiknek többsége osztrákokból áll, akik ellenségei a készfizetések megkezdésének, — kérik a készfizetések megkezdését. Ha azonban igaz az, amit híresztelnek, hogy most márciusban de fakto megkezdik a készfizetéseket, úgy megleszek vele elégedve. Majd elvállik!

Közben a teremben ismét folytatják az indennitási vitát. Egy horvát, Lukinics Ödön gajdolja zengzetes hazai nyelven a kormány kritikáját. Senki se érti. Végre megsokalják s mindenfelől ráförmednek:

— Elég volt már! Beszéljen magyarul!

Berzeviczy Albert elnök sem türtheti a tárgyalás menetének ilyen megakasztását s elhorvátosítását és figyelmezteti két ízben is Lukinicsot, hogy ne éljen vissza jogával, mert különben kénytelen lesz őt megszorítani. Az egész Ház helyesel, a horvát pedig rövidesen, mélyen elkeseredve leül. Hire járt, hogy az elnöki enunuciációt holnap a napirend előtt szóvá fogja tenni Babics-Gyalszky Lyuba, s boszúból estleg valamennyi horvát koalíciós föl fog most már szólalni az indennitáshoz.

Az ülés végén Bakonyi Samu beszélt s különös élességgel ostromozta a bank-javaslatot, ami az elnököt arra készítette, hogy megintse:

— Egy bizottsághoz utalt törvényjavaslatot még sem lehet most részleteiben megvitatni!

Erre parázs vihar tört ki a szélsőbaloldalon, amely az elnöki beavatkozásban a szólás-szabadság megszorítását látták, sőt egyes temperamentumosabb Justh-pártiak az öklükkel még a padokat is verdesték. A csönd helyreálltával Bakonyi az általános, egyenlő és titkos választójog követelésével zárta lendületes beszédét.

Részletes tudósításunk a következő:

Az indennitásvita.

Berzeviczy Albert elnök az ülést negyedtizenegykor nyitja meg.

Nyegre László jegyző felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét. Észrevétel nélkül hitelesítik.

Papp Géza, a pénzügyi bizottság előadója előterjeszti a Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozó jelentését.

Ezután áttértek az indennitás tárgyalására.

Egry Béla: A munkapárt munkátlansága idézte elő a mai szomorú helyzetet. Célzatosan huzta az időt, nem nyújtott be költségvetést, hogy indennitást kérhessen. Nem tűzte ki idejére a választásokat se, mert haladék kellett a választáshoz szükséges milliós megszerzésére. Munkával, előrelátással meg kellett volna akadályozni, hogy hat hónapi indennitás után újabb négy hónapi indennitást kérjenek. Erre a kormányra el lehet mondani: multadban nincs öröm, jövőben nincs remény. Foglalkozni kíván a miniszterelnök multjával...

Förster Aurél: Van neki!

Egry Béla: Emlékeznek még képviselőtársaim arra a tizezer koronára, amelyet annak idején itt a Ház asztalára letettek. Ennek a tizezer koronás veszteségnek a dolgában parlamenti bizottságot küldtek ki és a vizsgálat után a miniszterelnök lemondott.

Justh János: Bár csak most is lemondana!

Egry Béla: Ilyen gyalázatos választások még nem voltak soha Magyarországon, mint amelyet most csinált Khuen-Héderváry. A pénzügyminiszter tegnap betérjesztett bankjavaslatát egy második ischli klauzula.

Mikosevics Kanut: Ne erről beszéljen most. Most az indennitás van soron.

Kun Béla: Megszólt a közjegyző ur!

Justh János: Meg akarja érdemelni a kinevezést.

Egry Béla: Felolvassa a bankszabadalom meghosszabbítására vonatkozó javaslat 5-ik §-át.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy bár az indennitásnál a legszélesebb mértékben folyhat a vita, egy bizottsághoz utasított javaslat szakaszait még se szabad felolvasni.

Egry Béla: Ezzel is csak a kormány iránt való bizalmatlanságomat akartam megokolni. Követeli az általános, egyenlő, titkos választójogot. (Helyeslés.) Beszél a trializmus fenyegető réméről. Ez a törékvés most már komoly. Letesz a Ház asztalára egy térképet, amely már a trializmust mutatja.

Vertán Etele: Az udvari nyomdában készült.

Egry Béla: Kéri a miniszterelnököt és a belügyminisztert, hogy koboztassa el a Hanau-főle térképet. A javaslatot nem fogadja el.

Az oláhok ellen.

Farkas Pál: Válaszol Pop Cs. Istvánnak tegnapi beszédére. Pop Cs. István egy levélről beszélt

tegnap, amelyet a szásvárosi rendőrkapitány intézett volna hozzám, hogy jutalmazzuk már meg a kortescímeket, mert zugolódnak. Olyan levelekért, amelyet hozzám intéztek, nem vállalhatok felelősséget, csak olyanokért, amelyeket én írok. De nem is derül ki, hogy hozzám ilyen levelet intéztek volna. Ezt legalább nem tudtam megállapítani. Beszél arról, hogy a celnai verengzés és más véres lázadás is a román vezérférfiak bujtogatásának a következménye.

Mihályi Tivadar: Ez rágalom!

Elnök: Mihályi Tivadar képviselő urat rendreutasítom!

Farkas Pál: Megragadja az alkalmat, hogy a kormány iránt bizalmát fejezze ki. Elfogadja az indennitást.

Együttes küzdelem.

Gróf Esterházy Mihály: Talán sohasem volt olyan jogosult a kormányval szemben az ellenzék kritikája, mint éppen most. Ha valakit a kúriai bíraskodás alá kell bocsátani, hát ez a tisztelt tulajd. A két függetlenségi testvérpárt megtalálja, sőt talán már meg is találta az önk politikája ellen való küzdelemben szükséges kapcsolatot. (Helyeslés.) Indennitással nem szabad egy ország természetes fejlődését megakasztani. (Helyeslés a baloldalon.) A kormánynak háromnegyed év alatt ideje lett volna rendes költségvetést betérjesztetni. Foglalkozhattunk volna a postások, tanítók és tanárok fizetésrendezésével. (Ugy van! a baloldalon.) A kormány úgy látszik attól tart, hogy a sivar költségvetés, a katonai túlkövetelésekkel szemben, meg fogja rendíteni állását. A hatalom minél tovább való megtartása a cél. Az országra nézve egy megoldás volna: menjen el a miniszterelnök.

Gróf Batthyány Pál: De mielőbb!

Gróf Esterházy Mihály: Követeli az általános, titkos, egyenlő választójogot. Bizalmatlan a kormány iránt, nem fogadja el a javaslatot. (Eljenzés a baloldalon, a szónokot számosan üdvözlök.)

Elnök: Tíz percze felfüggesztem az ülést.

Szünet után az elnök újból megnyitja az ülést.

Letorkolt horvát.

Lukinics Ödön: Horvátul hosszasan beszél a javaslat ellen.

Az elnök (esengő): Az indennitási vita folyamán másodsor fordul elő, hogy horvát képviselő hosszasan veszi igénybe a Ház türelmét, ellentétben a régi gyakorlattal. A most felszólaló képviselő ur is olyan hosszasan fejtegetésbe bocsátkozik, hogy veszélyeztetve látom a Ház gyakorlati lehetőségét és magyar jellegét. Figyelmeztetem, tartózkodjék ettől, alkalmazkodjék a régi gyakorlathoz, mert ellenkező esetben elnöki diszkreczionális jogomnál fogva leszek kénytelen megóvni a gyakorlati tanácskozás lehetőségét és a Ház magyar jellegét. (Helyeslés.)

Lukinics Ödön: Horvátul folytatja beszédét.

Az elnök: Másodsor is figyelmeztetem a képviselő urat, vegye figyelembe intelmeimet, vagy magyarul beszéljen, vagy fejezze be rövidesen horvát beszédét, különben kénytelen leszek tőle a szót megvonni. (Helyeslés.)

Bakonyi beszéde.

Bakonyi Samu: Újabb száznolozvan millióval terhelték meg a tengerészeti költségvetést. Ezzel szemben mit tettek? Még a katonai bünvádi perrendtartás megvalósítását is elodázták. De még ha meg is csinálják, ezt mi rekompenciációnak el nem fogadjuk. Nemcsak katonai, de gazdasági téren is fájó sebeink vannak. És mi nem fogunk nyugodni addig, amíg a teljes gazdasági elkülönítést ki nem vívjuk. Felolvassa ennek a javaslatnak első szakaszát, amely Széll Kálmán kormánya alatt készült a készfizetésről. Még ebben is több garancia volt, mint a mostani javaslatban. Nagyon messze vagyunk még a készfizetések kötelező felvételétől. Aki a javaslatot egyszer elolvassa, arról azonnal meggyőződhet. A Reichsrath egész nyugodtan megszavazhatja a szabadalmat, mert ezzel nem szavazza meg a készfizetést. (Nagy derűtség a baloldalon.) Hogy a komoly szándék se volt meg a készfizetések biztosítására, fényesen bizonyítja Bilinski osztrák pénzügyminiszternek a Reichsrath tegnapi ülésén elmondott beszéde. Bilinski azt mondja, hogy „sikertült kiküszöbölni ebből a kérdésből a politikát, ami a magyar kormány böles mérsékletének köszönhető.“ (Zajos derűtség a baloldalon.) Komoly ember nem lehet, hogy a Reichsrath négy hétig fog várni a készfizetés tényleges felvételéről szóló javaslat elutasításával. (Igaz! Ugy van!)

Kelemen Samu: Az Osztrák-Magyar Bank se haragszik meg, ha elutasítják propezióit!

Bakonyi Samu: Pedig a választásokon ugyancsak keményhangu fogadkozásokat hallottunk a munkapárti uraktól a készfizetések felvételéről. (Igaz! Ugy van!)

Justh János: Tiszta István az egész országot beutazta vele!

Vihar az elnök körül.

Bakonyi Samu: A pénzparitás biztosítása nem új dolog, hisz ez a banknak saját érdeke. (Igaz! Ugy van!)

Elnök: Figyelmeztetem Bakonyi képviselő urat, hogy ez eltérés a tárgytól, különösen mikor olyan dologról van szó, amely ugyanis tárgyalás alá kerül. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Joga van hozzá! Bizalmatlanságát okolja meg! (Nagy lármák.)

Gróf Batthyány Pál: Hol a szólásszabadság? (Nagy zaj. A szélsőbaloldalon a padokat verik.)

Bakonyi Samu: Megokoltak tartja, hogy a mikor a kormány iránt való bizalmatlanságot akarja dokumentálni... (Igaz! Ugy van! Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) akkor erről a tárgyról is szóljon. Ha eltért volna a tárgytól, a Háznak engedelmét kellene kérnie, hogy a tárgytól eltérhessen; de szerinte a politikai élet minden tartalmával szoros összefüggésben maradt. (Zajos helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) Sőt nemcsak joga, de kötelessége is erről a tárgyról szólni, mikor a kormány iránt való bizalmatlanságát akarja megokolni. (Zajos helyeslés és taps a baloldalon.)

Elnök: Nem vonom kétségbe szólónak jogát, de kérem, hogy a részletekbe ne bocsátkozzék. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Gróf Batthyány Tivadar: Joga van hozzá! (Zaj.)

Elnök: Az ilyen részletekbe bocsátkozást az indemnitás keretében meg nem engedhetném, mert akkor a legközelebb való a szerb kereskedelmi szerződést is paragrafusonként fogja taglalni. Most nem a bankjavaslat van napirenden. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Justh Gyula: Joga van hozzászólni! Az indemnitásnál a kormány egész politikáját bírálhatja. (Zaj.)

Holló Lajos: A bankkérdés a politikai helyzet tengelye!

Felkiáltások a baloldalon: Éljen Bakonyi!

Felkiáltások a jobboldalon: Igaza van az elnöknek! (Zaj.)

Gróf Batthyány Tivadar (a jobboldal felé): Hallgassák meg a szónokot! Mi is meghallgatjuk önöket!

Elnök: Figyelmeztetem Batthyány képviselő urat, hogy ne szóljon közbe. (Nagy zaj.)

Justh Gyula: A tuloldalt is tessék figyelmeztetni.

Gróf Batthyány Tivadar: Ott is mindig közbeszólnak, tessék őket is figyelmeztetni.

Elnök: Bocsanatot kérek, a tuloldálnak is szóltam.

Justh Gyula: Nem szólt!

Gróf Batthyány Tivadar: Mindig zavarják a szónokunkat. (Nagy zaj.)

Justh János: Nem szeretik az ellenzéki kritikát.

Bakonyi Samu: Követelem az általános, egyenlő, titkos választójogot. Ez a kormány semmiféle bizalmat nem érdemel. Nem szavazom meg az indemnitást. (Hosszas eljenzés és taps. Szónokot az egész baloldal üdvözli.)

Elnök: A vitát félbeszakítjuk és holnap folytatjuk. A pénzügyminiszter holnap válaszol Polonyi Géznak az ötszázmillió kölcsön dolgában hozzáintézett interpellációjára.

Az ülés háromnegyed kettőkor végződött.

Budapest, december 2.

Elégtétel gróf Lónyayéknak. Az udvari körökhöz tartozó hatalmas urak és hölgyek többször igyekeztek a nyilvánossággal megértetni, hogy Lónyay Elemér grófné, a volt trónörökösne már nem tartozik a Habsburg-ház kötelékébe. Sőt a nagyuri intrikások odáig is elmentek, látván Lónyay Elemérné népszerűségét, hogy a bécsi szerkesztéseket figyelmeztették, miszerint nagy tévedés, ha „oroszvári udvartartásról” írnak, mert ez — ezerintük — közönséges uri kastélynál nem egyéb. Noha a valóság szerint Lónyay Elemérnének, mint ez idő szerinti is belga királyi hercegeasszonyának, igenis joga van az „udvartartáshoz” és azt tetelése szerinti keretekben fent is tarthatja. A sok csipkedéssel, alattomos, csunya intrikával szemben elégtételül szolgálhat most az is Lónyay grófnéknak, hogy Mária Valéria főhercegnő, a király kedvenc leánya több napi tartózkodásra meghívta magához

egykori sógorasszonyát, sőt ennek második férjét is. Ezuttal először történt meg, hogy a királyi ház egy tagja háza vendégéül látta huzamosabb ideig Stefániával együtt Lónyay Elemért is. És mint-hogy Mária Valéria volt a házigazda, bizonyos, hogy ez nem történhetett meg a király beleegyezése nélkül, aki már sokszor mutatta ki a nyilvánosság-nak is észrevehető módon, mennyire becsüli Lónyay Elemérben a par excellence gavallért. Sőt. Mikor Mária Valéria meghívta a Lónyay-házaspárt, akkor tulajdonképpen a király üzent valamit — valakinék!... Ez a szenzáció. És pedig leginkább Pozsonyban!

Khuen belügyi programja.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, december 2.

A pénzügyi bizottság mai ülésén a belügyi tárca költségvetésének tárgyalásánál felszólalt gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök is és beszédében egy teljes belügyi programot adott. Kiterjeszkedett minden belügyi kérdésre a közigazgatás reformjától kezdve egész az országos levéltár megfelelő elhelyezéséig.

Különös súlyt kell tulajdonitanunk a közigazgatás reformjáról tett kijelentéseinek és ezek között legfőként annak, hogy a miniszterelnök a kinevezési rendszernek a híve és hogy a közigazgatás reformjától nem tudja és nem kívánja elválasztani a községi igazgatás reformját. Ezek a kijelentések mélyreható változásokat jelentenek a magyar közigazgatás szervezetében és kétségkívül sok kommentárba fognak még alkalmat adni úgy pro, mint kontra.

A pénzügyi bizottság különben a belügyi tárca költségvetését általánosságban és részleteiben is elfogadta.

Az ülés lefolyásáról tudósításunk a következő:

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 6 órakor gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter részvételével Láng Lajos elnöke alatt tartott ülésén folytatta a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a közigazgatás reformjára nézve azon nézetének ad kifejezést, hogy a kinevezési rendszer behozatala szerencsés megoldás lenne. Ez azonban csak egyéni rézete és a közigazgatás reformjával kapcsolatban teendő nyilatkozatait, melyekkel a felszólalásaita reflektál, inkább egy akadémikus eszmecserének tekintik.

A kinevezési rendszer igen jól összeegyeztethető az autonómiával, mert hiszen az ideálisról az lenne, hogy az állami igazgatást állami szervek, az autonómia körébe tartozó közigazgatást pedig autonómikus szervek lássák el. E reform helyes megoldásánál szociálpolitikai szempontok is súlyosan esznek a mérlegbe. E szempont is kötelezően kívánja a közigazgatási állások állandósítását. Nagyszámú igen képzett fiatal erők nagyrészt azokból tudnak, főleg a miniszteri hivatali pályára, ahol ez állapot az ismert túlszűfolt-ságot okozta és lehetetlenné teszi, hogy a miniszteriális igazgatás körében megüresedő állások a már bentlevők sérelme nélkül a vidéki igazgatásban gyakorlatilag kiképzett erőkkel töltsék be. A jó közigazgatás közgazdaságilag is nagy jelentőségű következményekkel jár, nagy befolyást gyakorolva a hitelbiztonságra, az ipari vállalatok létesítésére. A nemzetiségi kérdés szempontjából is igen fontos a jó és szolid közigazgatás, mert a legtöbb esetben a gyenge adminisztráció ad alkalmat az elégedetlenségre. Szükséges a közigazgatásnak modern szellemű való újraszervezése olyképp, hogy a pártpolitikai szempontok teljesen kiküszöböljessék, mert elvitathatlan tény, hogy ma e szempontok erősen érvényesülnek, ami a mai választási rendszer mellett egész természetes is. A községi közigazgatás igen tul van terhelve. A községi közigazgatás körébe vágó köteleességek rendszerint háttérbe szorulnak az állami funkciók ellátása miatt. A közigazgatás re-

formja el nem választható a községi szervezet reformjától és ezért e két kérdés vagy együtt, vagy parallel lesz megoldandó. De addig is, míg ez megtörténhetik, a kormány igyekezni fog egyes kirívó viszásságok orvoslására, mint pl. a segédjegyzői állások mielőbbi szervezésére, a legközelebbi költségvetésbe is már egy nagyobb összeget kíván beilleszteni. A mai apparátus mellett jóformán meg sem felelhetnek a községek köteleességeiknek. A vármegyei tisztviselők státuszrendezése, illetve a vármegyei tisztviselők jogos igényeinek a kielégítése más módon is eszközölhető, mint ahogy azt a vármegyei tisztviselők kívánják és erre ő maga is nagy súlyt helyez, mert teljes egészében méltányolja azon nagyfontosságú feladatokat, melyek teljesítése a vármegyei tisztviselők hivatása. A kivándorlás csakis indokolt esetben csökkenthető. Örvendetes tény az, hogy ma már sokkal kevesebb azoknak a száma, akik anyagilag tönkretéve, fizikailag kimerítve, beteg, elcsigázva vándorolnak vissza és ezen eredményt nagyrészt a kivándorlás szabályozásának tulajdonítja. A főváros ügyeinek gondozását egyik legfontosabb feladatának tartja a kormány és ezzel a legintenzívebben szándékozik foglalkozni. A fővárosi törvény revíziója igen körültekintő megfontolást igényel. A főváros rendezése körül nézete szerint nagyrészt az akkori viszonyok közrejátszása folytán több tévedés történt. Még könnyen meg lehetett volna egykor a szabad terek létesítését oldani kis költséggel, míg ennek megvalósítása ma óriási anyagi áldozatokat igényelne.

A főváros fejlesztési körüli köteleességet a kormány a pénzügyi helyzet diktálta keretekben belül nem fogja elhanyagolni. A gyermekvédelem egy populáris intézménynek fejlődött, melybe idővel bizonyos visszaélések is becsúsztak és ezeknek a visszaszorítását jelenti a költségvetésben jelzett megtakarítás. Már ismeretese a bajok forrásai és a visszaélések megszüntetésére alkalmas intézkedések már folyamatban is vannak. Az orsz. közegészségügyi tanács ismeretes nyilatkozatára nézve megjegyzi, hogy az Országos Gazdasági Egyesület egy javaslatot terjesztett a kormány elé, amelyben felhívja a kormány figyelmét az egyke rendszer terjedésében megnyilvánuló káros következményekre és javaslatot tesz ezen káros következmények mikénti ellensúlyozására. A kormány ezen javaslatot kiadta az orsz. közegészségügyi tanácsnak, amely a kérdést egy magasabb közegészségügyi szempontból is tárgyalta szakvéleményében, mely szakvélemény azonban nem a nagyközönség részére volt szánva, de mint egy kizárólag a belbizgatás körén belüli szakvélemény lett megszerkesztve. — A betegápolási költségek nagyon felszaporodtak. — A kórházak építése újabb nagyszámú lendületet vett, de ez nem kizárólag az illető városok vagy vármegyék áldozatkészségéből, hanem a betegápolási költségekre való utalással történt és ily módon a betegápolási alap nagyszámú annuitások fedezésével lett terhelve. Ezért erősebben látja, hogy a kórházak építésére szánt segélyek ne ilyen közvetett uton adassanak, ami az áttekintést lehetetlenné teszi, hanem a segélyek a költségvetésbe mint fix összegek vétessenek fel. A körösvárosi állások szervezéséről és betöltéséről gondoskodás történt a javaslatban, bár e tekintetben igen nagy nehézséget okoz az a körülmény, hogy sok körösvárosi állás nem tölthető be jelentkezők hiánya miatt. A választói jog reformja a választói joggal nem kapcsolatos.

A városi választói rendszernek függetlennek kell lenni a politikai választójogtól. A városokban elsősorban gazdasági és kulturális érdekek kielégítéséről van szó, ami nem teszi indokolttá a kétféle választói jogosultság egységesítését. A belügyminisztériumnak megfelelő épületben való elhelyezése szükséges lenne, de e kérdés egyelőre anyagi okokból meg nem oldható. Ellenben az országos levéltárnak megfelelő épületben való elhelyezését okvetlenül meg fogja valósítani, mert azt a nagy nemzeti kincsnek, amely ott fel van halmozva, nem lehet a jelenlegi veszedelmes épületben egy esetleges elpusztulásnak kiténni. Az igazolványos állásoknak a postai és a vasutnál való alkalmazását nagyobb mértékben tartja kívánatosnak. A belügyi igazgatást a bizottság eddig is tapasztalt jóindulatába ajánlva, kéri a javaslat elfogadását.

A bizottság többsége a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja. A részletes tárgyalás során Hellai Ferenc, Déry Zoltán, Nagy Ferenc, Sándor János, gróf Batthyány Tivadar és Szeheny Antal szólaltak fel, akiknek felszólalásaira gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és Jakabffy Imre államtitkár adtak felvilágosításokat. Ezután a bizottság többsége a javaslatot részleteiben is változatlanul elfogadta és a kisebb tiszteletdíj költségvetésének tárgyalását hétfőn délután hat órakor tartandó ülésére tűzte ki.

Weisskirchner bukása.

— A husdrágaság következménye. —

Budapest, december 2.

Megirtuk tegnap, hogy az osztrák képviselőház elfogadta Stölzel javaslatát, mely szerint a szükséglet idejére korlátlanul importálhassák a tengerentuli húst. Most osztrák politikai körökben azt hangoztatják, hogy legközelebb minisztertanács fog foglalkozni azzal, hogy a kormány milyen állást foglaljon ebben az ügyben. Jól informált helyről úgy értesítenek, hogy az osztrák kormány csakis a magyar kormány beleegyezésével fogja megengedni az argentinai hus nagyobb mennyiségben való szállítását és ezért a legközelebb tárgyalást is kezdenek a magyar miniszteriummal. Az osztrák kormány e tárgyalások folyamán szembe kerül a Reichsrath határozatával és bizonyos, hogy a magyar rézről várható vizsautásító magatartás súlyos bonyodalmakat fog maga után vonni.

Az előrelátható helyzetet kormánykörökben dr. Weisskirchner kereskedelmi miniszter rovására akarják írni. Őt szemelték ki bünbaknak. Most aztán, általános meglepetésre a saját pártja, a keresztényszocialista képviselővárosi csoportja is ellene fordult. A jogcím erre az, hogy Weisskirchner nem a városi lakosság, hanem a nagyuri földbirtokosok érdekeit képviseli. Ez pedig nem igaz. Weisskirchner ugyanis jól tudta, hogy az osztrák és a magyar agráriusok egyesült erejével szemben úgy ő, mint Hieronymi is tehetetlenek. A keresztényszocialistáknak azonban most nem csak az a céljuk, hogy radikális fellépésükkel a városi lakosság rokonszenvét megnyerjék, hanem, hogy Weisskirchnert lejárássák. Ezért csatlakoztak a Stölzel indítványához.

Öt óra hosszat folyt e kérdéstről tegnap a vita, amelynek, — mint ismeretes — az eredménye az volt, hogy éjszaka Weisskirchnerert leszavazták. S akik ellene szavaztak, ott voltak a keresztényszocialisták is, akik pedig még nem is oly régen diadalmában emelték őt pajzsukra. Akkor ez volt az érdekük, most úgy látszik már más irányban keresik hatalmi érvényesülésüket. Ez a szavazás tehát nemcsak az agráriusok veresége, hanem Weisskirchner kereskedelmi miniszter bukásának kezdete. Érdekes, hogy az osztrák kormány egyik tagja elkéséredéssel és hevesen kifakadva nyilatkozott Weisskirchner politikájáról, a kormányhoz közel álló körökben pedig nyíltan beszélnek, hogy Weisskirchner állása tarthatatlan.

EGYHÁZAK.

— (Görög katolikusok a kormánynál.) A miskolci görög katolikus egyház husztagny küldöttsége járt ma délelőtt Görgey László orsz. képviselő vezetésével gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknél és gróf Zichy János kultuszminiszternél. A küldöttség nevében Schirilla Andor lelkész azt kérte, hogy a vallásalapból juttassanak a miskolci egyháznak templomépítésre segélyt. A miniszterelnök kijelentette, hogy szívesen támogatja a kérést, a kultuszminiszter pedig megígérte, hogy a kérést tanulmány tárgyává teszi és azon lesz, hogy azt a lehető legmegtámasztottabb el is intézze.

Az osztrák provizórium.

— Báró Bienert beszéde. —

Budapest, december 2.

Az osztrák képviselőház ma kezdette meg a költségvetési provizórium első olvasását. Elsőnek Bienert báró miniszterelnök emelkedik szólásra. Egy órással később a képviselőház kései összehívásának okairól beszél, amelyeket főleg a tartománygyűlésekre, a delegációra, nevezetesen pedig a prágai tanácskozásokra vezet vissza. A miniszterelnök nyíltan bejelentette, hogy inkább vállalja a felelősséget a kései összehívásért, sem hogy a prágai tanácskozások korai megszakításával kudarcot vallott volna. Ezek után utal a Bécsben megkezdett konferenciákra, melyeknek célja, hogy a nemzetiségi politikát szabályozza. A tartományok nemzetiségi viszonyaira figyelemmel, appellál Galícia képviselőihez is, hogy keressék a kölcsönös megegyezést, az egyetlen módot, mely Ausztriában a vágyott békéhez vezet. Aktuális kérdésként jelölte meg a miniszterelnök a bankjavaslatot, a szerb kereskedelmi szerződés elintézését, a házszabályrevíziót és a delegációs választásokat. A miniszterelnök beszédét általánosságban érdeklődéssel hallgatták meg, csak a szocialdemokraták szakították néha-néha félbe. A végén megtapsolták hosszú beszédéért.

A mai ülés lefolyásáról a következő tudósítást adjuk:

A képviselőház mai ülésének megnyitójaként báró Bienert miniszterelnök emelkedett szólásra, aki első sorban foglalkozik a drágaságról szóló vita folyamán szocialista részről a kormány működésén gyakorolt kritikával és azt mondja, hogy ez a jelen alkalommal már nem mozgott a parlamenti szokás határain belül.

Diamant képviselő: Az elnök dolga ezt konstataálni.

Bienert miniszterelnök: A szocialdemokrata párt úgy látja azt az elvet állította fel, hogy minden létező bajnak tisztán és egyedül a kormány az oka. A miniszterelnök hangsúlyozza, hogy mindenkor azt az álláspontot képviselte, hogy egyik vagy másik kormánynak hivatalban maradása bizonyára nem a döntő szempont, hanem csakis a konszolidáció útján, csakis a viszonyoknak a nagy polgári pártok közötti kiegyezés alapján való stabilizálása útján lesz lehetséges, nagy erőteljes munkaképes többséget teremteni és nekik jogos befolyást biztosítani az államügyek vezetésére és irányítására. — Ezt a célt követte a miniszterelnök mindenkor és ezen felfogás helyességét a nagy pártok körében is mind többen ismerik el. A miniszterelnök nyomtatékosan czáfolja azon szemrehányást, hogy a kormány a Reichsrathnak nem enged elégséges időt a tanácskozásokra és valótlannak mondja azt a felgást is, hogy a kormány a nyáron csak azért uapolta el a birodalmi tanácsot, hogy a bukást elkerülje, mert hiszen az ellenzék, ha tényleg elég erős lett volna, talált volna alkalmat arra, hogy a kormányt nyílt vereségben részesítse. (Ugy van!)

A miniszterelnök rámutat arra, hogy a delegációk egybehívása tényleg rendkívül sürgős volt, mert azok tényleg nem az osztrák kormány vagy parlament miatt nem ültek idejekorán össze. A tartománygyűléseknek is bizonyos időt kellett adni tanácskozásaik számára, főleg, miután egyik-másik tartománygyűlésben igen fontos politikai problémák voltak napirenden.

Különösen a cseh tartománygyűlésre kíván a miniszterelnök rámutatni, amely kísérletet tett, hogy a két néptörzs egymáshoz való viszonyát alapos megvitatásnak és rendezésnek vesse alá. A tárgyalási anyag nagy terjedelme és fontossága mellett érthető, ha a tartománygyűlés által kiküldött bizottság három hét alatt nem végezhette be feladatát. Mégis az utolsó pillanatig nem szabad elveszteni a reményt a kísérlet eredményes voltában és a miniszter inkább vállalja a felelősséget azért, hogy a Reichsrathot későn hívta egybe, semmint vállalta volna azért, hogy a prágai tárgyalások idő előtti megszakításával talán kétségessé tette volna az esetleg kedvező eredményt. Főleges volna kutatni, hogy mikor és milyen mozzantok következtében állott be a tárgyalásokban a kedvezőtlen fordulat, a miniszterelnök mégis nemcsak a kormány, hanem az egész ház kötelességének tartja, hogy hálaival emlékezzen meg mindazokról, akik heteken át odaadással dolgoztak azon, hogy a politikai helyzet tisztázását és javulását elősegítsék.

A miniszterelnök örömmel szól arról, hogy a prágai tárgyalásokat most folytatni fogják és azt

hiszi, hogy azok eredményre fognak vezetni. A miniszterelnök megemlékezik a galícia tartománygyűlésen a választóreform dolgában létrejött kompromisszumra, amely kedvező előjel a jövőre nézve és ezután áttér a legutóbbi napokban megoldásra vitt ügyekre, melyeknek tárgyalásakor nem egy értékes eszmét penditettek meg. A múlt éjjel letárgyalt drágasági kérdésben kompromisszum jött létre. A lakosság legszélesebb rétegeit érintő rituális érdekek között, amelyeknek összeegyeztetése és megoldása nem igen nehezen keresztülvihető feladat. (Helyeslés.) A miniszterelnök azt hiszi, hogy a túlzott radikálizmus ezekben a kérdésekben semmit sem használ és hogy utcai tüntetések a fennálló nehézségeket nem fogják eltüntetni. (Élénk helyeslés. Közbeszólások a szocialdemokraták részéről.) Arra kell törekednünk, hogy sajnálatos tünetek gyökerét és forrását kell eltüntetni, enyhíteni kell ott, ahol a pillanatban lehetséges és a legsürgősebb, de elejét kell venni annak, hogy a bajok a jövőre kihassanak, nehogy a fennálló hátrányokból talán katasztrófa fejlődjen ki. Az utóbbi napokban ismételt követeltek a határ megnyitását, úgy a miniszterelnök, viszont a miniszterelnök a Házhoz appellál ugyanezzel a felszólítással: Nyissák meg önkök a határt, vagyis intézzék el a szerb kereskedelmi szerződést, amely alkalmas arra, hogy javulást hozzon. (Közbeiktáltások.) A miniszterelnök rámutat a szerb kereskedelmi szerződésnek Magyarországon és Szerbiában történt elintézésére és azt mondja, hogy sajtáságos volna, ha a reichsrath kézne e szerződés elintézésével, amelynek szükségességét egyoldalról sem vonták kétségbe.

A bankprivilegium megújításának kérdésére áttérve, a miniszterelnök rámutatni kíván arra, hogy sürgősen szükséges ezen ügyet mielőbb elintézni, csupán azt akarja kiemelni, hogy a kormány a készfizetések kérdésében igyekezett oly megoldást találni, amely szigorúan tárgyas és szigorúan parlamentáris. (Ellentmondás a szocialdemokraták részéről.)

Ma a házszabálykérdés megoldása is sürgős (Élénk helyeslés.) és a miniszterelnök reméli, hogy a már előterjesztett bizottsági javaslatához a Ház még idejekorán hozzá fog járulni.

A miniszterelnök nyomtatékosan czáfolja a delegációon többek részéről elhangzott azon állítást, hogy a legutóbbi delegációs ülésének illegális volt. A magyarországi zavart politikai viszonyok mellett beállhatott volna az az eset, hogy a másodsor választott osztrák delegáció nem is működhetett volna. A miniszterelnök azonban tiltakozik azon szemrehányás ellen, mintha a kormány tévedésből vagy feledékenységéből nem ejtette volna meg a delegációs választásokat. Erre vonatkozó kérdést az urak háza pénzügyi bizottságában közvetlenül intéztek a kormányhoz és a miniszterelnökhöz, kifejtette a kormány jogi álláspontját és konstataálhatja, hogy a bizottságban nem talált ellentmondásra. Végül emlékeztet a miniszterelnök azon opportunítási okokra, amelyeket a delegáció hadügyi bizottságban felhozott és amelyek szintén közzehatottak a kormány eljárásának megállapításában.

A költségvetési javaslat folytatólagos tárgyalása során Olesnickij a rutbének nevében kijelenti, hogy kívánatos volna a német-cseh vizsály elintézése, de kívánatos egyuttal a galicziai nemzetiségi probléma megoldása is. Kurylovic az osztrák uralkodóházhoz való hűséget hangoztatja. Diamant szerint a monarchia egyedüli feladata készen állani az orosz abszolútizmus elleni küzdelemre. Az ülés végén a szocialdemokraták nagy zajt csapnak, mert az elnök az ülés végén benyújtott interpellációkat nem olvastatja fel. Legközelebbi ülés holnap.

KÜLFÖLD.

Török kormányalakítás. Konstantinápolyból jelentik: Haki basa nagyvezér a szultán bizalmára és a hatalmak jóindulatára támaszkodva, a kamara-többség kedve szerint való kabinet összeállítására fog vállalkozni. Ő maga mindenesetre legalább egy évig megtartja hivatalát, hogy a felelősség nélkül való befolyások ellen a küzdelmet fölvegye s nagyszabású keleti politikáját megvalósítsa.

A Rochette-ügy. Párisi jelentések szerint, a Rochette-ügy megvizsgálására kiküldött kamarai bizottság megegyezett azokban a megállapításokban, amelyeket határozati javaslatok alakjában a kamara elé fog terjeszteni. E megállapítások szerint Clemenceau a Rochette-ügyben interveniált anélkül, hogy az igazságügyminisztert megkérdezte volna. A rendőrprefektura egy Rochette iránt ellenséges lap kiadójának közlései alapján az ügyészségnek hamis vádlót szállított, akit csalárd módon oly ob-

ligációkkal láttak el, melyekre panaszoló jogát alapította és akit egy bankár, aki a Rochette-értékek bourse-mozgalmára spekulált, pénzzel rávett, hogy a panaszt benyújtsa. A határozati javaslatot a vizsgálóbíró kötelességeinek elhanyagolásával védődjük, sajnálatukat fejezik ki a kormányzat és a bírói hatalom versengésén, amely tápot ad a titkos üzelmeknek, követelik az ügyesség és az egész bírósági rendőrség egyesítését és egységes vezetését, tiltakoznak a perköltések rendkívüli emelkedése ellen és követelik a legutóbbi husz évben kibocsátott értékek és ezek árfolyam-változásainak lajstromát.

A helyzet Perzsiában. A londoni „Times”-nak jelentik Teheránból: A herceg-régens valószínűleg nem fog visszatérni Perzsiába. Tulságos félelmet még jobban fokozzák a folytonosan érkező fenyegető levelek. Az angol kormány elvben ugyan nem ellenzi a perzsiai tranzverzális vasut kiépítését, de mégis a mostani pillanatban, Perzsia belső helyzetére és az indiai hatóságok kifogásaira való tekintettel egyelőre nem tartja megvalósíthatónak a vasutépítés tervét. A legközelebbi napokban egy előkelő orosz diplomata érkezik ide, hogy az angol kormánynyal ebben a dologban tárgyaljon, azonban stratégiai és politikai okok miatt alig lehet kilátása arra, hogy eredményesen járjon el.

Verseny a tengeren. A párisi „Matin”-nek jelentik Newyorkból: A tengerészeti hivatal részletes jelentést tett közzé az egyes államok tengeri haderejéről. Az összeállítás szerint tonnatartalom tekintetében az Egyesült-Államok még mindig a második helyet foglalják el, de a hajók száma tekintetében Németország van a második helyen. Anglia minden erőlködése mellett a német haditengerészet nemsokára egyenlő lesz az angollal.

San Guilamo a hármasszövetségről.

— Az olasz kamara ülése. —

Budapest, december 2.

Az olasz kamara mai ülését *San Guilamo* külügyminiszter foglalta le a maga részére. Hatalmas beszédében az olasz külügyminiszter beszél Olaszország szerepéről a világpolitikában, különösen pedig a hármasszövetséghez való viszonyáról. A külügyminiszter minden alkalmat megragadott, hogy eloszlassa azokat a nemzetközi félreértéseket, melyek Olaszországnak a két szövetséges állammal való meg hasonlításáról kerültek forgalomba. A külügyminiszter szinte hízogó hangon emlékezett meg Ausztria-Magyarországról, melyhez a legbensőbb és őszinte barátság fűzi az olasz királyságot. A nagy dicsőretből *Aehrenthal* grófnak külön is kijutott.

San Guilamo nagy beszédéről az alábbiakban számolunk be:

A kamara ma folytatja a külügyminisztérium költségvetésének tárgyalását. Több szónok beszédére válaszolva, *San Giuliano* márká a következőket fejté ki: Külpolitikánk célja a béke fentartása a magunk javára épp úgy, mint a mások javára és ezzel egyértelműleg a területi statusquo fentartása. Maga a béke azonban nem elégséges, szükséges még a nyugalom és a béke állandóságába vetett bizalom, hogy képesek legyünk a belső reformok továbbfejlesztésével és országunk növekvő gyarapodásának előmozdításával foglalkozni a legfőbb erőnkkel és céloknak szentelni. Külpolitikánknak nincsenek hátsó gondolatai, hanem az tisztán azon békés célokat követi, amelyek iránt a parlament épp úgy, mint az ország már többször nyilvánította bizalmát és hozzájárulását. *A hármasszövetség szilárd alapja ennek a politikának.* Olaszország a szövetségben teljesen egyenrangú fél, amiért csodálkoznom kell azon, hogy egy olasz képviselő akár egy pillanatra is oly kétségeknek adott kifejezést, amelyek sértők országunk méltóságára. A miniszter csatlakozik *Walli* képviselő azon ígéretéhez, hogy a szövetségekkel való őszinte eszmecsere az alapföltétele a szövetségek közti harmóniának. Éppen ez történt — úgymond a miniszter — a florenczi, berlini, salzburgi, ischli és turini találkozásokon és kihallgatásokon. A miniszter ezután reflektál *Bruniatti* képviselő fejtegetéseire és azt mondja, hogy a találko-

zásokon sem a hármasszövetség megújítása, sem megváltoztatása nem került szóba, még speciális kérdésekről való új megállapodások sem voltak napirenden. *A három szövetséges hatalom egyetlen céljában,* amely abban fejezhető ki, hogy a békét és területi statusquot fentartása. E statusquo legfontosabb mozzanata a török birodalom és a Balkán államok integritása és ezzel kapcsolatban ezen államoknak teljes függöttségé és békés haladása, amelyet melegen óhajtunk. Ebben a célban egyetértünk a többi nagyhatalmassággal is. *Szívélyes barátságos viszonyunk Franciaországgal, Angliához és Oroszországhoz teljes harmoniában van a hármasszövetség szellemével és őszinteségünk, lojalitásunk minden külföldi állam iránt általános bizalmat biztosít a mi számunkra is. Ha a velünk szövetséges államok külpolitikai vezetőivel történt találkozásokon új megállapodások nem történtek is, ez nem jelenti azt, hogy a találkozásoknak semmi hasznuk nem volt. Igen fontosak és hasznosak voltak ezek azért, mert a kölcsönös szívélyesség, bizalom és rokonszenv érzéseit erősítették és így lehetővé tették nekünk, hogy a felmerülő nemzetközi problémákkal szemben elfogulatlanul állást foglaljunk. Véleményemnek újabb bizonyítékát szolgáltatják gróf *Aehrenthal* nyilatkozatai és az osztrák és magyar delegációk, valamint a mi kamaránk tárgyalásain végigvonuló szellem. A miniszter teljes szívvel viszonzza gróf *Aehrenthal* barátságos és szívélyes nyilatkozatait és meg van győződve, hogy ezzel az egész parlament és az ország érzelmeit is híven tolmácsolta. A keleti kérdéssel gróf *Aehrenthal* a képzhető legnagyobb nyíltsággal szökött. *Nem látok oly kérdést, amely félreértést okozhatna Olaszország és Ausztria-Magyarország között.* Kiseb ügyekre, mint határindezidensekre vonatkozólag a két kormány már bizonyos általános elveket állapított meg, amelyekkel azokat meg lehet szüntetni. A végrehajtási módokról való tárgyalások folyamatban vannak és remélni lehet, hogy rövidesen teljes megegyezésre fognak vezetni. A Cima Dodici kérdése 1905-ben rendeztetett. A most befejezett műszaki vizsgálat minden kétséget eloszlatott arra nézve, mintha annak idején tévedés történt volna, amely Olaszország érdekét akár katonai, akár más irányban károsította volna. *San Giuliano* miniszter folytatva, kifejti, hogy az osztrák belügyi kérdésekre vonatkozó felszólalásokra nem válaszol, minthogy a nemzetközi jog alaptétele azt kívánja, hogy semmilyen állam ne avatkozzék egy más állam belügyeibe. A nemzetközi jó viszony ezen alapföltétele ellen Olaszország nem fog vétetni. Ő is konstatálja, hogy az irredentizmus majdnem megszünt s hogy Ausztriában e tekintetben nem kell aggodni. *Bissolati* képviselő a leszerelés mellett, *Bruniatti* és *Vali* képviselők a fegyverkezés mellett szólaltak fel. Ezeknek azt válaszolja, hogy az osztrák kormány igen helyesen nyilatkozott a delegációk előtt, amidőn hangsúlyozta, hogy Olaszország és a monarchia fegyverkezései nem irányulnak egymás ellen. *Olaszország érdeke, hogy a monarchia erős legyen és ugyanez a monarchia érdeke Olaszországot illetőleg.* Elég körültekinteni a világon és más államok hadieréjét mérlegelni, hogy ennek igazságáról meggyőződjünk. Valahányszor kísérlet történt a leszerelésre, a hatalmak közötti viszony mindannyiszor elhidegült. Helyesebb tehát a másik uton hozzájárulni továbbra is ahhoz, és szövetségeseink mintájára a viszály okait csökkenteni és megszüntetni. A Törökországhoz való viszonyt illetőleg konstatálja, hogy az igen barátságos. A krétai hatalmak politikája azt eredményezte, hogy a békét fentartották és ezzel Görögországnak és Európának jó szolgálatot tettek.*

A külügyminiszter beszédét folytatva utal arra, hogy Olaszország az ottomán birodalom integritását meg akarja óvni és azt kívánja, hogy Tripolisz mindig Törökországhoz maradjon. Ami Törökország európai tartományainak vasutait illeti, kívánatos Törökország fejlődése és ennek keretén belül az olasz kereskedelem fejlődése Törökországban. De kívánatos egyuttal, hogy a török vasutak révén az ország önvédelméről és a rend fenntartásáról nagyobb mértékben gondoskodhassék. Törökországi kereskedelmünk nagy mértékben

halad. Kivételünk az utóbbi években megkésztéreződött. *A kereskedelmi forgalomban nagyobb arányokban veszünk részt, mint Ausztria-Magyarország, de kevésbé mint Németország.* Szól a külügyminisztérium gazdasági akciójáról és utal a kereskedelmi osztály tevékenységére. A kormány Spanyolországgal, Norvégiával, Oroszországgal és Belgiummal új döntőbíróági szerződéseket kötött és több amerikai állammal, valamint Svédországgal és Romániával is folynak a tárgyalások. *Ily szerződések ügyében.*

Az angol választási harc.

— London választ. —

Budapest, december 2.

A Brit-sziget mostanában egy óriási kortestanya. Konzervatívok és liberálisok teljes elszáradással vetették magukat a harcba, melyet mind a két ellenfél a maga javára vél eldönteni. Londonban már megkezdődtek a választások, melyek eddig a liberálisoknak kedveznek. Általános nézet, hogy ez a választás végeredményben sem fog elpártolni a liberálisoktól.

A választási harcokról a következő tudósítást adjuk:

Grey külügyi államtitkár Portsmouthban beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy *Balfour*nak a referendumra vonatkozó javaslatát a mindenre elhatározott, kétségbeesett emberek eszelték ki a liberális intézkedések ellen. *Austin Chamberlain* West-Bromwichban kijelentette, hogy ha az unionisták ismét kormányra jutnak, a tarifareform a legközelebbi időn belül törvény útján meg fog valósulni. *Churchill* belügyi államtitkár Dundeeban mondott beszédet, amelyben azt mondotta, hogy *Balfour*nak a referendumra vonatkozó javaslatát szándékosan homályos. Nagyon sok mód van, amelyek segítségével a referendumra vonatkozó ígéretét teljesen illuzióriussá teheti. *Marley* lord Darwinban akként nyilatkozott, hogy az indítványozott referendum igen fantasztikus javaslat, amely a parlamenti rendszert, a brit nép dicsőségét tönkretenné. *Birrel* irországi államtitkár Bristolban kijelentette, hogy a felsőház már rávaton van, a nép temesse el december 3-án. *Asquith* miniszterelnök Wolwerhamptonban *Balfour* javaslatait egyedülállónak mondotta egyenesen *kolostszáris politikai erkölcstelenségük* miatt. Az ország a politikai képmutatásnak azt a nagyszerű példáját, mint a referendum javaslatát, amely a miniszterek és az alsóház felelősségét tönkretenné, sohasem felejtene el vagy bocsátaná meg. *Balfour* Readingban mondott beszédet, amelyben kifejtette, hogy az unionista párt a tarifareform fontosságáról vallott nézeteit nem változtatta meg. A tarifareform ma, épp úgy, mint eddig, pártja politikájának legfőbb pontja. A nép azonban formálisan és félreérthetetlenül nyilvánítsa bizalmát az iránt, amit a párt a közjó érdekében levőnek fölismer.

Párisi híradás szerint, a *Matin*-nek jelentik Londonból: Általánosan azt hiszik, hogy a mostani választásból a liberálisok valamivel megapadt többséggel mint győztesek fognak kikerülni. A konzervatív párt is tisztában van vele, hogy győzelemre nem számíthat. Biztos, hogy a liberálisok többséggel kerülnek ki a választásokból, de többségük alaposan meg fog csappanni.

Londonban már ma megkezdődtek a választások. A *Cityben* *Balfour* és Sir A. *Banburry* jelöltek megválasztották. Délig 11 unionistát, köztük *Bindham* volt unionista minisztert és *Chamberlain* Józsefet, valamint négy liberális jelöltet megválasztottak. A választás egyhangú volt, mert ellenjelöltek nem voltak. Manchester déli kerületében az ellenjelölt, miután néhány perczel később jött, elcsesett a jelöltségtől. Helyébe a liberális jelöltet megválasztottnak jelentették ki.

A képviselőválasztások alkalmából a lapok felszólítják a választókat, hogy teljes erejüket fejtsék ki. Az unionisták hangsúlyozzák a londoni győzelem morális hatását és remélik, hogy a tíz londoni mandátum közül, mely holnap eldöntésre kerül, a liberálisok nem fogják elnyerni azon hét mandátum-

mot, amelyre biztosan számítanak. Holnap összesen 70 kerületben folyik le a választás; 14 jelöltet, ezek közül 11 unionistát és három liberálist ma fognak megválasztottaknak kijelenteni, mert nincsenek ellenjelöltjeik. A liberális újságok nyugodt bizalom hangján írják, a konzervatívok azonban a győzelem biztos tudatának adnak kifejezést. A *Morningpost* írja: Alapos remény van rá, hogy az új tarifa az egyesült királyságban érvénybe lép, mielőtt a birodalmi konferencia ismét összeül.

Osztrák hitelt

vegyen
katona bácsi!

(A kaszárnya kapujában egy idősebb ember meg-szólít egy bakát.)

Az idős ember: Vitéz ur, siet?

A baka: Nyolczbeli harezos nem siet. Van még kétszáznyolczvankét kicsi napom, majd csak letelik sietség nélkül, ott egye meg a...

Az idős ember: Hát ha nem siet vitéz ur, akkor álljon meg egy szóra.

A baka: Állok.

Az idős ember (siralmasan): Mit szólna egy schluss Osztrák Hitelhez? Az Osztrák Hitel föl fog menni, vitéz katonabácsi öcsém, mert most, hogy a politikai viszonyok rendeződtek...

A baka: Ne beszéljen nekem az ur marhaságot, mert úgy dörmölöm képen, hogy a torposzt feje fölött úgy röpül be a kaszárnyába, hogy a kapitány ur Derecek eröplálynak nézi a tekintetes urat, azt a nemjöképü mindenit.

Az idős ember: Sose esoffirozza magát baka ur, nem tetszik most a nagyságos hazát védeni... Hát talán egy kis Rimamurányi?

A baka: Hadd megyek tovább, hallja-e, mert csak tizenegyig van az elábnisz és ha elpászolom a kómámat a huszodkármasoktól, akkor magának jobb lett volna nem születni, mert egy hétig csinálók éinczelschrittet a tekintetes ur hasán, a képia meg addig czilundarschlagibungot, amíg anyyi csillagot lát a tekintetes ur, mint a Felmszkál Freikerl Ludvig von Liescin diviziókommandánes gallérján paradézlik.

Az idős ember: Tessék egy kis lélegzetet venni, vitéz ur, mert már nekem is kiugrik a szemem, mert hogy én is visszatartottam, amíg szavalni tetszett. Hát nézze, most már értsük meg egymást... Mit szólna egy schluss Közutit hoz.

A baka (dühösen): Az ezze megy az urnak? Bolondnak néz engem, hogy tölti belém a sok szót, oszt az se tudom, hogy miben sántikál.

Az idős ember: No no, vitéz ur, tudom én mit beszélek... A vitéz ur most teheti... Vegyen tíz Pesti Hazait... Jó tőkebefektetés...

A baka (elindul).

Az idős ember: Gondolja meg vitéz ur, én becsületes ember vagyok, én jót akarok.

A baka: É is jót akarok és csak annyit mondok: most aztán fel is ut, le is ut, mert rugok.

Az idős ember: Azt nem szeretem katonabácsi... Mondok egy utolsót: vegyen tíz Adri-részvényt...

A baka (ordít): Nem veszek semmit, menjen a pokolba, nem veszek semmit, az argyélusát. (Neki megy az embernek.)

Az idős ember (menekül): Nem vesz semmit?... (Fölugrik a villamosra). Hát mit fog csinálni a két fillér zöldemeléssel, katonabácsi?

Ray.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A nyomoruság züllöttje.

— A merénylő mérnök az ügyészségen. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 2.

Mint lapunk mai számában megírtuk, éjjel után 2 órakor a rendőrség letartóztatta Breikoff Gusztáv mérnököt, aki a Harminczad-utca 6. sz. alatti ékszerboltban rablást kísérelt meg. Breikoff az éjszakát nyugodtan töltötte az egyes számú czellában. Reggel 9 órakor pedig Tóth János rendőrkapitány, aki a tegnap letartóztatott emberek fölött rapportot tartott, maga elő vezettette a rablómerénylő mérnököt.

Breikoff töredelmesen beismerte, hogy előre megfontolt szándékkal akart rabolni, de a nyomor hajtotta a bünbe, ittas is volt, s nem lehet teljes beszámítás alá venni a tettét. Elmondja, hogy előkelő családból származik. Édesatyja orosz ezredes volt, akinek valami politikai vétség miatt el kellett távozni hazájából, s Svájcba utazott, ahol először Zürichben, később Genfben kereskedelemmel foglalkozott. Őt mérnöknek nevelte, amikor megszerezte oklevelét, elutazott a nagy világra. Volt Németországban, Bulgáriában, Romániában, Magyarországon és Budapesten a Duna szabályozási társaságnak volt az alkalmazottja hosszabb ideig. Tizennégy hónappal ezelőtt Romániában a Csernavoda hidjának az építésében vett részt, de azóta nincs foglalkozása.

Édesatyja tizenkét évvel ezelőtt halt meg Bukarestben és 300.000 frankot hagyott hátra. Az örökségen összeveszett Breikoff Gusztáv édesatyja második házasságából származó mostohatestvéreivel Jánossal és Tódorral, akik elhitették az édesatyjával, hogy ő az élete ellen tör és ezért az atyja kitagadta az örökségből. Ő a végrendelettel pörrel támadta meg. Dr. Arion Virgil egyetemi tanár, aki Jassyban lakik, képviselte, budapesti ügyvédje pedig dr. Mayer Sándor volt, aki az örökségére 10.000 koronát előlegezett neki. A per tizenkét év óta folyik és abba a kedvező stádiumba jutott, hogy mostohatestvérei egységet ajánlottak neki. Ki is egyeztek 65.000 koronában, de nem tudta bevárni, amíg a pénzt megkapja. Borzasztó nyomorban élt nyolcz tagból álló családjával. Neki munkája nem volt.

Legidősebb leánya, a husz éves Eleonora egy belvárosi kalapos-üzletben, tizenhatéves Elza nevű leánya a Gabelsberger-féle gyorsíródában volt alkalmazva, a tizennégyéves Gizella pedig az Otthon-Mozgóban volt jegyzető. Hárman összesen azonban nem kerestek száz forintot sem és a véletlen úgy akarta, hogy mind a három éppen a tragédia előtt elveszítse kenyérkereső állását. Az egész család a leányok keresményéből élt. Breikoff a házban mindenkinek tartozott, a hitelezők szorongatták s az utóbbi időben kétségbeesjtővé vált helyzeté. Sokáig töprengett azon, hogyan segítsen magán, míg végre megérlelődött benne a rablás terve, amelyre nagy előkészületeket tett. Tudta, hogyha hirtelen pénzhez jut, gyanus lesz, ezért itt Budapesten feladott a saját czímére egy táviratot a következő szöveggel:

„400 korona felveendő. Delhiáni.” Ezt a táviratot megmutatta a házigazdájának, a házmesternek, akitől öt koronát kért kölcsön, feleségének, leányainak örömmel hirdette, hogy végre pénzhez jut. A leányaitól tizennégy koronát is kért kölcsön. ezen vásárolta a revolvért, amit tegnap reggel a Zuglóban ki is próbált. Két hétig gondolkozott azon, hogy elkövesse-e a rablást, vagy sem. Hétfőn már kiszemelte a Harminczad-utcai ékszerboltot, végre is akarta hajtani a rablást, de nem volt bátorsága. Azóta többször járt az üzlet körül, míg végre tegnap rászánta magát. Nem akart megölni senkit, csak védekezésre képtelenné akarta tenni az elárulót. Gondolt arra is, hogy esetleg menekülés közben elveszitheti azt, amit magánál hordott, azért tegnap otthon hagyta a pénztárcáját, igazoló írásait s teljesen üres zsebbel állított be az ékszerboltba. Nem volt teljesen beszámítható állapotban, mert megelőzőleg a keleti pályaud-

var mellett egy pálinkamérésben két deezi rumot ivott. A rendőrorvos azonban megállapította, hogy mikor a rablást elkövette nem volt ittas. Breikoffot a rapportról dr. Bartha Endre rendőrfogalmazóhoz vitték, aki vallomásáról részletes jegyzőkönyvet vet föl, majd ujjnyomatokat vettek róla és lefényképezték.

Breikoffné elmondta, hogy a férje milliomos familiából való és ő is kétszázötvenezer korona hozományt kapott. A férje épp úgy, mint az apja, vasuti vállalkozó volt. A Vaskapu szabályozása után Bukarestbe költöztek. Ott Breikoff apja, aki egész életében a legzajosabb életet folytatta, a menyének szerelmi ajánlatot tett és meg akarta szöktetni. Az asszony felháborodva beszélt el a férjének a dolgot, de Breikoff még csak szemrehányást sem tett az apjának. Az öreg Breikoff tizenkét évvel ezelőtt halt meg Bukarestben. Az örökségből Breikoffot kitagadta. Miután milliókról van szó, a román kincstár ráfeküdt a nagy vagyonra és a legnagyobb utánjárás daczára még a mai napig sem volt hajlandó azt kiadni. A mostoha testvéreknek az volt a legerősebb érvelésük, hogy Breikoff törvénytelen származású. Ez az állítás részben igaz. Az öreg Breikoff hollandi származású volt; fiatalon került Oroszországba, ahol éppen nagy hadjáratok voltak. A hadsereg szállítója lett és üzleti érdekekből meg-oroszosította a nevét. Ekkor vette fel a Breikoff-nevet. Oroszországban megismerkedett egy francia grófnővel, akitől fia született, a férjem. A grófnő nem volt törvényes hitvese az öreg Breikoffnak, de fia születésekor elvette feleségül, hogy a fia törvényességet kapjon. Évekig tartott, amíg ezt kinyomozták.

Tegnap reggel Breikoff e szavakkal ment el hazulról:

— Legyetek nyugodtak, majd minden másképp lesz. Lesz lakásunk, lesz kenyérünk, ismét jól fogunk élni. Csak türelem. Még egy napig tart a szenvedés, aztán ismét annyi pénzünk lesz, mint amennyi valaha volt.

A család nem sokat törődött ezzel a beszéddel. Előző este ugyanis ivott az öreg. Már pedig ő nem birta az italt. Egy pohárka szilvóriumtól berugott. Sohasem volt következetes ember, ezt bizonyítja, hogy milyen ingadozó volt borzasztó terve végrehajtásában. Breikoffné azon fáradozik, hogy pénzt szerezzen. Elutazik Bukarestbe a román királynőhöz, akinek segítségét kéri.

Délután félkettőkor, mielőtt Breikoffot átvittek volna az ügyészségre, megjelent a főkapitányságon a diplomás rabló szerencsétlen felesége. Az urával akart beszélni. Breikoffot levezették Bartha Endre fogalmazó szobájába. Ott találkozott férj és feleség. Perczekig egy szót sem tudtak szólni. Egymás nyakába borultak és keservesen sirtak. Breikoff úgy zokogott, mint egy gyerek!

— Kenyeret akartam a gyerekeknek! — mondta mentegetődzve az apró megtört asszonynak. — A gyerekek miatt tettem!

Egy keserves ölelkezés s azután visszavitték Breikoffot a czellájába. Innen délután három órakor átvittek az ügyészségre. Ekkorra már védője is került: dr. Weiss Ödön személyében.

TÁVIRATOK.

Feltűnést keltő intézkedések Belgrádban.

Belgrád, december 2. A hivatalos lap királyi rendeletet közöl, amely Pasics miniszterelnököt, Stojanovic volt minisztert és Damjanovic nyug. ezredes államtanácsosokká nevezi ki. Egy másik rendelet Rojkovic alezredes és Popovic őrnagyot nyugalomba helyezi. Ezen intézkedésnek az az oka, hogy ellenük az a vád merült föl, hogy hadiszerek átvételénél rendellenességeket követtek el. — A Stampa jelentése szerint a kormány elhatározta, hogy 60 hegyi üteg szállítását a német Krupp cégre bizza.

Perzsia elégtétele Oroszországnak.

Teherán, december 2. A perzsa kormány megadta az orosz kormányknak a kívánt elégtételt az

oroszkonzuli ügensek Kazanban bachtárokat által történt inzultálása miatt. A kazani rendőrfőnököt elmozdították és a konzuli ágens pénzbeli kárpótlást kapott. A perzsa külügyminiszter kormánya nevében magyarázatot adott az orosz követnek.

Hustrózt az egész világon.

Newyork, december 2. (Saját tudósítónktól.) A kereskedelmi kormány Washingtonban megerősíti az egész világra szóló hustrózt híret.

Az ifju-törökök ellen

Athen, december 2. (Saját tudósítónktól.) Az itteni egyetem albán diákjai felhívást intéztek az európai hatalmakhoz, amelyben tiltakoznak az ifju-török párt zsarnoksága ellen s azt mondják, hogy Abdul Hamid véres rémuralma sem volt ilyen zsarnoki. A felhívás figyelmezteti az európai hatalmakat a szabadelvű lapok elhallgatására és a török katonaság kegyetlenkedéseire, amelyeket az albán parasztok ellen elkövet.

Venizelos tervei

Athen, december 2. Venizelos kijelentette, hogy ha az új választásból nem fog munkaképes nemzetgyűlés kikerülni, akkor lemond, mert nem akarja eddigi politikáját kisszerű intézkedésekkel és esetpatékkal kompromittálni.

Közgazdasági táviratok, Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		decz. 2.	decz. 1.	nov. 30.
Buza	helyben	98 $\frac{3}{4}$	97 $\frac{3}{4}$	96 $\frac{3}{4}$
	decemberre	97 $\frac{3}{4}$	97 $\frac{3}{4}$	97
	májusra	103 $\frac{1}{8}$	103 $\frac{3}{4}$	103 $\frac{1}{8}$
Tengeri	decemberre	56	55 $\frac{1}{2}$	54 $\frac{1}{4}$
	májusra	55 $\frac{7}{8}$	55	55
Chicago.				
Buza	decemberre	90 $\frac{3}{4}$	91 $\frac{1}{2}$	89 $\frac{1}{4}$
	májusra	96 $\frac{3}{8}$	97 $\frac{1}{8}$	96 $\frac{3}{8}$
Tengeri	decemberre	45 $\frac{7}{8}$	45 $\frac{1}{4}$	44 $\frac{1}{4}$

Newyork, december 2. Gyapot Newyorkban, helyben 15.— (15.15). Gyapot január 14.60 (14.18). Gyapot február 14.72 (14.91). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 $\frac{1}{16}$ (14 $\frac{3}{4}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.40 (7.40). Petroleum Rafinéd in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 10.50 (10.20). Zsir Roche és Brothers 10.60 (10.60).

Chicago, december 2. Zsir január 10.77 (—). Zsir márciusra — (10.85). Szalonna short clear 9.74 (9.62). Sertéshus január 17.52 (17.47).

UJDONSÁGOK.

A kalaptü.

* * *

Nem tudom, emlékezik-e Budapest főváros rendőrfőkapitánya, Boda Dezső arra az esetre, amikor a Fürdő-utczában egy omnibuszon egy nő a hosszú kalaptüvel kiszúrta a szemét egy szerencsétlen embernek? Lehet, hogy emlékezik még rá; lehet, hogy elfelejtette. Fél kell tennünk azt is, hogy elfelejtette. Mert igaz, hogy a brutális és rettenetes véletlen baleset fölháborított mindenkit, még a jóérzésű nőket is; és azóta még néhány ilyen, vagy ehhez hasonló baleset történt, de a főkapitánynak semmi sem jutott eszébe, ami ennek a veszedelemnek korlátozását vonhatta volna maga után.

És nem tudom, emlékezik-e arra Budapest főváros kapitánya, Boda Dezső, hogy akkor és azután az egész sajtó, a közvélemény minden orgánuma fölzudult és fölháborodott és oly hangosan, hogy az országban mindenki meghallhatta, követelt valamelyes rendőri intézkedést a hosszú kalaptü ellen. Fél kell tennünk megint, hogy a főkapitány erre sem emlékezik, mert az új divatu kalapokból azóta is messzire kimered a kalaptü vége és minden ember áldhatja a nyájas sorsot, mely megóvta attól, hogy a szemét valamely villamoson, vagy omnibuszon ki nem szúrták még.

Amennyiben ezt mind teljesen elfelejtette

volna Boda Dezső főkapitány, ezennel tisztelettel és megfelelő nyomatékos hangsúlyozással emlékeztetjük rá újlag és figyelmeztetjük: méltóztassék mindezekre visszagondolni, mert erre mostanában igazán sok oka is van.

Nemesak azért, mert a főváros valamennyi társas közlekedési eszközén a veszedelem növekedő félben van. Igaz, hogy Boda Dezső rendőrfőkapitány nem igen tudhatja azt, mert ő hintón, vagy automobilon jár és ott az ő saját rendőrfőkapitányi szeméit nem veszélyeztetni semmiféle kimeredő kalaptü. De méltóztatnék csak néhányszor ő főkapitányi urasága fölkapni egy zsufolt villamosra, vagy omnibuszra és nézné csak ottan a szörnyen kimeredő kalaptüket: talán eszébe jutna az is, hogy a publikumot mégis meg kellene védeni a divathóbort e nagy veszedelme ellen.

Hátha még látná, hogyan kénytelenek védekezni egyesek a kalaptü ellen. Minap történt, hogy egy villamoson közel járt egy kalaptü hegye az egyik férfi szeméhez. Mint-hogy zsufolt volt a kocsi, a férfi udvariasan megkérte a nőt, hogy távolítsa el a kalaptüt. A nő nem hajlott a szép szóra, mire a férfi szó nélkül kikapta a tüet és lehajította a villamosról a többi utas nagy öröme és megkönnyebbülésére.

Mindennek a fölemlítése és felsorolása még nem volna talán alkalmas arra, hogy a rendőri elmélet s nevezetesen Boda Dezső főkapitányt erélyes intézkedésekre serkentse. Hanem történt valami más. München városának rendőrsége ugyanis a nőknek a hosszú kalaptü hordását megtiltotta. Ne tessék hinni, hogy ez az egyéni korlátozást jelenti. Mert — hogy többet ne említsünk — akárki hivatkozni is az egyéni szabadságra, Ádám-kosztümben még sem szabadna végig mennie az utcán. Az ilyen megjelenés a szemérem ellen való vétéség volna és szigorú büntetést vonna maga után. Helyes dolog a szeméremetességet rendőri védelem alá venni. De kérdezem: az emberek testi épsége és különösen a két szeme világa nem érdemes-e arra, hogy védelemben részesüljön? És ama divathölgyek hóbortja, akik mindenáron meesze kimeredő tüket viselnek, nem rendszabályozható-e meg legalább annyira, hogy tartózkodjanak a törvényerővel fölrüházott rendelet értelmében az ilyen veszedelmes divat kultuszától?

Annyira természetes ez, hogy a bajor kormány már meg is erősítette a müncheni rendőrség tilalmát. Pedig Bajorország kormányának is van némi sejtelve az egyéni szabadságról.

Arra kérjük tehát a főkapitányt, hogy ne méltóztassék megvárni, amíg a bajor rendőrséget a világon mindenütt, akár Kamasatkában is, akár Cettinjében, akár Bukarestben követni fogják. Büszkébbek lettünk volna rá, ha a mi főkapitányunk lett volna az első, aki e tilalommal lehetetlenné tette volna a szerencsétlenségeket. De ha már nem vagyunk oly szerencsések, hogy ilyen kezdeményező hatóságunk volna, legalább ne legyünk az utolsók, akik a müncheni példából okulunk.

S ha nem csalódom, sok százezer ember óhaját is tolmácsolom, amikor erre fölhívom a főkapitány figyelmét.

(t.)

NAPIREND. Naptár: szombat, december 3. — Róm. kath.: Xav. Fer. — Prot.: Ferencz. — Görög-oroszk: november 20. Dek. Gerg. — Zsidó: Kiszlev 2. — A nap két reggel 7 óra 29 perczkor, nyugszik délután 4 óra 9 perczkor. — A hold két reggel 9 óra 13 perczkor, nyugszik délután 4 óra 54 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, keddi kivételével, 1 korona. — Uránia műkiállítás (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Házipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2. — Erzsébet Múzeum 9—4. — Iparművészeti Múzeum 9—1. — Mezőgazdasági Múzeum 10—7. — Ráth Múzeum 10—4. — Széchenyi Múzeum (Akadémia-utca 2.) 10—12. — Tanszermúzeum 3—7. **Nyitvalevő könyvtárak:** Akadémiai Könyvtár 3—7. — Egyetemi Könyvtár 9—6. — Fővárosi Könyvtár 9—2. — Iparművészeti Múzeum 9—12 és 6—8. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4. — Pedagógiai Könyvtár 3—7. — Statisztikai Könyvtár 9—2.

Nyitvalevő képtárak: A Műcsarnok téli tárlata.

Nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. — Nemes Marcell képeinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2-ig. — Delhaes István-émlékiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2-ig. — A Nemzeti Szalon téli kiállítása. Nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Ellenszalon kiállítása a Művészházban (Fasor 6.) Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya. Nyitva 10—2-ig.

— **Személyi hírek.** Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök Gyömrőről, ahol felesége születésnapját ünnepelte, ma délelőtt tizenegy órakor visszaérkezett a fővárosba. — **Hegyeshalmy** Lajos miniszteri tanácsos, a m. kir. államvasutak igazgatóságának elnökhelyettese szabadságáról visszaérkezett a fővárosba és hivatalának vezetését újból átvette. — Bécsből jelentik, hogy gróf **Aehrenthal** külügyminiszter a jövő év elején üdülés céljából a délvidékre utazik.

— **A király és a budapesti polgármesterek.** A bécsi második vízvezeték megnyitásának és fölavatásának ünnepére, mint megirtuk, felutazott **Bárczy** István budapesti polgármester és **Vasziievits** alpolgármester is. Dismagyar ruháikkal és a délceg huszárjaikkal nagy feltűnést keltettek Bécsben. Az avatási fényes ünnepen a király is odalépett hozzájuk és magyarul szólította meg őket:

— Nagyon szép és igazán nagyon örülök, hogy az urak eljöttek Bécsbe. Egyáltalában nagyon örülök, hogy Budapest és Bécs képviselői ismételve tesznek egymásnál látogatást.

— **Az oportói herceg az olasz királynál.** Rómából jelentik: Oportó hercege ma ideérkezett és a Kvirinálba ment, majd visszautazott Nápolyba, ahol Mária Pia királynéval találkozott.

— **A trónörökös Berlinben.** Berlinből jelentik nekünk: Az utolsó rendelkezések szerint **Ferdinánd** trónörökös, mikor a hannoveri udvari vadászatra utazik Berlinen át, a potsdami új palotában fog tölteni egy napot. December 8-án az új palotában a trónörökös és **Frigyes főherceg** tiszteletére udvari lakoma lesz. **Frigyes főherceg** már 7-én reggel érkezik Potsdamba, hogy ott férjével levő leányát meglátogassa. Kilencedikén reggel a trónörökös, **Frigyes főherceg** és **Vilmos császár** különvonaton utazik a vadászatra.

— **József főhercegék a Technikus Bálban.** Az 1911. évi február hó 8-án a Royal-szállóban tartandó Technikus Bál elnöksége **József kir. herceg** és **Augusta kir. hercegné** vezénnyel főudvarmesteri hivatalától a következő táviratot kapta: Ó cs. és kir. fenségeik a bál védnökségét elfogadni és megjelenésüket kilátásba helyezni méltóztattak. Gróf Szápáry, főudvarmester.

— **A belga királyné betegsége.** Brüsszélből táviratozzák: A ma délelőtt kiadott orvosi jelentés szerint a királyné jól és sokáig aludt. Közérzete állandóan javul. A láz csökkent.

— **Dessewffy Arisztid ünneplése.** A Budapesti Önségélyző takarékpénztár igazgatósága, választmányára s tisztikara fényes lakomát rendezett tegnap este al-elnöke, **Dessewffy Arisztid**nek a vaskorona renddel való kitüntetésé alkalmából. Dr. **Hennyey Vilmos** elnök, miniszteri tanácsos lelkes szavakkal tolmácsolta az intézet örömet. Felköszöntöket mondtak még dr. **Payer Imre**, **Gajary Géza**, **Méhely Pál** m. á. v. felügyelő, igazgatók és **Maurer** miniszteri tanácsos stb. Az ünnepeit hálsau fogadta az ünneplést.

— **A miniszterelnököt fenyegette.** Jó családból való, de teljesen elkészült embert tartóztatott le ma a rendőrség. **Csepreghy Ferencz** a neve, és már szemérem elleni vétéségből kifolyólag volt dolga a rendőrséggel. **Csepreghy Ferencz** ál-hirlapírónak, zsarolóknak csapott fel. Felment a munkapárt klub-helyiségebe és állást kért. Napokig álalkodott a többi ki- és bejárók közt az előszobában, míg végre megunt a dolgot és fenyegető leveleket kezdett írni munkapárti képviselők czímére. Egy ismert munkapárti vezérnek kinyomatott brosurát küldött azzal a jóakaratu figyelmeztetéssel, hogy ha nem küld neki ötszáz koronát, úgy az egész országban szétküldi és elterjeszti a röpiratot. A fenyegető levelekre nem érkezett válasz. **Csepreghy** most már dühbe jött. És tegnap magának **Khuen-Héderváry** miniszterelnöknek küldött fenyegető levelet. A miniszterelnök sem válaszolt, de titkárja, dr. **Bárczy** István utján feljelentette a rendőrségen **Csepreghyt**. A főkapitányságon délre előállították **Csepreghyt** és kihallgatás után letartóztatták.

— **Crippen végrendeletét megtámadták.** Londontól jelentik, hogy **Crippen** meggyilkolt feleségének nővére, a Brooklynban lakó missis **Hunn** megtámadta dr. **Crippen** végrendeletét, amelylyel örökösévé miss **Le Nevet** tette.

— **A szerb trónörökös** Bécsben. Belgrádból táviratozzák: Sándor trónörökös még karácsony előtt Bécsbe utazik, hogy megköszönje Ferenc József királynak részvevő érdeklődését. A szerb trónörökös incognito, gróf Avala néven utazik Bécsbe, de ott leveti incognitoját.

— **Árvíz és vihar Franciaországban.** A Franciaországot pusztító nagy viharokról rövid hírt közöltünk, most Párisból a következő újabb részleteket jelentik: egész nyugati és közép Franciaországban nagy árvíz van. Déli Normandiának nagy részét elöntötte a víz s fővárosa, Caen már majdnem egészen víz alatt van. A praefektúra és a bankfiókok pénzéi tele vannak vízzel. A villámos művek nem dolgoznak, és a nyomdákban is megszüntették a munkát. Szakadatlanul esik az eső. Nantlesnek számos utcája víz alatt van s a gyárakban nem dolgoznak. A városi vasut is megszüntette a forgalmat. *Ondevilleben* ötven ember kénytelen volt az emelkedő víz elől a háztetőkre menekülni. — *Cerbereből* jelentik nekünk: A *Fortung* gőzös, mely Kadixból elindult Sevilla felé, a nagy vihar miatt kénytelen volt visszatérni. Korunában négy halászbárka elindult s eddig semmi hír sem érkezett róluk. Több parti várost elöntötte a víz. *Almadában* a villám lecsapott a templomra, amely egészen elégett. A tűz a város több utcáját elhamvasztotta.

— **A trónörökös ezredének tisztjei között.** A 19-ik gyalogezred viseli a Ferenc Ferdinánd nevét. Bécsben állomásozik jelenleg ez az ezred és Ferenc Ferdinánd trónörökös ma kedves meglepetésben részesítette ezredének tisztjeit. A tisztí kámban együtt reggelizett velük. A trónörökös szárnységével, *Brosch* alezredessel automobilon hajtattott az ezred kaszárnyájába, ahol *Weitzendorfer* ezredes ezredparancsnok üdvözölte. Az ezred legénysége az udvaron állt sorfalat. A trónörökös a tanácskozásteremben megsejmelte azt a nagy olajfestményt, amelyet a tisztikar megbízásából *Neumann* Frigyes készített és amely a lipsei csata egyik epizódját, az ezred legdicsebb fegyvertényét ábrázolja. A dejeuner folyamán az ezredzenekar hangversenyzett. A főherceg lelkesen fogadott pohárköszöntőt mondott ő felségére, *Weitzendorfer* ezredes köszönetet mondott a trónörökösnek a látogatásért. A főherceg nagy lelkesedéssel fogadott beszédben élte az ezredet és parancsnokát.

— **Az újságírók egyesülete segélyalapja.** A Budapesti Újságírók Egyesülete segítőalapjának igazgatótanácsa ma délután dr. Bródy Lajos elnöklése alatt ülést tartott, melyen tudomásul vették Szécsy Artur pénztárnok jelentését, majd Purjesz Lajos főtitkár előterjesztésére 450 korona segélyt utalványoztak ki. Hálás köszönettel vették tudomásul, hogy a Magyar Petroleumiipar részvénytársaság 100 koronát és Keleti Henrik, a *Folios* Capricios rendezett előadás jövedelméből 200 koronát adományozott a segítőalapnak.

— **Gyújtogató drámairó.** Prágából jelentik nekünk: Kometauban a múlt hónap 12-én nagy tűzvész pusztított és a jelek arra vallottak, hogy gyújtogatás történt, a vizsgálat azonban nem vezetett nyomra. Ma délután megjelent a prágai rendőrségen *Steinschmied* József kometaui pénzügyigazgatósági tisztviselő s feljelentette önmagát. Égő szivarral ő okozta a nagy pusztulást, még pedig szándékosan. A gyújtogatót irodalmi sikere vitte bünnre. Darabot írt ugyanis, amely a kometaui városi színházban került színre s nagy hatással játszózik, de *Steinschmied* nem volt megelégedve, annak a jelenetek rendezésével, amelyben tűz üt ki a színen. Szándékosan gyújtott fel egy pájtát, amelytől több ház tűzet fogott. Jól megnézte a tűzvészt s benyomásai alapján maga rendezte a tűzjelenetet a városi színházban. A drámaíró gyújtogatót letartóztatták.

— **Aki százhuszonegy évet élt.** A világ legöregebb asszonya Angliában élt. *Emily Lyonais* volt a neve. Duszagdag matróna volt, aki 1789-ben Londonban született, s tegnap halt meg Dublinban. Napoleon halálára még élénken emlékezett, s ugyszólván utolsó órájáig megőrizte szellemi frissességét. Csak a hallása gyengült. Egyébként *kétszáz unoka és nyolcvan dédunoka* gyászolja halásán azokért a milliókért, amelyeket rájuk hagyott.

— **A kolera.** Rómából jelentik: Az elmúlt huszonegy órában Palermóban 5 koleramegbetegedés és egy haláleset, Perrugiában egy megbetegedés, Subiacoban öt megbetegedés történt.

— **A chilei elnök temetése.** Berlinből jelentik: *Mont Pedro*, az elhunyt chilei elnök földi maradványait, amelyek néhány hónap óta a berlini Hedvig templomban nyugodtak, ma délután ünnepies menetben a pályaudvarra szállították. *Vilmos* császár *Kessel* gyalogsági tábornokot, főhadsegédjét bízta meg képviselővel. A beszentelés után altisztek a hatfogatu gyászkozsira tették a chilei lobogóval leakart koporsót. Közben a tüzéség 36 lövést tett. Azon az uton, amelyen a menet végigvonult, katonaság állott sorfalat. A pályaudvaron a koporsót újból beszentelték és egy század háromszor diszlövéseket tett; az elhunyt elnök koporsóját Brémába vitték, honnan hazaszállítják.

— **Nem sikerült szerelmi dráma.** Bécsből jelentik nekünk: *Machinek* Ede, a *Machinek* F. és *Fia* óramű- és zongoragyár társtulajdonosa meghitt viszonyban volt *Vanjura* Juliánna zongoramesternővel, de az utóbbi időben szívakodtak és *Machinek* megszakította a viszonyt. A zongoramesternő ma beállított az üzlet helyiségébe s revolverrel lőtt *Machinek*re. A golyó a gyárost csak jelentéktelenül sebesítette meg. *Vanjura* Juliánna aztán önmaga ellen fordította a fegyvert, azonban rosszul talált. A leány el akart menekülni, de elfogták.

— **Lipót király hagyatéka.** Brüsszelből a legjobb forrásból közlik a következő részleteket *Lipót* király hagyatékának állásáról: Három év óta a rendezés körül semmi sem történt. 1909. végén felosztásra került a király három leánya között 20 millió frank készpénz és értékpapír. A hagyaték többi része érintetlenül fekszik és felosztásról csak akkor lehet szó, ha *Lujza* hercegnő püre a belga állam ellen bevégződik. A hercegnő keresete először megtámadja a király alapítványait, másodsor azokat az ajándékozásokat, amelyeket *Lipót* király 1901-ben tett az állam javára. Az alapítványok 60 millió frankot érnek. Ezek az értékek ezidőszent a belga nemzeti bank pénzszekrényeiben hevernek Kongo-vagyon czimén. 1901-ben *Lipót* király 50 hektár elsőrangú telket ajándékozott az államnak, továbbá Dél-Franciaországban levő birtokait, brüsszeli, antwerpeni, ostendei és más városokban telekkönyvelt házeit. Sok palotát íratott át ajándékképpen az államkincstárra s ezeknek értéke megüti a 40 milliót. Ezekhez járult képtára, amely szintén több milliót ér. Az 1901. évi ajándékozásokról külön törvény rendelkezett, amelyet a király szentesített, *Lujza* hercegnő azonban keresetében kétségbevonja ennek a törvénynek érvényességét, mert ezzel a király törvényes örökösait játszotta ki. *Lónyay* grófné nem pöröl, de az egyezséget szintén visszautasítja. Megvárja *Lujza* hercegnő pörének eredményét, mert attól függ, vajjon érvényesíteni fogja-e saját igényeit. *Klementina* hercegnő tudvaleg 4 millió frank készpénz ellenében lemondott örökösödési jogairól a belga állam javára.

— **Esküvő a kórházi ágyánál.** Megható esküvő történt a sepsiszentgyörgyi kórházban. Dr. *Gasparics* László járáshíró jegyben járt *Schmidt* Ellával Nagyatádról és esküvőjük karácsonyra volt tervezve. Ezelőtt három héttel a vőlegény súlyosan megbetegedett és kollégái a kórházba szállították, menyasszonyát pedig táviratilag szólították a beteg ágyához. Szombaton délnél azután megtartották a polgári egybekelést, melyet *Gödr* Ferenc polgármester végzett a kórházban. Dr. *Gasparics* betegsége komoly ugyan, de az orvosok véleménye szerint nem egészen reménytelen.

— **Negyedmillió koronás operáció.** Fuchs udvari tanácsost, a bécsi szemészeti klinika európai híru tanárát Jávába hívta meg egy milliárdos hályogoperációra. Negyedmillió korona honoráriumot fog kapni az operációért. Doyenen kívül aligha kapott európai orvos tanár ilyen káprázatos tiszteletdíjat.

— **Sikkasztó szolgál.** *Janovics* Pál hírlapíró kollégánk *Visegrádi-utca* 23. szám alatti lakásán rabizott szolgájára, *Volka* Pálra ezerkét száz koronát, hogy a bankba vigye, a fu azonban nem jött vissza, megszökött a pénzzel. A biciklijét egy hor-dárral küldte vissza, maga meg a barátjával, egy asztalossegéddel, akivel bizonyosan együtt tervelték ki a sikkasztást, megszökött. A szolgát két hónappal ezelőtt fogadta fel *Janovics*, kiöltöztette és mert szorgalmasnak látszott, megbízott benne. A rendőrség nyomozza a szökevényeket.

— **A szultán és a rabok.** Konstantinápolyból jelentik nekünk: Mikor a szultán legutóbb *Adrianeopolisban* járt és elhajtattott az ottani egyház mellett, a rabok a rácsos ablakok mögül hangos szóval könyörögtek: *Urunk*, szabadíts ki bennünket! A szultán megállította a kocsit s így válaszolt:

— Én is köteles vagyok megtartani a törvényt, ha azonban vannak köztetek, akik adósság miatt jutottak börtönbe, kifizetem tartozásotokat és visszaadom az illetőknek a szabadságot.

— **Tiltakozás a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése ellen.** Ismeretes a kereskedelmi és iparkamarának az a kérelme, melyet a kereskedelmiügyi kormányhoz intéztek a vasárnapi munkaszünetnek december hóban leendő felfüggesztése tárgyában. E kérelem az alkalmazottak nagy táborában megbotránkozást keltett és több egyesületük már tiltakozott is ellene. A *Kereskedő Ifjak Társulata* ma este tartott rendkívüli választmányi ülésen foglalkozott ez ügygel, melyből kifolyólag tiltakozó táviratot intézett a kormányhoz.

— **A Magyarországi Tanítók Szabad Egyesülete.** A hivatalos lap néhány nappal ezelőtt közölte, hogy a közoktatásügyi miniszter a tanítók szabad egyesületének működését további intézkedésig felfüggesztette. A miniszter rendeletét ma fogantostította a VII. kerületi elöljáróság, elkobozván az egyesület pénzt, könyveit és irományait. A miniszteri rendelet az intézkedést arra alapítja, hogy az egyesület hivatalos lapja, az „Uj Korszak“, a fennálló törvényes rend ellen izgat, továbbá a választókatának és minden felekezeti tendenciának az iskolából leendő kiküszöbölését sürgeti. *Zigány* Zoltán, az egyesület ideiglenes elnöke, az eljárás során arra hivatkozott, hogy az „Uj Korszak“-nak van felelős szerkesztője és 10.500 korona hírlapi biztosítéka, Magyarországon pedig érvényben van az a büntetőtörvény, amely az izgatás üldözésére rendes bíróság illetékességét állapítja meg és így a közoktatásügyi miniszter az egyesület felelősségre vonásával és a vizsgálat nélküli felfüggesztéssel messze túllépte hatáskörét. Az elnök tiltakozott a miniszteri rendeletnek megállapítása és annak végrehajtása ellen. Nyilatkozatát az eljáró hatóságok jegyzőkönyvbe vették és az iratokkal együtt a miniszter elé terjesztik.

— **Pestisveszedelem fenyeget.** Attól lehet tartani, hogy a legrettegettebb járvány, a pestis, amely India lakosságát állandóan tizedeli és amelyet Ázsia egyéb részeibe is széthurcoltak, Oroszországon át eljut Európába is. Dr. *Benjas* *Kharbin* táviratot küldött az orosz kormányának, amely azt mondja, hogy haladéktalanul erélyes intézkedéseket kell tennie a mandzsuriai pestisjárvány leküzdésére, mert a halandóság ott már a megbetegedések száz százalékát érte el. *Kharbin* kínai városrésze valóságos pestisfészek, melyet orosz csapatokkal azonnal el kell szigetelni és meg kell tenni egyébként is a legerélyesebb intézkedéseket, mert különben a pestis nemcsak Oroszországot, de egész Európát fenyegeti.

— **Letartóztatott vasuti tolvajok.** A rendőrség letartóztatta a vonatokon elkövetett lopások miatt *Hamrák* Mátyás János 33 éves kőműves és *Pényes* Lajos 23 éves asztalossegédet. Feláltva fellopództak ezek a rákosi rendező állomáson éjszaka az induló vonatokra, s azokról Alagon a versenypálya előtt kidobtak ládákat, batyukat. A másik már várt ott s biztonságba helyezte a holmit. *Hamrák* Mátyás már rovtott multu, ő az, aki nyolcz évvel ezelőtt a *Rottenbiller-utca* burkolatát ellopta. *Fényes* Lajosnál, aki ezelőtt Máv. fékező volt, tíz darab személyzeti jeggyel való utazásról szóló igazolványt találtak, *Pényes* Kálmán díjnok, *Lajos* Jenő és *Béla* nevére Alagig és Váczig kitöltve. Ezekkel utazgathattak és loptak a vonatokon.

— **Házasság.** *Szabó* Jenő munkácségházmegyei pályavégzett papnövendék eljegyezte *Szereghy* Sándor esperes-ékesz leányát, *Iduskát* Nyírva gyáriban.

— **A hamburgi margarin-mérgezés.** Budapest is eldorádója az élelmiszerhamisítóknek, de Hamburgban is nagyon elfajultak lehetnek az állapotok. A mérges margarintól eddig összesen háromszázan betegedtek meg Hamburgban, akik közül négyen meghaltak. A vegyi vizsgálatot még nem fejezték be. Az újabb hamburgi jelentés szerint az Angliából Németországba szállított zsiradék nagyon rossz állapotban szokott ide érkezni. Itt megtisztítják, mert különben hasznavehetetlen volna. Az angol gyár igazgatósága kijelenti, hogy a vizsgálat megállapította, hogy az általa szállított margarinban nem volt betegséget okozó alkotó rész.

— **Bismarck volt titkárának balesete.** Gróf Arnim Hermant, az urakháza tagját, aki 1872—74-ig Bismarck herceg titkára volt, tegnap este Berlinben egy közúti kocsi elgázolta és halálra megsebesítette.

— **Nagy malomtűz Kassán.** A bródi, a zombori nagy malomtűzek után újabbán Kassán pusztított óriási tűzvész. A kassai *Hungária-malomban* az éjjel ütött ki a tűzvész. A malom hatalmas lisztrakládával és teljes felszerelésével együtt a lángok martaléka lett. A tűzhöz, amely éjjel után két órakor ütött ki, a kassai tűzörség teljes számban kivonult, hogy nagyobb katasztrófának elejét vegye. A tűz átesapott a szomszédos bérházra is, amelyet azonban hosszas és kétségbeesett erőfeszítéssel sikerült megmenteni. A malomhoz szükséges hajtóerőt részben a Hernád vize szolgáltatja. Féllelmesen szép látvány volt a víz felett lángban égő hatalmas épület. A tüzet reggelre sikerült annyira lokalizálni, hogy a lángok már nem csaptak fel, de a romok még délben is füstölögtek. A tűz a gépházban keletkezett és csodálatos, hogy az *összes gépek épségben maradtak*, csak a szíjjak pusztultak el. A hatóság megindította a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelősség. A malom biztosítva volt.

— **Párisi nyomorkép.** A párisi nagy Boulevard egyik éttermébe a minap egy jól öltözött férfi tért be és miután urasan megböködött, a vendéglősök kijelentette, hogy nincs pénze és tegyen vele azt, amit akar. A vendéglős rendőrt hívott, aki a fizetni nem akaró és nem tudó vendéget bekísérte a prefektúrára. Az illető elmondotta, hogy *Bleriotnak* hívják és már hosszabb ideje állás nélkül van; az éhség vitté arra a gondolatra, hogy a vendéglőst a vacsora áráig becsapja. A kihallgatás közben a véletlenül jelenvolt rendőrorvos észrevette, hogy Bleriot homlokán egy kisebb *gyuladós seb* van. Erre nézve Bleriot azt mondta, hogy elesett és egy hegyes kő sértette meg a homlokát. A rendőrprefektus intézkedésére Bleriotot, minden tiltakozása ellenére rögtön átvitték a kórházba, ahol megállapították, hogy a sebet revolverlövés okozta és hogy a golyó benne van a szerencsétlen ember fejében. Bleriot erre bevallotta, hogy a nagy nyomorúsága miatt öngyilkossági kísérletet követett el. A lövés után azonban sem fájdalmat, nem gyöngöséget nem érzett és így azt hitte, hogy a golyó csak surolta a homlokát, de annál jobban *érezte az éhséget* és így szánta rá magát az ingyen vacsorára. Bleriotot alig néhány perc múlva heves sebláz fogta el és az éj folyamán meg is halt. A szerencsétlen ember a golyóval fejében még körülbelül hat óráig élt.

— **Kőbor ezigányok garázdálkodása.** Tiszaladány községben, amely a tiszalóki csendőrség körzetébe tartozik, éjjel vakmerő rablók garázdálkodtak. Négy háza törtek be kőbor ezigányok és körülbelül 1200 korona értékű ágy- és ruhaneműt és élelmiszereket raboltak el. A többszörös betörés ugyanakkor történt, amikor a tiszalóki csendőrség a szokásos őrzőjáratát végezte a faluban. A csendőrség a rablók nyomában van.

— **A szakállas világesodanó esküvője.** Amerikának ismét megvan a saját külön nagy szenzációja. Barnum and Bailey világesodója, miss Grace Gilbert, a *szakállas leány* férjhez ment. Az esküvő az északamerikai Indiana állam *Southbend* városában ment végbe. Miss Grace Gilbert évtizedek óta legnagyobb attrakciója Barnum ritkaságainak. Bejárta vele a világot. A leány lengő, selymes szakállal mindenfelé csodította a népet a *ezirkuszba*. *Milliókat szerzett* miss Grace Gilbert Barnum és Bailey vállalkozásának s ő maga is dúsgazdag lett. Korát nem nehéz megállapítani, mert tizennégy éves volt, mikor Barnum felfedezte s azóta harmincz tavasz múlt el szép szakállal felett. Még süldő leány korában magába bolondította a szakállas *Grace* kisasszony *miss Calvin*, egy délamerikai gazdag ültetvényest. A farmer miatta pénzé teite ingatlanait s követte szakállas ideálját végig a világon. Most törvényes házassággal pecsételték meg az idillikus viszonyt.

— **Az ágyban égett meg.** Wazilla István sátoraljai helyi kárpitosszágát a mulatságból ittas fővel vetődött haza és égő cigarettával fektült az ágyba. Cigarettájával magára gyújtotta az ágyonmüt. Reggelre összeégett, holtan találták meg.

— **Megölte a gép.** Kassáról jelentik: Tamás Sándor géplakatos a csermelyvölgyi vasárnyáiban egy a vezérműben lévő hibát akart kijavítani. Munka közben felmászott a gépházban a kazán tetejére, míg a fűtővel megindította a gépet. A javítás közben megszédült és a lendítőkerék közé zuhant, mely teljesen összeroncolta.

— **A szélhámos cipész.** Prágából jelentik nekünk: A múlt év júniusában egy *Szoboda* nevű cipészmeister Königratzben „Vertrauer“ címmel korlátolt felelősségű letéti társaságot alapított és Prágában fiókot nyitott. Nagyszabásúnak indult a vállalkozás, amelyhez a cipész egy meghitt emberét pénztárnoknak szerződtette. Most aztán kiderült, hogy a szükséges tőkét kauziókból harácsolták össze és az óvadékot elikkasztották. Tömegesen tettek följelentést a két szélhámos ellen.

— **Elfogott rablógyilkos.** Boroszlóból jelentik nekünk: A felsősziléziai Schoppinitzen kézre került Dombrowski régóta körözött rablógyilkos, aki néhány hét előtt Trupka János gazdálkodót megölte és kitalolta. Dombrowskit gyanúsítják azzal is, hogy ő volt a maerisch-ostraui szeszgyár igazgatójának gyilkosa. Letartóztatásakor Browning-pisztolyt, harmincz patronát és egy törpét találtak nála.

NAGY KÉPES KARÁCSONYI MELLÉKLET

Felkérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt idejekorán ujítsák meg, mert az

EGYETÉRTÉS karácsonyi ajándékát

csak állandó előfizetőink kapják. Karácsonyi meglepetésünk igen díszes kiállítás, művészi

NAGY KÉPES MELLÉKLET

lesz, amelyet már előre az ujságpiac szennációjának jelezhetünk.

— **A vesztés boszúja.** A ferencvárosi pályaudvar melletti vendéglőben tegnap este Gyöngyösi Péter, *Pásztorcsik* Miklós napszámos s egy odavetődött ember kártyáztak. A szerencsés *Pásztorcsiknak* kedvezett, aki elnyerte többek közt Gyöngyösinek 14 koronáját. Gyöngyösi ezért megharagudott és bieskával támadta meg Pásztorcsikot, követelve a pénz visszaadását. Pásztorcsik a vendéglőlől kiszaladt, Gyöngyösi azonban utolérte és hátulról kőével megszúrta, társai pedig elvették pénzét. A rendőrség Gyöngyösi Pétert és egy 16 éves napszámost, aki a pénz elvételénél segédkezett, letartóztatta.

— **Tűzek.** Az éjszaka 8 volt Grünberger Adolf Hegedűs Sándor-utca 8. számú kősefűstől-déjében. A tüzet a VI. ker. tűzoltóság oltotta el, mielőtt az nagyobb kárt okozott volna.

— **A Hétház kilakoltatottjai.** Ma már iskolákban, barakkokban töltötték az időt a Janicsics-rétnek négy napon át volt lakói, akik különben nagyon el vannak keseredve, amiért sokan hangoztatták, hogy felbujtották őket és hogy megszarolták a jótékony adományozó embereket. Ezért elhatározták, hogy az összes adományokat visszaadják. A pénzadományokat pénzben az élelmiszereket pedig újra megveszik és úgy adják vissza. Minden befolyt adomány el van náluk könyvelve. Almády tanácsos ma a déli órákban kiment a Lehel-utcai iskolába, ahol érdeklődött a lakók sorsa iránt. Almády elrendelte, hogy a lakókat Hanvay előjáró útján egyik népkönyha éljelmezze. A lakókkal különben egész délelőtt foglalkozott a rendőrség, amennyiben valamennyivel kitöltették a rendes bejelentőlapot. Vasárnap este a Hungária-ut 101. sz. alatt levő Guthi-féle vendéglőben gyűlés lesz, amelyen a lakók részletesen meg fogják beszélni az adományok visszaadási módját. Ma délelőtt is érkeztek adományok, ezeket azonban már nem fogadták el. A Janicsics-réti kilakoltatott munkások holnap egy kiáltványt adnak ki, melyben Khuen miniszterelnök vádjával szemben, a parlamentben, ahol elhangzott — mondják a munkások — ők nem védekezhetnek. A tisztességes emberekre appellálnak tehát. A vasárnapi gyűlésen mindenki személyesen meggyőződést szerezhet arról, hogy a miniszterelnök ur ő exczellenozájára valótlant állított, amíg ő a nyomorúságtan tengődőket dorbézolással vadoitja meg. „Ha akarja tudni a kegyelmes ur, mi megmondjuk nyíltan: A könyöradományként begyűlt italok legnagyobb részét éppen az ő szolgálatában állók, a fagytól didergő rendőrök itták meg.“ A kiáltvány hangja után itélve, zajos gyűlésre van kilátás.

— **Téli sport a Magas-Tátrában.** A kassa-oderbergi vasut az üzemében levő tátra-lomnici h. é. vasutat a téli sport tartamára, azaz f. évi december hó 15-től 1911. évi február hó végéig ismét üzembe helyezi, mire az utazó közönséget azzal figyelmezteti, hogy a fentjelölt időben a magyarországi és németországi állomásokról Poprád-Fekára és Tátra-Lomnicra fennálló mérsekelt áru menetérti évadjegyek, valamint a Wienből a Magas-Tátrába és Budapest érintésével Wienbe visszazsóló körutazási füzetjegyek közvetlen utipodgyász elszámolás mellett a folyó téli évadban is ki fognak adatni.

— **Az elesapott vasutas szédelgése.** Veszedelmes szélhámos csalót tett a minap ártalmatlanul a székesfehérvári rendőrség Kronstein József volt államvasuti alkalmazott személyében. Kronstein Duffek József és Cserépy Attila álnevek alatt, mint vasuti tiszt utazta be az országot és a csalók legkülönbözőbb nemét vitte végbe. Leginkább vasutasok feleségei voltak az áldozatai, aiktől rendszerint uton levő férjük nevében pénzt esalt ki. Megfordult Szegeden, Aradon, Debreczenben, Szombathelyen, Sopronban, Miskolcon, Szolnokon, Brassóban. Mint házasságszedelő is szép multra tekinhet vissza. Mint vőlegény szerepelt Diósgyőrött, Temesváron, Nagyszébenben és még másutt. Jómódu családokkal keresett összeköttetést és innen válogatta menyasszonyait. Miután a szülőktől rendszerint nagykorúsítása céljára pénzt kért, megszökött. Kronstein több mint száz csalást követett el. Az ország majdnem valamennyi rendőrhatalósága körözte.

— **A magántisztviselők bálja.** A Magántisztviselők Országos Szövetségének küldöttsége tisztelettel ma a képviselőházban Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternél, hogy megkérje a január hó végén rendezendő magántisztviselői bál fővédő-tisztségének elvállalására. A miniszter a tisztséget nemcsak készségesen elfogadta, de azt is megígérte, hogy a bálon feltétlenül meg fog jelenni. A bálra serényen folynak az előkészületek és az előreláthatólag a farsang egyik legsikerültebb estélye lesz.

— **Halál a zálogházban.** Az Eötvös-utca 2. sz. alatt levő zálogházban ma délfelé nagy sebbel-lábbal benyitott egy idős uriaszony. Egy briliánsgyűrűt akart zálogba tenni. Egyszerre megtántorodott, összeesett és meghalt. Miután személyazonosságát nem tudták megállapítani, bevitték a bonctani intézetbe.

— **Öngyilkos szerelmes.** Ma délután Ujpesten, a Tel-utca 44. számú ház udvarán *Kalkovits* Lajos 22 éves vasöntősegéd jobb balántékon lötte magát és meghalt. Tettét szerelmi bánatában követte el. Holttestét az újpesti temető halottasházába vitték.

— **Orgyilkosság husz koronáért.** Nagykanizsánál a *Légrád* és *Jákány* községek között elterülő Szentháromság-erdőben egy agyonlőtt férfira bukkantak, akiről csakhamar megállapították, hogy az *Szabolics* József fittyeházi polgármester holtteste. A zakányi esendőség hosszas nyomozás után most azt is kiderítette, hogy Szabolicsot, *Zadranez* Károly 17 éves fittyeházi suhanclegény lötte agyon egy duplacsövű fegyverrel, amelyet egy vasúti őrtől vásárolt. A gyilkosságra Szabolics felesége bérelte fel *husz koronáért*, amit az asszony letartóztatása alkalmával be is vallott és azzal mentette magát, hogy a férje folyton ütötte-verte, néha minden ok nélkül is. A csendőrök úgy a gyilkost, mint az asszonyt a kaposvári ügyészség fogházába szállították.

— **Tilos a hosszú kalaptü.** Berlin után a müncheni rendőrség lépett fel a nők gyilkos divatviselése, a hosszú kalaptü ellen. A müncheni rendőrség is megtiltotta az asszonyoknak a hosszú kalaptü hordását. A helyénvaló tilalmat a kormány is megerősítette.

— **A gödörlakó halála.** Urbán Pál kiszombori lakos, miután községében hiában keresett munkát, Mákóra ment és ott *Apjok* József zöldségtermelőnél földhányási munkálatra elszegődött. Miután lakása nem volt, a szántóföld egy védettebb helyén *gödört* ásott magának, melyben éjjelenként meghalt. Kedden este tüzet rakott a gödörben, melynél szelennát pirított, azután betömte egy rongydarabbal a gödör egyetlen nyílását, hogy a melegség el ne illanjon és subájába burkolva lefeküdt. Mikor reggel a munkaadója kiment megnézni, mennyire haladt a földhányásban, a szegény embert *halva találta* a gödörben. A tüzelés folytán támadt *széngáz* ölte meg.

— **Csecsemő a hóban.** Nyíregyházáról jelentik: Osvári Katalin napszámosnő a kemecsei országúton gyermeket szült és letette a hóba. A gyermeket egy kutya megtalálta és bevitte a községbe. Az anya ellen, aki súlyos beteg, a csendőrség megindította az eljárást.

— **Villamos elgázolás.** Az üllői-úti vám közelében ma délután a 490-es számú villamoskocsi elgázolta *Larits* József 28 éves sütősegédet, aki súlyosan megsebesült. A sérültet a Szent István-kórházba vitték. A kocsi vezető ellen megindították az eljárást.

— **Dunába fordult kocsik.** Tegnap délután a Gellért-rakparton Pap Antal fuvaroskocsis meg akart fordulni kétfogatú teherszállító kocsijával, miközben a kocsik a lovakkal együtt a Dunába fordult, a lovak a vízbe fultak, a kocsist azonban a közelben dolgozó munkások kimentették.

— **Halálos esés.** Még a múlt hó 30-án a Lónyay-lépcsőn megbotlott és elesett Hunyadi Mihály 63 éves bankhivatalnok. Súlyos belső sérüléssel vitték az irgalmasok kórházába, ahol ma meghalt.

— **Tolvajok.** Tegnapelőtt a Magyar Színház ruhatarában ellopták Knézy Erzsébet 250 koronát érő duplafedelű női aranyóráját és aranylánczát. — Tegnap a kereskedelmi minisztérium egyik hivatalos helyiségéből ellopták dr. Dubszky Alfréd műszaki tanácsos télikabátját. A tolvajt a rendőrség nyomozza.

— **Halálozás.** Szendrői Kovács Kálmánné *Várnay* Etelka, 55 éves korában Szegeden meghalt. Holttestét Egerbe szállították és ott helyezték örök nyugalomra.

Ma délután temették el *Ilyés* Bálint 48-as hadnagyt, volt orsz. képviselőt a Kerepesi-úti temető halottasházából nagy részvét mellett. A temetésen a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt küldöttségileg képviseltette magát. A gyászszertartást *Happál* Benő ref. lelkész tartotta, majd *Hammersberg* László mondott beszédet a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt nevében, amelynek az elhunyt tagja volt. Ott volt a temetésen a többi között *Tóth* János volt államtitkár, *Bakonyi* Samu országgyűlési képviselő, *Hoitsy* Pál és *Ballaqi* Aladár volt országgyűlési képviselő és mások. A család *Berlich* Ferenc és neje *Ormay* Etelka képviselték. A ravatalra a függetlenségi és 48-as párt és a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt is koszorút tett. A gyászszertartás után kocsira tették a koporút s vasúton Gödöllőre szállították, ahol holnap délelőtt tíz órakor a családi sírboltban teszik az elhunytat örök nyugalomra.

Ott *Ferenc*, a primási palota gondnoka, ma hajnalban meghalt. Az életerős 65 éves ember pár nappal ezelőtt betegedett meg. Tegnap válságosra fordult állapota s ma reggel 5 órakor elhunyt. Haláláról a délelőtti folyamán értesítették *Vasváry* Kólos hercegprímást, akit mélyen meghatott hú emberének halála. Az elhunyt temetése vasárnap lesz.

Benkőczy József gyógyszerész 24 éves korában Fegyverházán meghalt.

Dr. *Lipcsy* Adámné, *Sarbo* Teréz 41 éves korában hosszas szenvedés után ma este elhunyt.

Wagner F. Antal, Szeged város egyik legtekintélyesebb, milliomos kereskedője 81 éves korában Szegeden meghalt.

Szeless Kálmán földbirtokos, a kecskeméti takarékpénztár vezérigazgatója, 74 éves korában Hódmezővásárhelyen meghalt. Holttestét Kecskemétre szállítják és ott helyezik örök nyugalomra.

Györky András nyug. gépészmérnök, 86 éves korában Tiszolozon meghalt.

Szánthó József, a rozsnyói főgimnázium igazgatója Rózsnányon meghalt.

Binder Jenő, a kattowiczi bányá- és kohómű-részvénytársaság volt igazgatója, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, 76 éves korában Rózsnányon meghalt.

Dr. *Gruber* Lajos ügyvéd, 42 éves korában Dárdán meghalt.

x **Legjobb és legújabb harisnya-árúk** Rösler-nél, Budapest, V., Harmadczad-utca és József-tér sarkán.
x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körut 21. Színház és variété-műsor.** Kezdeté 8 órakor.
x **Bob hashajtó a legkellemesebb,** 10 fillér.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítottatik a gyermektorna- és vívásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— *Színházi csevegés.* —

Márkus Emma villája.

Hüvös völgyben nemsokára egész művésztelep nő ki a hegyoldalból. A Küry Klárka villája már fel van avatva és az örökké derült, kedves „erdészleány”-nak vidám kacagása, dalolása hangzik ki belőle. Még a csillogó ablak-szemek is pajkosan mosolyognak az arra sétálókra.

Közül hozzá épül a *Herceg* Ferencz háza. Már tető alatt van és a „Bizáncz” hírneves szerzője a jövő nyáron karonfogva vezeti fiatal feleségét, *Csillag* Juliskát, az új otthonba.

A harmadik villa alapját most vetik meg az előbbieknél szomszédságában. Ezt *Márkus* Emiliának tervezte a fiatal *Janszky* építész. A „szőke esuda”, ahányszor a próbatábla és a műsor engedő, kiköcsizik, hogy a munka haladását lássa. Persze türelmetlen; nagyon türelmetlen. Szeretné, ha ma is volnának olyan szunyogok, — aminőkről néhai jó Bernáth Gázi mesélt — amelyeknek csipésére a téglá nyomban kész házzá dagadt.

De *Márkus* Emma méltányos és ismeri a lehetőség határait, nem zúgódik, nem zsörtölődik, hanem a legbátróbb hangján biztatja a tót napszámosokat.

Olykor ellátogat a *Herceg*-villához is. Csak hogy az ilyen átrucezanás többnyire lehangozza. Hogyne, hiszen az már áll.

— És milyen szép! sóhajtja. Sokkal szebb, mint amilyen az enyém lesz. Igen, igen, igen. Az én álmaim megtestesülése lesz az én viskóm . . . de ez szebb, sokkal szebb. *Zrumeczky* mester fölülmulta magát . . .

A nagy művész nő határozottan tuzoz. Az ő „viskója” nemesak Budapesten, hanem egész Európában ritkítani fogja párját.

Nem akarom az egész épület alaprajzát ismertetni, csak egyes részleteket említek fel — pukasztóul.

A souterrainben lesznek a eselődscsókák, a konyha, éléskamra és a többi mellékhelyiségek. A földszint „clou”-ja hatalmas *fehértárvány* hall, melynek oszlopai elegáns galleriát tartanak. A süppedő veres szőnyegről *fekete tölgyfalépcső* visz föl. Tessék már most a fehér márvány, a veres szőnyeg és a fekete tölgyfa „ménage á trois”-jának remek színhatását elképzelni!

Külön szenzáció lesz *Márkus* Emma kilencz méter hosszú „próbaterme”, amely fölött férje, *Párdány* Oszkár, kap egy éppen akkora dolgozószobát — a toronyban. Lift viszi föl a látogatókat az emeletre és lift viszi föl az ételeket az ebédlőbe. Csodaszámba megy majd a pompás fürdőszoba, melynek nagyszerű kádja 900 koronába kerül. És igazán művészi ötlet, hogy a velencei Szent *Márkus* oroszlán márvány-relieffje helyettesíti a főbejárat fölött a *Márkus* Emma — névjegyet.

Azt ajánlanám, hogy e gyönyörű villát, fölépülése után, nyissák meg néhány napra valamely jótékony célra, belépődij mellett; nagy összeg

folynék be és emellett nagyon emelkednék a budapesti építő közönség műzisése.

A Nemzeti Színház ujdonságai.

A főváros legöregebb színháza a legfiatalosabb tevékenységet fejtí ki. A Nemzeti Színházban egymást érik a bemutatók és minden bemutató sikert jelent.

De *Tóth* Imre nem szereti, ha nem minden embere dolgozik, hát a Várban is játszat ujdonságokat. Az első a *Courteline-Wolff*-féle „Meguntam Margitot” volt, melynek holnap a Nemzetiben lesz az utó-premiérje. Ezt követi az olasz *Giucosa* költői szép műve: „Come le foglie”.

A magyar ezime: „Mint a falevelek”. Természetesen a próbákban a legnépszerűbb utcazi nő után „Hulló falevel”-re keresztelték át.

Garvay Andor, a „Péncz” szerzőjének új darabját, a „Beestelen” eziműt választották a Nemzeti jövő heti bemutatójául. Erről már most rebesgetik:

— *Beestelen* sok pénzt fog behozni!

Utána Pierre Wolff „Bábjáték”-ja következik. Ki vannak már osztva a *Szomorj* Dezső és a *Móricz* Zsiga új darabjainak szerepei is. Az utóbbinak még nincs ezime. Érdekesége, hogy *Blahina* és *Ujházy* ismét együtt játszanak, mint a Sári bíróban. Csak hogy most nem mint házastársak, mert *Blahina* — aki nótázni is fog — végül *Gyenesnek* lesz a felesége.

Szomorj Dezső darabjának „A rajongó Bolzay lány” a ezime. A főszerep *Márkus* Emília kezében van. A darabnak már az eleje is megrázó: egy nő agyonlövi magát.

Márkus Emília egyáltalában nem jut eszébe a pihenéshez: *Pekár* Gyula „Drághy Éva”-ját is ő fogja kreálni és *Herceg* „Bizáncz”-ában, — melynek reprizére is készülnek — ő veszi át *Jászai* Maritól Iréne esászárné szerepét.

Nagy feltűnést keltett a színháznál, hogy *Márkus* László, a Magyar Színház zseniális rendezője nem ott, hanem a Nemzetinél nyújtotta be „Attila” ezimű legendás drámáját, — melyet úgy a drámabírálok, mint az igazgató is, siettek elfogadni és még e szegén műsorára kitűzni.

Mindenféle kombinációk fűződtek e pikáns színházi eseményhez. Hogy így, hogy úgy. Talán bizony feszült viszonyban van a direktor és a rendező. *Beöthy* László azonban nem hiába ötletes és gyors elhatározású ember: 2000 korona előleggel magának biztosította *Márkus* László legközelebbi darabját, amelynek még sem az alapeszméje, sem a ezime, sem a papirosa nincs meg.

Várad Aranka ezerúja.

A *Giucosa*-ujdonságban *Várad* Aranka — dr. *Várad* Antal leánya — olyan alakítást fog produkálni, melyről szereplőtársai már most is a legőszintébb áhítat hangján beszélnek.

A nagy jövőjű fiatal színésznőt minden kollégája szereti, a „fiúk” pedig egyenesen belé vannak örülve. *Várad* Aranka egyiket se bátorítja. Mind-egyikhez egyformán barátságos — tíz lépés távolságból.

De azért szemmel tartják egymást és a benefentes habitúkat is. Jaj annak, akit gyanusnak találhatnak!

A legutóbbi próbán valami történt, ami erősen fülzakkatta a kedélyeket: *Várad* Aranka ezerúzat vett elő és bejegyzett valamit a rolléjába. Ez mindennapos eset. Csak a ezerúza volt különös! Egy afféle tokos ezerúza, valóságos bibelot, aminőt ajándékba szokás adni és kapni.

Az értékes ezerúza titokzatosságát felette nővelte a felirata. A tokjába ugyanis ezek a rundvagy hieroglifa-szerű írásjelek vannak bevéve:

10 janvier 6 tu m'im

— Mit jelent ez? kérdezte . . . — nem nevezem meg — . . . villogó szemmel.

— Ez? — nevetett *Várad* Aranka, a kérdező szemébe — találja ki, ha tudni akarja.

A fiúk törték a fejüket, törték a fejüket és addig törték, még ki nem sütötték, hogy a rejtélyes jelek mögött francia nyelven egy szerelmi vallomást kizsaroló kérdés rejlik.

A francia rejtvényesinálók ugyanis nem veszik szigorúan a helyesírás szabályait. Beírják a szavak rokonhangzásával. Ily módon a 10 = dis, janvier = moi, 6 = si, tu, m' = aime szavaknak felel meg és az egész felirat így hangzik: *dis moi si tu m'aime*. Magyarul: „Mondd nekem, szeretsz-e?”

Most már ismerik a rejtvény megfejtését. De ki a mérész kérdező? Ez a sokkal izgatottabb rejtély.

Három László egy szerep körül.

A „Sárka lilium” nagy sikerének egyik főtevényezője Z. Molnár László volt. Ez az egyre emelkedő fiatal művész Thurzó főhadnagy szerepéből igazán klasszikus tükéleteségű alakot formált.

Pedig nagyon sokáig nem bíztak sikerében. A mikor Bíró Lajos darabja kiosztásra került, Beöthy László — szokása ellenére — majdnem meggondolás nélkül juttatta neki a cs. és kir. egyenruhás filozófus szerepét. Csak utólagosan támadtak kételeyei; de nem akarta az ambíciózus művészt keseríteni, hát nála hagyta.

Amikor a próbák megkezdődtek, Márkus László rendező hámulva látta, hogy Z. Molnár játsza Thurzót. De ő megbízott a direktorra, a júdiciumában, s elhallgatta aggályait, minnek keserítse Beöthy Laczit és Molnár Laczit!

Utóbbi eleinte mohó kapott a szerep után. Ő is azt tartja, hogy rossz szerep nincs, csak rossz színész van; ő magát olyan jó színésznek tartja, akinek úgy jó a szerep, ha — sok.

Csak amikor behatolt a szerep szellemébe, amikor a memorizálásán túl, a kidolgozáshoz fogott, kezdtek előtte súlyos dilemmák feltámadni. Minden próba után több, az étvágya is elhagyta, az álma is, a jó kedve meg már egészen. Nagyon meg volt rökönnyödvé. De nem szólt: Minek keserítse Beöthy Laczit és Márkus Laczit!

Elkövetkezett a premiére. Kik ünepelet a közönség legjobban? — Z. Molnár Lászlót. Másnap megjelentek a reggeli lapok. Kik dícsért legmétegebben az egész sajtót? — Z. Molnár Lászlót.

Mindenki meg volt elégedve, csak a három László töprengött:

— Milyen furcsa is a siker útja!

A telefon a színészet szolgálatában.

Szó sincs róla, hogy a „távbeszélő” föl akarjam fedezni. Sajnos, nagyon is elkéstem vele. Csak egy érdekes esetet hozok föl annak illusztrációjára, milyen fontos szerepe van legújabbban a telefonnak a színészvilágban.

Tegnapelőtt Márkus Dezsőt, a leendő Népopera igazgatóját hívták a telefonhoz.

— Halló! Itt Márkus; ki beszél?

— Halló! Van szerencsém, igazgató ur. Haggos tenorista vagyok.

— Jó napot. Örülök. Már ajánlották. Várom.

— Sajnos, nem mehetek.

— Halló! Nem jöhet? Miért nem?

— Mert... Halló!... Pozsonyból beszélnek.

— Pozsonyból? Persze, persze... Halló!

Utazzék le...

— Lehetetlen, direktor ur! Ma este játszom. Holnap próba, holnapután is.

— Ejnye, ejnye... baj, baj... hopp!... halló!... Tudja mit?

— Tessék?

— Énekeljen a telefonba.

— A telefonba?

— Igen... a... a... Grenicheux ártját a Corneillei harangokból.

Erre két másodpercnyi szünet támadt. Azután amolyan torokköszörülés-féle hallatszott, majd felcsendült a Planquette gyönyörű muzsikája:

— „Szálj ifju hátra...”

Amikor a tenorista elhallgatott, a direktor bele-tapsolt a telefonba és így szólt:

— Még ma küldöm a szerződést!

És úgy is tett.

Az olesó ruha.

Van Budán egy bohém-tanya, az úgynevezett „Muskáti társaság” tanyája. Jó véru, jó torku és jó svádájú uriemberök gyülekeznek oda estéinkint, egy — vagy több — liter borra.

E társaság éltető lelke és koronázatlan királya, Fülöp Áron, a képviselőház poéta-főkönyvtárosa. Kifogástalanul ömlik belőle a találós jó mondás, a csattanós adoma, a vig tréfa.

De az „Attila fia” költője komoly tárgyakról is szívesen beszél. És ha beszél, alaposan beszél. A múlt napokban, például — az általános drágaságról lévén szó — cimboráinak a szabóját ajánlotta, mint az Olesó Jánosok diszpédányát.

— Nézzétek ezt a ruhát, ami rajtam van! — mondta nagy emfázissal, — ugy-e tisztességes a szabása? Ugy-e finom a szövete? Ugy-e erős a bélése? Mennyire becsülitek?

— Hatvanöt korona! — mondta az egyik.

— Ötven! — vélte a másik.

— Legalább hetven! — licitált a harmadik.

Fülöp Áron kaján mosolylyal hallgatta őket. Majd hörpintett a borából, azután — a hatás előzretében — kivágta:

— Negyven—ket—től!

— Lehetetlen! Ordította egyhangulag az asztaltársaság.

És amikor látták, hogy komolyan mondta, valamennyien elkérték a csoda-szabó adresszét. De még se mindnyájan. Latabár Kálmán, a Nemzeti Színház nyugdíjasa és a Várszínház gondnoka, egy szót se szólt.

— Hát te hallgatsz? méltatlankodott Fülöp Áron.

— Negyvenkét korona? Egy öltözet ruha? fitymálódott Latabár. Az is valami?

— Micsoda?? Hol láttál te ennél olesóbb ruhát?

— Láttam bizony, sokkal olesóbbat! Ismeritek a fiamat?

— A színészt?

— A Király Színház tagját?

— Akit olyan kitünő művésznek mondanak?

— Azt, azt... No hát, ennek a kölyöknek én varratam egy öltözet ruhát, amely tizenkét koronába került...

— Ugyan!... Hogy is ne!... Mikor?

— Amikor — négy éves volt!

Egy látésőves ur.

(*) Opera. Cahier asszony, a bécsi udvari Operaház kiváló énekművésznője ismét lerándult hozzánk, hogy egyik legjobb szerepét, Dalilát énekelje. Azért hangsúlyozzuk, hogy ez egyik legjobb szerepe, mert a művésznő, akinek hangját az idő némileg megviselte, ebben a szerepben nincs kitéve olyan nehézségeknek, melyeket organuma fizikai szempontból legyőzni nem tudna. Hangját a hosszú órák tartamára mesterileg tudja beosztani. Lélekzetvétele és technikája pedig olyan tökéletesek, hogy a kénytelenség nála művészetnek látszik. Befejezett stílusú énekét ma is lelkesen megtapsolták és vele együtt ünnepelték *Anthest*, a mi kiváló nagy Sámsonunkat. A többi szereplők közül *Takács* mesteri Dagonját és *Ney* Bernátot szívesen említjük föl. A zenekart *Szikla* Adolf vezényelte. Bámuljuk azt a rengeteg munkát, amit Szikla egyfolytában végez.

(*) Purmester. A régi nagy lelkesedés fogadta és a régi nagy művészettel szolgált. Igazi ur a hegedűn, finom és elmélyedő tudósa a maga gyönyörű tudományának; minden száma tökéletes volt, a szónak legszigorubb értelmében. Goldmark: A-moll versenyműje, Paganini Caprice-a vagy Beethoven Menuet-je nem képzelhető előkelőbb és diszkrétebb interpretációban, mint az övé volt; egyáltalán: teljesen ki lettünk elégtve, mint már nem először Burmester Willy által s csak újból konstatálhatjuk, hogy a zene vezérei közül való, már alig fejlődhetik tovább s a közönség szeretete már alig nőhet iránta. Minder, számát forró taps kísérte és végül nem is akart elválni tőle a sok lelkes hölgy és ur.

(*) Az Operaházban holnap, szombaton először adják ebben az évadban a „Bolygó hollandi”-t, melyben Senta — Medek Anna, a hollandi — Szemere Árpád, Erik — Arányi Dezső, Daland — Erdős Richard, Mari — N. Valent Vilma, a kormányos — Déri Jenő lesz. Vezényel Márkus Dezső karmester, rendező Alszevgy Kálmán főrendező. (Évi berlet 166. sz. Kezdeté hét órákor.) — Vasár-

nap Cahier Charlesné az „Aida” Amneriszét éneklő nálunk. A czimszerepet V. Krammer Teréz adja, a többi szerepben R. Berts, Lunardi, Takács, Venczell, Erdős és Juhász működnek közre. A darabot ezuttal először vezényli Kerner István karnagy. (Bérletszünet 42. sz. Rendes helyárák.)

(*) Vernissage a Nemzeti Szalonban. A Nemzeti Szalon legitim téli tárlatát, valamint *Andrean Stokes* és *Jávor Pál* gyűjteményes kiállítását ma délután 4 órákor nyitotta meg ünnepélyesen gróf *Zichy* János kultuszminiszter képviselője *Molnár* Viktor államtitkár. A megnyitáson igen nagyszámu, rendkívül előkelő közönség jelent meg, amelynek soraiban ott voltak: *Berzeviczy* Albert v. b. t. t., a képviselőház elnöke, *Fülepp* Kálmán főpolgármester és még igen sokan politikai, társadalmi és művészeti kitűnőségeink közül. Igen nagy számban jelentek meg a kiállító művészek és művésznők is. A szalon összes termei megteltek díszes köznéggel, amelynek soraiban különösen igen sok szép és előkelő nő volt látható. Az államtitkárt az igazgatóság nevében *Déry* Béla igazgató, *Kacziányi* Ödön, *Kézdi* Kovács László, *Bruck* Miksa, *Glätz* Oszkár és *Nemes* Marcell igazgatósági tagok, *Rubovics* Márk műtárosa és a kollektív kiállító *Jávor* Pál fogadták. Az államtitkár hosszan időzött a tárlaton és nagyon megdicsérette, annak igazán művészi nivóját. Az izléses, nagy szakértelmet eláruló rendezésért *Déri* Bélának, a Nemzeti Szalon ügybuzgó igazgatójának külön is kifejezte elismerését ezért. A kiállítás holnaptól kezdve a nagyközönség részére is nyitva lesz, minden nap 9—5-ig és egy korona belépődij mellett tekinthető meg.

(*) Hírek a Vigszínházról. A Vigszínház soron következő újdonsága *Flers* és *Caillavet* legújabb vigjátéka, a „Szent liget” (Le Bois sacré) lesz, amely a párisi Variétés színházban a héten érte meg a százötvenedik előadást és előreláthatólag az egész szezonon át egymaga fogja betölteni a műsort. A híres darabot már minden kultúrnyelvre lefordították. A „Szent liget”-et *Molnár* Ferencz és *Heltai* Jenő fordították a Vigszínház számára. Holnap, szombaton, a „Testőr” *Molnár* Ferencz szenzációs sikerű vigjátéka kerül színi tizedszer.

(*) Kamarajátékok. A Kamarajáték Társaság holnap újítja fel ismét *Strindberg* nagyszerű darabját „Julia kisasszony”-t, a „Julia kisasszony” előtt *Courtelmenek* egy tréfás satirikus dialogusa, „A modern férj” kerül színi. *Feld* Irén mellett *Dobos* Magy, *Apor* Sándor, *Gellért* és *Horváth* vesznek részt az előadásban. Az igazgatóság ez uton figyelemzeti a közönséget, hogy a szombati előadás fél 8 órákor, a vasárnapi délután 4 órákor kezdődik az Orsz. Zeneakadémia színháztermében. (Liszt Ferencz-tér 12.)

(*) Vizsgaelőadás a Királyszínházban. Rákosi Szidi nyilvánossági joggal felruházott magánművésziskolájának növendékei december 3-án délután 3 órákor tartják az idén első vizsgaelőadásukat a Királyszínház színpadán. Ez alkalommal kerül színi *Pall* Leó népszerű zenéjü operettje, „A dollárkirálynő”.

(*) Faragó Géza kiállítása Bécsben. Faragó Géza, a jeles festőművész, akinek kollektív kiállítása az elmúlt évben a Nemzeti Szalonban olyan nagy sikert aratott, a jövő év elején Bécsben mutatja be művészetét egy gyűjteményes kiállítás keretében. A bécsi Gallerie Arnotban április elején nyílik meg ez a kiállítás, amelyre ismert jeles és értékes alkotásain kívül több új képet is fest a nagytehetségű, fiatal festőművész.

(*) „Szinjáték”. A „Szinjáték” tizenkettedik számába: Balázs Béla, Bárdos Artur, Berégi Oszkár, Bresztovszky Ernő, Bródy Sándor, Kosztolányi Dezső, Mohácsi Jenő (Bécs), Somlyó Zoltán (vers), Vasadi Ottó (Páris) irtak. Az új száma Medgyaszay Vilma arcképét hozza, a művészi fotográfia Labori műve. A Szinjátékot dr. Bárdos Artur szerkeszti. Előfizetési ára negyed évre négy korona.

(*) A Budapesti Kamarazene-Kör harmadik hangversenye. A Budapesti Kamarazene-Kör vasárnap, 1910. december hó 4-én d. u. 5 órákor a Lloyd disztermében (Mária Valéria-utca 12.) hangversenyt rendez.

Karácsonyi occasio!

Legalkalmasabb a ándékok
Uri, női- és gyermek fehérművek, zsebkezdők,
harisnyák, pongyolák, törülközők, kőtenyek stb.
Vilesek Vilmos vászon és fehérmű
áruházában ▲▲
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. szám.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Nyugat felolvasó-estéje.** A Nyugat felolvasó-estélyt tart december 10-én este 8 órakor a Royal-szálló dísztermében. A Nyugat múlt évi budapesti és már az idén is megtartott vidéki felolvasásait nagy és előkelő közönség látogatta. A december 10-iki felolvasó-estélyre a Nyugat kiválóan fényes műsort állított össze. R. Gombaszögi Frida, a Magyar Színház művésznője, Lesznai Anna, Ady Endre, Biró Lajos, Lengyel Menyhért és Szomor Dézsa vesznek részt a felolvasásban. A Nyugat előfizetői a felolvasó-estélyre egy első helyre szóló jegyet kapnak. Jegyek a Nyugat kiadóhivatalában (Mérleg-utca 9. I.) kaphatók.

* **Hangay Sándor felolvasása.** Hangay Sándor f. hó 4-én Veszprémben, az ujonnan megalakult szabadiskolában felolvasást tart a modern líráról.

FŐVÁROS

(**A gázművek költségelőirányzata.** A főváros pénzügyi bizottsága ma délelőtt Bódy Tivadar dr. tanácsos elnöklésével tartott ülésén tárgyalta a gázművek 1911. évi költségelőirányzatát. Az előirányzatot *Heltai* Ferencz dr. vezérigazgató ismertette s rámutatott azokra az elvekre, amelyek a költségelőirányzat elkészítésében őt vezették. A számítások — ugymond — részint az eddigi tapasztalatokon, részint pedig a valószínűségeken alapulnak. Az előirányzat az első év tiszta jövedelmével 654.000 koronát tüntet fel, reméli azonban, hogy az eredmény még kedvezőbb lesz. A költségelőirányzat realitására és beválására kezeskedést vállal. *Feléki* Béla dr. teljes elismeréssel adózik az előterjesztésnek és köszönetet mond érte a vezérigazgatónak. *Herzog* Péter báró az előterjesztést a legszolidabbnak tartja és indítványozza, hogy elvben mondja ki a bizottság, hogy az újítási alapot a jövőre nézve is úgy kívánja fentartani, amint az minden költségvetésben fel van tüntetve. *Szimely* Árpád főszámvivő az újítási alap miként való felhasználása iránt intéz kérdést a vezérigazgatóhoz. *Heltai* Ferencz dr. felvilágosítja az alap hováfordítása tekintetében s egyben reflektálva a felszólalásokra, kijelenti, hogy a mostani gázgyárak nagy termelőképeség, mint a csőhálózat tekintetében elérkeztek a legvégő határig. Elhangzott az is, hogy az alkalmazottak fizetésére nézve mily előterjesztéseket szándékozik tenni az igazgató. Erre nézve kijelenti, hogy amíg az első év eredménye nem ismeretes, sem fizetés-emelés, sem nyugdíj tekintetében előterjesztést nem szándékozik tenni. Amint azonban a legelső alkalom kinélközik, kötelességének fogja ismerni, hogy e tekintetben előterjesztéssel éljen. Egyben kijelenti azt is, hogy az alkalmazottak száma tekintetében a leggrigorózusabb álláspontot fogja elfoglalni. A bizottság ezután egyhangulag hozzájárult az előterjesztéshez.

(**A középítési bizottság ülése.** A főváros középítési bizottsága ma délután *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott. A napirend során hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy a nemzetközi vas- és gépipari ujdonságok és szabadalmak kiállítására az iparszarnok északi oldalán 16.000 négyszögletes terület engedjen át. A főváros elnöke átiratot intézett a főváros tanácsához, amelyben azt kérte, hogy az országház északi oldalát oly módon rendezze, amint ez a déli oldalon történt. A középítési ügyosztály ma a rendezésre vonatkozólag előterjesztést tett a bizottságnak, amely a bemutatott és nyolcvan ezer korona költséget igénylő tervekhez hozzájárult. — Ez év februárjában lépett életbe a gyalogutakon való közlekedés szabályozásáról szóló szabályrendelet. Ennek keretében intézkedés történt a reklámjelzőkre szolgáló transzparenszek és korongok elhelyezéséről is. Ma azután a bizottság az ügyosztály javaslatára ezeket az intézkedéseket részben módosította. A bizottság ezután a Tabán rendezésének kérdésével foglalkozott. Az alku-tárgyalásokat a főváros magánépítési osztálya ugyanis egy hónap leforgása alatt lefolytatta és a 194 ingatlan közül egyezségileg 45-öt szerzett meg. A kisajátítási albizottság a megkötött alkukat átvizsgálta és minden tekintetben megfelelőnek találta. A kérdéssel ma foglalkozott a főváros középítési bizottsága is és azt a javaslatot tette a tanácsnak, hogy a megkötött egyezségeket a közgyűléshez pártolólag terjessze

fel, a többi ingatlan megszerzésére pedig a kisajátítási eljárás megindítását rendelje el. Ugyancsak hozzájárult a bizottság a mérnöki hivatal azon előterjesztéséhez, mely javasolja, hogy az Orsz. Birói és Ügyészi Egyesület által a Svábhegyen osaládi házak építésére megszerzett 135.000 négyszögletes terület parcelláztassék. — A főbb utvonalak villamos világítása kérdésében a bizottság hozzájárult a világítási albizottság indítványához azzal, hogy a villamos világítást a Kossuth Lajos-utczára és az Eskü-utca is kiterjeszti. — Több kisebb ügy elintézése után az ülés véget ért.

(**Tisza Kálmán szobra.** A főváros törvényhatósági bizottságának egy legutóbbi ülésén *Kállay* Gyula bizottsági tag indítványt tett, hogy a főváros Tisza Kálmánnak Budapesten emelendő szobrát 10.000 koronát szavazzon meg. A közgyűlés az indítványt a tanácsnak adta ki tárgyalás és javaslatlétel céljából. A főváros tanácsa legutóbb tartott ülésén tárgyalva az indítványt, azt magáévá tette és elhatározta, hogy oly értelmű előterjesztést tesz a közgyűlésnek, hogy a 10.000 koronát szavazza meg.

(**A gyalogjáró díja.** A gyalogjáró elfoglalásának díját a főváros háromvenkint állapítja meg. A díjszabás az idén lejár s a pénzügyi bizottság az ügyosztály javaslatára a nagyobb forgalmu utakon a díjat négyzetméterenkint 50—200 fillérre fel emelte.

(**Ki a ezukrász?** A ezukrászok ipartestülete annak a kimondására kérte a fővárost, hogy a viszontelárusítók nem használhatják a ezukrász címet. A tanács megállapította, hogy külön intézkedésre nincs szükség, mert az ipartörvény világosan rendelkezik.

TANÜGY.

(**A tanítók nyugdíja.** Az igazságügyminiszter egy előfordult esetben a pénzügyminiszterrel egyetértően kimondotta, hogy az országos tanítói nyugdíj- és gyámalapból élvezett tanítói nyugdíj nem állami nyugdíj, amihez képest nem gátolja, hogy azt az élvező és az állami hivataloknál alkalmazott díjnyelők díjnoki alkalmazásuk alapján is nyugellátásra igényt szerezhessenek.

(**A magyar irodalmi tanszék.** A Budapesti tudományegyetemen a dr. *Katona* Lajos halálával megüresedett magyar irodalmi tanszék elnyeréséért két kiváló pályázó küzd. Az egyik dr. *Négyesy* László, az irodalmi segédtudományok magántanára, az Országos Középiskolai Tanáregyesület elnöke, akit a bölcsészeti kar is jelölt, a másik dr. *Fereny* Zoltán, a magyar irodalomtörténet nyilvános rendkívüli tanára, az egyetemi könyvtár igazgatója. Mindkét tudós tagja az Akadémianak és a Kisfaludy Társaságnak. A bölcsészeti kar jelölésével és a tanszék betöltésének kérdésével közelebb foglalkozik az egyetemi tanács, mely a kinevezésre vonatkozólag előterjesztést tesz a közoktatásügyi miniszternek.

KÖZIGAZGATÁS.

Cegléd város képviselőtestülete december 1-én tartotta rendes havi közgyűlését, amelyen hat pályázó közül árvaszéki ülnökké Szanyiszló Jánost, tiszteletbeli tanácsnokká a Várózi István halálával megüresedett állásra Emödi Tóth Jánost választották, majd a központi választmány tagjait újra megválasztották. A cegléd-esemői h. é. vasútnak a Kupai Kovács-major végállomástól a Jászajomiszéig leendő kiépítéséhez törzsrészevényekre a közgyűlés 30.000 koronát szavazott meg, ezenkívül még 50.000 koronát szavaztak meg szintén törzsrészevényekre arra az esetre, ha a vármegye a h. é. vasúti alaptól ez összeget a városnak megtéríti, illetve hogy ily értékű részvényt átvessz. A képviselőtestület végül elhatározta, hogy felír a miniszterelnökhöz, a kereskedelmi miniszterhez, valamint a képviselőházhoz a Duna-Tisza közti esatornának a ceglédi határon való átvezetésével szőlőki terkelattal való kiépítése tárgyában. Végül a legtöbb adót fizetők 1911. évre érvényes névjegyzékét állapították meg.

Fehér vármegye a huszáróság ellen. Fehér vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap rendkívüli közgyűlést tartott. Nagy érdeklődést keltett gróf Esterházy Lászlónak, a Fehérmegyei Gazdasági Egyesület elnökének előre bejelentett indítványa a szerb állat és az argentinai hus behozatalának tilalmazása vegett. A gróf nevben dr. Paizs Gyula országgyűlési képviselő terjesztette elő az indítványt, amelyet a közgyűlés elfogadott és egyúttal elhatározta, hogy ily értelmű relattal fordul az országgyűléshez és a kormányhoz és hasonló határozathozatalra hívja fel az ország törvényhatóságait.

Gömör- és Kishont vármegye feliratát a vármegyei tisztviselők statusrendezése ügyében, Fehér vármegye törvényhatósága pártolólag fölterjeszti a képviselőházhoz.

Karácsonyi kiállítás

RIPPEL KÁROLY

játék-kereskedésében

Deák Ferencz-utca 12. sz.

EGYESÜLETEK.

(**Az Országos Gyermekvédő Liga választmánya** ma ülést tartott. Gróf Edelsheim Gyulai Lipót elnök megnyitva az ülést, jelentette, hogy a Liga anyagilag és erkölcsileg is erősebb, mint valaha volt. Kétségtelen, hogy egy ily nagy szervezet erős munkaképességet igényel, örömmel jelenti, hogy elnöktársaival teljes egyetértésben működik és jövőben is működni fog. Neki, mint a Gyermekvédő országos bizottság elnökének és társadalmi főfelügyelőnek szüksége van arra, hogy oly kiváló munkatársokat osztozzanak a Liga vezetésében, mint elnöktársai. Örömmel jelenti, hogy gróf Széchényi László, ki már eddig is fáradhatatlan munkatársa volt, az ügyvezető elnöki tisztet ideiglenesen elvállalta. A választmány ezuttal is nagy lelkesedéssel fejezte ki bizalmát gróf Edelsheim Gyulai iránt. Örömmel veszi tudomásul a pénztáros jelentését, mely szerint a Liga pénzügyi kezelése a legnagyobb rendben van és a költségvetés számadásai szigoruan betartottak. Dr. *Berend* Miklós jelentést tesz a Liga által Budapesten felállítandó esecsemő-menedék hely létesítése érdekében eddig kifejtett munkásságáról és jelenti, hogy a Liga képviselőtestületében megjelent Hódmezővásárhelyen, ahol a város hatósága és társadalmi az első alföldi szanatórium felállításán fáradozik és a városi nyílt esecsemővédelmet intézményesen szervezni akarja. Gróf Edelsheim Gyulai Lipót és Ruffy Pál felszólalása után a választmány a jelentést örömmel veszi tudomásul. Hódmezővásárhely város törvényhatóságát nem elhatározásáért üdvözlö, törekvésében teljes erejéből támogatni és sikerét előmozdítani fogja. A választmány a esecsemő-otthon hólgybizottsága elnökévé gróf Széchényi Lászlónét Vanderbilt Gladyst, a taggyűjtőbizottság elnökévé dr. Ruffy Pálnét, a felruházóbizottság elnökévé dr. Riekl Gyulánét egyhangulag megválasztja. Elnök indítványára a választmány dr. Balogh Jenő igazgatósági tagot vallás- és közoktatásügyi államtitkárrá történt örvendetes kinevezése alkalmából lelkesedéssel üdvözlö. Minden pénteken megtartandó kihallgatási napokhoz a választmány tagjai közreműködésüket fel ajánlották. A szünidei gyermektelepekről szóló jelentés tudomásul vétele után a választmány gróf Edelsheim Gyulai Lipótot felkéri, hogy a Hétbából kiköltöztetett és a Janicsi-erőn vesztő gyermekek érdekében a hatóságokkal érintkezésbe lépjen és a szükséghez képest intézkedjék.

(**A Magyar Urinők Egyesülete** irodalmi szakosztályának első felolvasó-estéjét ma este tartották meg nagy számu előkelő női közönség jelenlétében, a régi képviselőház nagytermében. Az előadások keretében dr. *Giesswein* Sándor preláts, országgyűlési képviselő a „*Régi Egyiptom emlékei*”-ről tartott, vitelt képek kíséretében, igen érdekes szabad-előadást. *Bokor* Malvin írónő „*Jegyzék*” című alatt egy bájos novellát olvasott fel. Dr. *Györy* Hona gyakorló nőorvos: *A női divat* című alatt mondott el, higiénikus szempontból, igen sok megfontolni valót, vonatkozással, finom szatírával, a mai szertelen női divatra. A közönség mindkét női előadót élénken megeléjente.

(**A kassai Fehér Kereszt Egylet** feloszlott. A kassai Fehér Kereszt Egylet tegnap közgyűlésén az egyesület a tagok egyhangu hozzájárulása mellett kimondotta, hogy működését megszűnteti s vagyonát részben egy létesítendő poliklinikára, részben pedig a gyermekkórházra hagyja. Az elhatározás folytán az egyesület vagyonából ötvenezer koronát, mint örök alapítványt letétbe ad a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak, hogy ez összeg kamataiból a kassai bábaképző-intézet mellett egy szülészeti poliklinikát tartson fenn és a kamatokból esetleg a támogatásra szolgáló gyermekágyas nőket is segítse. Az egyesület vagyonának másik részét, hatven ezer koronát, átadja Kassa városának azzal, hogy ez összeg felhasználásával a létesítendő új kórházban egy gyermekpavillont állít fel. Ez a gyermekkórház hatven

ágyra lesz berendezve és kezelő orvosa a Fehér Kereszt jelenlegi igazgató-orvosának meghallgatásával fog kinevezetni.

(—) Az öreg honvédek egyesületi közgyűlése. Az 1848/49-es Honvédegyesület Országos Egyesülete Pest vármegye székházának tanácstermében lovag Balogh Sándor tudományegyetemi disz doktor elnöklésével ma tartotta meg az évben utolsó ülését. Az elnök megnyitójában üdvözölte a szép számmal megjelent bajtársakat és bemutatta a választmány új tagját, Ujházy Ferencz festőművészt. A jegyzőkönyv hitelesítése után áttértek az ülés legfontosabb tárgyára, az 1910-ik évi költségvetésre. A költségvetés tárgyalása során egyhangulag elhatározták, hogy azt jóváhagyás végett a miniszterelnöknek felterjesztik. Ezután Kléger József lovag másodelnök számolt be az október hatodiki vértanu tábornokok emlékünnepeiről. Indítványára elhatározták, hogy Madarász Viktor által festett dr. Balogh Sándor elnök arcképét még december hónapban nagy ünnepség keretében leplezik le. Majd Szegedy-Maszák Hugó főjegyző jelentést tett az elhunyt bajtársakról és a még életben levők létszámáról. A folyó ügyek tárgyalása után az ülés egyhangulag kimondotta, hogy az új év alkalmával a miniszterelnököt üdvözölni fogják.

(—) A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége béke és választott bírósági szakosztálya f. hó 28-án ülést tartott Zipernovszky Károlyná elnöke alatt. Ezen ülésen elhatározottak a „Bourse de voyage” (utazási, illetve a békés tanulónyozására való tanulmányut költségeinek fedezésére) föllállítása. A szakosztály elhatározta, hogy a december közepén Budapestre érkező Suttner Berta báróné hírneves békeapostol tiszteletére rendkívül ülést tart; majd az ezt követő napon ifjúsági összejövetelt rendez. A „Magyar Szent Korona Országai Békeegyesülete” különben estélyt rendez az illusztris vendég tiszteletére, melynek keretében Suttner báróné előadást tart.

(—) A Budai Népakadémia f. hó 11-én, vasárnap délután öt órakor az I. ker. fehérsas-téri iskola tornatermében szavalással, ének- és zenével egybekötött Petőfi-estét rendez.

Nyiltes.

Előzetesen közölték azt nem válnak felelősséget a szerkesztőnek

A teljesen új alakított és megnagyobbított

Kör-kávéház

(Erzsébet-körut 44.)

ma szombat, december 3-án délután 4 órakor megnyitlik. :: Minden comfort. :: Összes bel- és külföldi lapok. Szives pártfogást kér

Weiszberger J. József.

UHER ÖDÖN csász. és

kir. udvari és kamara fényképező tisztelettel felkéri nagyra-becsült rendelőit, hogy a karácsonyi ünnepekre szánt fényképek és festmények elkészítésére már most szíveskedjék b. látogatásával megtisztelni, hogy több időt és gondot fordíthasson a képek művészi kidolgozására. . . . .

IV., Kossuth Lajos-u. 7.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Birói kinevezések. A király Fülöp István zernesti járásbírói albirót a kézdívásárhelyi törvényszékhez bírót, Krayzell Béla dr. váci járásbírói jegyzőt a monori és Berze Árpád brassói törvényszéki jegyzőt a csikszentmártoni járásbíróhoz, Bogsch Zsigmond kassai törvényszéki jegyzőt az eperjesi, végül Bella Kálmán brassói törvényszéki jegyzőt a székelyudvarhelyi törvényszékhez albirókká nevezte ki.

§ Reök István alibije. A balassagyarmati esküdtsek felmentő ítélete lezárta a szécsényi dráma aktáit, legalább úgy látszott, hogy lezárta. Az elfelejtett ügyet most Reök István egyik barátja, Simonyi Lajos szécsényi járásbíró élénkíti fel. Simonyi Lajos azt erősíti, hogy ő bizonyítani tudja Reök alibijét. Simonyi ugyanis június havában hivatalos kiküldetésben volt Salgótarjánban, ahol a látogatás dátuma hivatalosan fel van jegyezve. A kiküldetést megelőző estén Simonyiék nagy vacsora volt, amelyen a szécsényi ur társaság számos tagja részt vett, köztük Szerényi járásbíró a feleségével és dr. Reök István is. Ez volt az az este, amikor a nevelőnő vallomása szerint Reök Szőkénél járt volna. Simonyi azt mondja, hogy Reök az estét náluk töltötte és éjfél felé távozott a társaság több tagjával. Egyenesen haza ment és még felkeltette a háziasszonyát, Farkasné, hogy borogatást tetessen az előző napi párbajban megsebesült fájós karjára. Erre a társaság tagjai mind emlékeznek, a nevelőnő tehát nem mondott igazat és Reök vére ártatlanul omlott ki.

Meg kell állapítanunk, hogy ezen körülményt a háromnapos főtárgyaláson a kir. ügyészség a nevezett lakásadónő, Farkasné kihallgatásánál bizonyítani kívánta, de ezen bizonyítást a törvényszék nem rendelte el. Ezen végzés ellen a kir. ügyészség semmisségi panaszszal élt, azonban a koronaügyészség a semmisségi panaszt visszavonta. Ez alapon tehát perújítással élni nem lehet, annál kevésbé, mert mint a törvényszék hivatkozott végzésben is hangsúlyozta, ez a körülmény a bűnösség elbírálására indifferens.

§ A délvidéki birtokpör. A temesvári tábla ma tárgyalta a délvidéki birtokpört, amely szeptember havában egy héttig foglalkoztatta a fehértemplomi törvényszéket. Racsos Lehel volt temeskubini járásbíró ugyanis feljelentést tett, hogy Mramorák község telekkönyvi tulajdonát képező 411 hold földet a betétszerkesztési munkálatok során hamis kataszteri felvétel és hamis közönségi bizonyítvány alapján Jakabffy Ernő kubinyi ügyvéd és birtokostársai által fölvásárló konzorcium tulajdonul vettek fel. A feljelentés szerint a felvétel büntetendő cselekmény útján jöhetett csak létre. A bíróság csupán Jakabffyt, Szunyogh András temesvári törvényszéki bírót és Ticsaricsét helyezte vád alá, azonban a fehértemplomi törvényszék a közönségi hamisítás vádját alól felmentette vádlottakat. A tábla ma tartotta az ügyben a főtárgyalást, mely estig tartott, amikor is kihirdették a felmentő ítéletet. A vádhatóság semmisségi panaszt jelentett be.

§ A halottrabló rendőrkapitány. Szegedről jelentik: Vlachovics János nagyikikindai rendőrkapitány április havában a Nagyikikindán elhalt Joanovits István udvari tanácsostól, amikor annak holttestét a rendőrség megvizsgálta, 40.000 korona értékű papírt eltulajdonított, miért letartóztaták és a nagyikikindai törvényszék két évi és két hónapi börtönrre ítélte. Felebbezés folytán ma tárgyalta az ügyet a szegedi ítélőtábla, amely dr. Edvi Illés Károly védő indítványára elrendelte a bizonyítás kiegészítését és több tanu kihallgatását.

§ Elítelt aranytolvajok. Hunyad vármegye egyik aranyban gazdag bányájában, a tizenkét apostolról nevezett rudaiban, a múlt évben föltűnt az igazgatóságnak, hogy a termelésben nagy esőkénés mutatkozik. Az igazgatóság végül a csendőrséghez fordult, mely előtt már régen gyanus volt egyes emberek hirtelen való meggazdagodása. Megtudta azt is, hogy a tolvaj bányászok ruhájuk béléseben, sapkájukban s nem ritkán a szájukban csempészik ki a nemes ércet, hogy orgazdájukhoz vigyék. Május elején a csendőrök váratlanul házkutatást tartottak több munkafelügyelőnél s a többi között Cserny Ottó felőrnél kétszázötvenhat kor. értékű nyolcvan grammos aranyat találtak, melyről a kelepcebe került ember azt állította, hogy Opluschik Mihály főfelőrtől kapta megőrzés végett,

Spitsuk Ferencztől pedig egy nyolcvanhat koroná értékű aranyércet koboztak el, melyet állítása szerint úgy talált. A dévai törvényszék Opluschikot lopás büntette miatt hat hónapi börtönrre, Csernyét pedig hatvan korona pénzbüntetésre ítélte, a harmadik vádlottat ellenben fölmentette. A kolozsvári királyi tábla Opluschikot fölmentette a vád alól s Csernyét négy hónapi, Spitsukot pedig három hónapi fogházra ítélte. A Kuria második büntető tanácsa ma Dushegyi Gyula dr. védelme után a benyújtott semmisségi panaszokat elutasította.

§ Lefejezett gyilkos asszony. A boroszlói fegyház udvarán tegnap fejezték le Bunzel Valériát, egy magánhivatalnoknőt, aki meggyilkolta és kirabolta Weiss Károly jómódu hivatalnokot. A tárgyalás során a rablógyilkos asszony azt hozta föl mentességül, hogy első szerencsétlen házassága után megtalálni vélte boldogságát. Kérője akadt, de szerény volt s emiatt halogatták az esküvőt. Áldozata bomlott utána. Azért ítélte meg, hogy a rablót pénzéből hozományra legyen és férjhez meheszen kéréjéhez.

§ Pörösködő szerkesztők. Szegedről jelentik: Engel Lajos, a Szegedi Napló kiadója és Balassa Ármin, a Szeged és Vidéke főszerkesztője között 1907-ben hírlapi polémia volt, amelynek során Balassa vádat emelt, hogy Engel a városi nyomtatványok szállítása körül szabálytalanul jár el. Engel erre heves támadásokkal illette Balassát, mire kölcsönösen feljelentették egymást rágalmazásért és becsületsértésért. Hevesi Kálmán elnöklésével ma kezdte meg az ügy tárgyalását a szegedi törvényszék. A délelőtt folyamán a cikkeket és iratokat olvasták fel, míg a délután a bizonyítási eljárás körüli vitával telt el. Engel ellenezte a nyomtatvány ügyében és egyáltalán a bizonyítás megengedését. A tárgyalást holnap folytatják.

§ A kártyások védje. A detektívek megtudták a múlt év őszén, hogy Muhr György Aranykéz-utca 5. sz. alatti kávéházában minden éjszaka hazárdjátékokat játszanak. Fleckenstein Alfonz, Püspöky Ferencz detektívek és Fehér József polgári rendőr egy őrizetlen pillanatban benyitottak a kávéházba s egyenesen a kártyázók asztala felé tartottak. Ebben a pillanatban utjukat állta a kávéház fia, Muhr Rezső Nándor és hogy időt adjon a játékosoknak a bank eltüntetésére, torkon ragadta Fleckenstein Alfonz detektívet s addig tartotta, míg a játékosok a bankot biztonságba helyezték. A detektívek a kávéház fiának, Muhr Rezső Nándornak közbelépését nem hagyták megtorlatlanul. Büntető feljelentést tettek ellene hatóság elleni erőszak büntette miatt. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék dr. Madarassy bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a vádlott tagadta, hogy tudta volna, hogy a három idegen detektív. Ő csak azért állta a három embernek útját benn a kávéházban, mert nem tudta, hogy kicsodák s abban a hiszemben volt, hogy valamelyik vendéget inzultálni akarják. Mielőtt a bíróság ítéletre vonult volna vissza, a védő bejelentette, hogy a vádlott már két ízben volt elmeorvosi kezelés alatt. Ezen bejelentés következtében a bíróság elrendelte Muhr Rezső Nándor vádlott elmeállapotának törvényszéki orvosok által leendő megvizsgálását. Csakis ennek megtörténte után fog a bíróság érdemben intézkedni.

§ Elnapolt esküdtzéki tárgyalás. A pestvidéki törvényszék esküdtbírója Elnapó táblabíró elnöklésével ma tüzte ki Horváth József rákospalotai 15 éves gyepmestersegéd szándékos emberölés kísérleti bűnügyének főtárgyalását. A kir. ügyészség azonnal vádolja Horváth Józsefet, hogy 1909. október 25-én, este félhét órakor anyja, Horváth Judit rákospalotai lakosnő udvarán revolverrel közvetlen közelből háromszor rálőtt Agócs József kocsisra, aki fenyegető magatartást tanúsított anyjával szemben. Az egyik lövés Agócsnak jobb lapockájába fúródott és súlyos sérülést ejtett rajta. A ma reggel kilenc órára kitűzött esküdtzéki tárgyaláson a vádlott nem jelent meg. Az esküdtek közel másfél óra hosszat vártak a vádlott megérkezésére, de ez egyre később. Végre tizenegy óra körül elkerült a vádlott, de akkor az esküdtek egy része már eltávozott és így a mai tárgyalást az elnök kénytelen volt elnapolni.

§ Megzsarolt gyáros. A budapesti rendőrség egy héttel ezelőtt egy német gyáros följelentése alapján letartóztatta Bedő Géza volt vadászfőhadnagyot és feleségét zsarolás vétségéért. A gyáros följelentésében azt adta elő, hogy Bedőné férjével együtt százezer korona erejéig akarta őt megzsarolni. A letartóztatott házaspárt a rendőrség átkísértette az ügyészség fogházába. Dr. Székely vizsgálóbíró mindjárt az átkísérés után, az első kihallgatás befejeztével, szabadon bocsátotta Bedőné, férje azonban továbbra is fogva maradt, mert ellene zsarolás vétségén kívül még egy család büntetőért is érkezett följelentés. Mivel közben ezt a följelentést visszavonták, ügyvédje újra kérte szabadonbocsátását a vizsgálóbírótól, aki a kérelmet ma teljesítette.

KÖZGAZDASÁG.

Az Első Magyar Biztosító alaptökeemelés.

Jelentettük már, hogy az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság*, tekintettel rendkívül kedvező üzleti fejlődésére, alaptökejét fel fogja emelni. Ugyancsak mi írjuk meg azt is, hogy az alaptökeemelés 1911. januárjára marad azért, mert az igazgatóság a határozathozatalból nem akarja kizárni azokat a részvényeseket sem, akik az 1910. év folyamán vették részvényeiket. Mivel pedig az intézet alapszabályai szerint csak azok a részvényesek gyakorolják aktív és passzív szavazati jogukat, akik részvényeiket az előző év december 31-ig bejegyeztetik, szükséges volt a rendkívüli közgyűlés terminusának kitolása január 10-ére, amely napon az intézet kimondja az alaptöke fölemelését.

Felszámol a Rajecz-fürdő R.-T. Az 1889-ben 240.000 korona alaptökével alakult *Rajecz-fürdő R.-T.* december 11-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, melyen ki fogják mondani a felszámolást. A társaság dr. *Smialowsky Valér* volt főispán elnöksége alatt áll.

Kölesönfelvétel — egy szótöbbséggel. Megírtuk már, hogy Debreczen városa 1 millió bankkölcsön felvételét határozta el, amelyre a Debreczeni Hitelbank és az Alföldi Takarékpénztár tettek ajánlatot. A tanács a Hitelbank ajánlatát ajánlotta elfogadásra a közgyűlésnek, mely azonban — amint most velünk közlik — *egy szavazattöbbséggel* az Alföldi Takarékpénztár ajánlatát fogadta el. A határozatot valószínűleg megfélebbzik a belügyminiszterhez.

Hydrogén-gyár Magyarországon. Hydroxigén Rt. cég alatt 300.000 K alaptökével a Linde-féle eljárás kihasználásával részvénytársaság alakult. A gyár, mely egyelőre a Röck-féle jéggyár helyiségeiben kapott otthont, oxigénen kívül még hidrogént és nitrogént is fog gyártani. A hidrogénre főleg a hadvezetőségi léghajó-osztályának van szüksége, de használják az autogénhegesztési eljárásnál, valamint villamosági izzólámpák gyártásánál is. Az új részvénytársaság elnöke Linde tanár, az alapítók Medinger és Söhne osztrák oxigéngyáros cég. Röck István, a Nicholson-gyár és dr. Gara Rezső vegyész.

Eladják a kulai postógyárat. Csak a múlt évben alakult Kulán a Kulai Magyar Postógyár R.-T. 150.000 kor. alaptökével, de már is gazdát cserél. A vállalat ugyanis december hó 1-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a gyár eladása ügyében határozott.

Tanácskozás a drágaságról. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének és a Magyar Közgazdasági Társaságnak a drágaság dolgában tartott ankétjét ma délután négy órakor folytatták a gyáriparosok szövetségének helyiségeiben.

Chorin Ferencz elnök megnyitotta az értekezletet és átadta a szót

Matlekovits Sándor titkos tanácsosnak. Azzal kezdte felszólalását, hogy az aranytermelés növekedése az általános drágulásra még aránylagosan sincs olyan óriási befolyással, amit sokan annak tulajdonítanak. Az agráriusok és a merkantilisták egyaránt hibásak benne, hogy az állam minden foglalozási és vállalkozási ág mellé vagy fölé hivatalokat szervez, amelyek folytán önmagukat növelik s az állam kiadásait óriási mértékben szaporítják. Ennek a révén az állam mindenre befolyást szerez s minden önálló törekvést megbénít. Ezzel szemben a segítség a termelési ágaknak önállósulásában rejlik. A munkabérek emelkedése nem okvetlenül járul hozzá a dráguláshoz, ezt számos példával igazolja. Egyetért Hegedüs Lóránttal abban, hogy a magyarországi drágulást elsősorban vámpolitikánk okozza. A gabonárák drágasága nálunk a gabonavámok következménye; ennek azonban csak időleges jelentősége van s a jó termés megszünteti. Az állatárak is kisebbek lesznek, ha a szerb és román határt megnyitják az élőállatok számára. Megállapítja, hogy a magyarországi drágaság a világdraágasággal nincs oly szoros összefüggésben, mint sokan hiszik. Helyes vámpolitikával segíthetünk rajta; az eszközök: a gabonavámoknál az őrlési forgalom teljes visszaállítása, az állatvámoknál pedig a tilalmi rendszer megszüntetése.

Pirkner János országgyűlési képviselő sajnálattal állapítja meg, hogy oly fontos kérdés tárgyalásánál, mint aminő a drágaság kérdése, általában az agrár- és merkantilérdekek szembehelyezése a domináló. Tévesnek tartja azt a megállapítást, hogy a depokoráció volna a husdrágaság egyik oka, mivel Magyarországon a tenyészállatoknak szaporodása állandónak mondható. A husdrágaság-

nak nem oka a húshiány sem. A balkán-szerződésekről és a határmegnyitásról az a véleménye, hogy a szerződést meg kellene kötni és a levágott állat behozatalát nem kellene kontingentálni. Azt a kívánságot, hogy az állatokat élő állapotban hozzák be, helytelennek tartja, mivel az élve behozott állat a hossza szállítás alatt leromlik.

Dr. *Leopold* Lajos szerint a drágaság megszüntetésére elsősorban az szükséges, hogy a termelés mennyiségét nagymértékben növeljük. Igen nagy hiba, hogy nálunk nagy földterületek vannak ugyan, egészen művelés és egészen értékesítés nélkül.

A felszólalás után *Chorin* Ferencz elnök a vitát holnapra halasztotta.

Nagybeeskerek kölcsöne. Jelentettük már, hogy Nagybeeskerek városa ingyen-teleket szavazott meg egy Nagybeeskereken ezukorgyárat építő külföldi érdekeltségnek. E célból a város 100.000 koronáért vásárolt teleket és a szükséges összeget a *Magyar Leszámlító és Pénzváltó Banktól* vette fel az Osztrák-Magyar Bank mindenkor kamatlatát $1\frac{1}{4}$ százaléknál meghaladó kamattal mellet.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetéképtelenségeket közli: *Szegfű R.* kereskedő, Arad; — *Isakovics Gyula* tej- és konfekció-cég, Budapest; — *Brüller Lajos* kereskedő, Arad; — *Szabó István* kereskedő-cég, Budapest; — *Sommer József* utóda kereskedő, Arad.

Titkárváltás az OMKE-ben. Beck Géza, az OMKE. helyettes főtitkára december elsejével kivált az egyesülés kötelékéből. Közte és a két év előtt megválasztott három fiatal titkártársa között már régebben nem volt meg a szükséges jó egyetértés, ami a helyettes főtitkár végül arra bírta, hogy otthagyja állását. Az elnökség a többször beadott lemondást végre, ismételt kérés után, elfogadta.

A mezőgazdasági helyzet. Az OMKE tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetről a következőket jelentik: *Arad.* Az időjárás derült. A szőlő- és körömfajás miatt az ősi ugarolással a gazdák emaradtak. — *Baja.* Esik, hol meg havaz. Az utak rosszak. Az elemi-szer drágulása általános. A vetésekre nem panaszkodnak. — *Balassagyarmat.* Ritka esős időjárás. A hó elolvadt. — *Debreczen.* Ejjelenkint fagy. A mezei munkák szünetelnek. — *Beszék.* Ejjelenkint fagy. A mezei munkát elvégezték. — *Győr.* Az időjárás enyhe és esős, de éjjelenkint fagy. — *Kaposvár.* Az időjárás hűvös, nedves, esőre hajló, éjjelenkint kisebb fagyokkal. A gazdasági munka szünetel. — *Léva.* Enyhe idő mellett az ősi szántásokat újból folytatják. A mezei eretek még mindig károkat okoznak. — *Nagyvárad.* Ejjelenkint keveset fagy. Nappal derült. — *Nyiregyháza.* Két napi havazás után enyhe, derült az idő éjjeli fagyokkal. Az ősi mélyítő szántásokat itt-ott még pótozzák. Csaknem egyedül munka a dohánysimítás. — *Nyitra.* Az idő enyhébbre fordult. A ezukorrépszállítást befejezték több helyen. Az utak rosszak. A mezei munka szünetel. — *Pancsova.* Szép enyhe időnk van. — *Szatmárnémeti.* A talaj annyira átázott, hogy semminemű mezei munkát nem lehet végezni. Az eretek kártétele csökkent. — *Temesvár.* Hideg és borús idő. A vetésekre mind többen panaszkodnak. Az eretek nagy kárt tettek. — *Verscez.* A vetéseket befejezték. Részben már ki is keltek. Az eretekre csak elvéve panaszkodnak. — *Zalaegerszeg.* Havas esős idő mellett a gazdasági munkák szünetelnek. Az eretek pusztulnak.

Egy meghiusult nagy ezementüzlet. Egy nagy ezementszállítástól estek el a magyar gyárak azért, mert megszünt az ezementkartel. A kartel ugyanis több alkalommal tett már ajánlatot az egyiptomi Kereskedelmi kormányának ezementszállítás ügyében. Egyiptom azonban mindezekig Itáliából hozatta a ezementet. Most mégis hajlandó lett volna egy nagyobb rendelést tenni és 700 vagon ezementet beszerezni az eladási iroda útján. Mivel azonban az eladási iroda a kartel meghiusulása okából december 31-én végleg fölöslik, a jövő évre szóló megrendelést már nem fogadhatta el. Az üzletet most egy dalmát és triesti ezementgyárosokból álló konzorcium, amelyben egy fumei gyárnak is része van, fogja lebonyolítani, azonban a nagy versengés miatt kénytelen volt az árakat méter-mázsánként öt frankra leszállítani.

Városi tejcsarnok. Budapesten vetődött fel az eszme, de Egerben már meg is valósult. Eger város közgyűlése, mint nekünk táviratozzák, elhatározta, hogy január 1-től városi tejcsarnokot létesít naponként 10.000 liter tej kimérésével.

Országos állatszámolás. A jövő évi népszámlálással kapcsolatban a hazai állatállományt is meg fogják számlálni. A legutóbbi állatszámolás előtt 15 évvel volt. Az akkor megállapított és összegyűjtött adatok ma már elavultak, de az észszerű és fejlődő állattenyésztés is megkívánja, hogy a nemzeti vagyon eme jelentős részének legújabb számszerű adatai ismereteseek legyenek. Az állatszámolás céljára a költségvetésben 300.000 koronát vesznek fel.

Csökken az állatkivitel. Berlinből jelentik nekünk: Amióta Franciaországból levágott marhát importálnak Németországba, a husárák jelentékenyen csökkentek Dél-Németországban. Ausztria-Magyarországból Münchenbe e héten az eddiginek csak kétharmada érkezett meg a rendes husszállítmányból.

Sorsolás. A Magyar Agrár- és Járadekbank Részvénytársaságnak — a szőlők felújításának előmozdítása tárgyában hozott 1896. évi V. törvény-cikk értelmében közölte és a földművelési és pénzügyi m. kir. miniszterek között kötött szerződés szerint szabályszerűen engedélyezett kölcsönök alapján kibocsátott — 4%-os szőlő-kötvényeiből — amelyek és amelyeknek kamat-szelvényei az 1896. évi V. t.-cz. 16. szakasza értelmében most és a jövőre nézve minden bélyegkötelezettség, illeték és adó alól mentesek és amely kötvényeknek törlesztése és kamatozása ugyanezen törvény-cikk értelmében az állam által közvetve biztosítva van — az 1910. évi december hó 1-én kir. közjegyző és a felügyelőbizottság jelenlétében megtartott X. sorsolás alkalmával kisorsoltattak, 10.000 koronás darabok: I. sorozat: 48 74 115 szám. II. sorozat: 124 136 186 188 228 232 316 356 365 397 405 szám.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE — Gabonátőzsde.

A Készáruipiaczon gyenge kínálat és csekély vételkedy mellett a forgalomba került 7000 mm. búzát 5—10 fillérig magasabban vásárolták a malomok. Rozs kevés üzlet mellett változatlan volt. Zab szilárd. Otengeriben áruhiány folytán alig van üzlet, egészséges, itt lévő új áruért magas árakat lehet elérni. A magasabb külföldi jelentések hatása alatt az üzlet a tegnapi záróárfolyamokon jóval fölül indult és az árfolyamok a helyi spekuláció vásárlásai folytán hamarosan emelkedtek. A mai üzlet újból a múlt heti szilárd irányzat jellegét viselte magán. Ma a tengeri is emelkedett, mely csúsk már hetek óta teljesen el volt hanyagolva. Zárlatnál a napi játékosok lebonyolításai folytán, néhány fillérrel gyengültek az árfolyamok.

Eladatok:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k 23.— K, 100 mm. 80 22.60 K, 600 mm. 79 k 23.— K, 200 mm. 79 k 23.— K, 500 mm. 79 k 23.10 K, 150 mm. 78.5 k 22.65 K, 100 mm. 78 k 22.75 K, 100 mm. 79 k 22.75 K, 200 mm. 78 k 22.70 K, 100 mm. 77.5 k 22.55 K.

Tisza-Bánsági: 3000 mm. 76.5 k 22.10 K.

Pestvidéki: 550 mm. 80 k 23.— K, 100 mm. 80 k 22.80 K, 1000 mm. 79 k 22.90 K, 200 mm. 76 k 22.60 K, 100 mm. 76 k 22.15 K.

Fejérmegyei: 100 mm. 78 k 22.85 K.

Felsőmagyarországi: 250 mm. 80 k 22.90 K, 100 mm. 76 k 22.25 K.

Zab: 100 mm 16.30 K, 100 mm 16.55 K, 203 mm. 16.65 K, 100 mm. 16.40 K, 100 mm. 16.30 K.

Rozs: 100 mm. 15.15 K.

A készáruipiacon jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

	hőssé	ára 100 kg.	hőssé	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki	75	—	79	22.25—22.65
"	76	21.95—22.20	80	22.35—22.75
"	77	22.05—22.35	81	—
"	78	22.20—22.55	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	22.15—22.50
"	76	21.85—22.10	80	22.25—22.60
"	77	21.95—22.25	81	—
"	78	22.10—22.35	82	—
Pestvidéki	75	—	79	22.20—22.55
"	76	21.95—22.20	80	22.25—22.65
"	77	22.05—22.35	81	—
"	78	21.15—22.40	82	—
Bánsági	75	—	79	22.15—22.55
"	76	21.90—22.15	80	—
"	77	22.—22.25	81	—
"	78	22.10—22.40	82	—
Dácsi	75	—	79	—
"	76	22.—22.25	80	—
"	77	22.10—22.40	81	—
"	78	22.25—22.55	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	15.50—15.60
középmínőségű új	—	—	—	16.30—15.45
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.40—14.90
" II-rendű	—	—	—	13.90—14.30
Zab I-rendű	—	—	—	16.90—17.40
" II-rendű	—	—	—	16.50—16.80
Tengeri belföldi ó	—	—	—	—
" új	—	—	—	10.40—10.70

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1910-re.

Buza áprilisra 22.22—28—22—18—34—28—

Buza májusra 22.10—16—10—22—

Buza októberre 21.64-66-58-66-56-70-62-63
 Rozs áprilisra 15.78-80-72-84-
 Rozs októberre 15.34-36-
 Tengeri májusra 11.30-32-28-34-24-
 Zab áprilisra 16.90-92-84-90-
1 óra 30 perceskor zárulna:

Buza áprilisra	22.26-22.28
Buza májusra	22.16-22.18
Buza októberre	21.64-21.66
Rozs áprilisra	15.34-15.86
Tengeri májusra 1911-re	11.26-11.28
Zab áprilisra	16.36-16.88

Budapesti gabonaforgalom.
 1910. nov. 30-tól 1910. decz. 1-ig.

	Érkezett	Elszállított	méter mázsa
Buza	18212	—	—
Rozs	5880	—	—
Árpa	7604	—	—
Zab	6055	—	—
Tengeri	3854	—	—
Liszt	1380	17848	—
Korpa	—	5511	—

Értéktőzsde.

A pénzpiac helyzete azáltal, hogy az Angol Bank váratlanul leszállította a bankkamatlábát, sokkal kedvezőbb lett. A newyorki börzén ugyan esendes maradt az üzlet, de az európai fellegős most már határozottan bizik abban, hogy a többi bank is mihamarabb kamatláb redukcióval fogja a pénzpiacokat megörvendeztetni. Bécsben igen szilárd volt az irányzat a pénzpiac kedvezőbb megítélésére. Mindlunk a megnyitáskor az előtőzsdén még élénk forgalom mellett szilárd volt az irányzat, majd bécsi és helybeli realizálásokra, ugy a nemzetközi, mint a helyi piacon néhány koronával visszaestek az értékek. Azután mérsékelt maradt a forgalom, a kurzusok nem igen változtak, mert a spekulációt nem buzdította sem Bécs, sem a külföld.

Az előtőzsdén köttetett: Magyar hitel 865-862.50, Osztrák hitel 674-673, Koronajáradék 92-92.05, Jelzálogbank 507.50-505.50, Leszámitolóbank 606-604, Városi villamos 398-396.50, Közuti 758.50-756.50, Kereskedelmi részvény 751-750.25, Drasche 644, Aszfalt 222-219.50, Salgó 643-641, Ujlaki 449-446.

A déli tőzsdén berlini gyengébb jelentésre reagált a helybeli spekuláció is és további lebonyolításokra letöredeztek az árfolyamok. Gyengült a nemzetközi piacon mind a két hitel. A helyi piacon pedig különösen a közuti villamos értékeit kínálták erősebben, de csökkentek a többi értékek is. A készáru piacon ma sem volt üzlet, míg a járadékpiacon tartott maradt.

A déli tőzsdén köttetett: Magyar hitel 862.25, Osztrák hitel 671.50, Leszámitolóbank 603-604.25, Jelzálogbank 504.50, Államvasut 752-751, Városi villamos 395.50, Közuti villamos 754.50, Magyar bank 750-748.75, Ujlaki 446.

Az utőtőzsdén nagyobb üzlet nem volt s az irányzat inkább lanya volt.

Köttetett: Osztrák hitel 671, Magyar hitel 861, Jelzálog 504, Leszámitoló 604, Államvasut 751.25, Városi 395.50, Közuti 754.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 2. (Saját tudósítónktól.) Az irányzat a budapesti tőzsdével egybehangzóan valamivel javult, buza és rozs 5 fillérrel, magyar zab 10 fillérrel emelkedett, osztrák tengeri és árpa tartott, felsőmagyarországi árpa 9 koronán kelt Nagytapelesányból.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 11.65-12.15, bánáti 11.35-11.85, székesfehérvári 12.25-12.60, mosoni és győri 11.05-11.55, felsőmagyarországi 11.05-11.55, délivasuti 11.10-11.50, marchfeldi 10.85-11.25, Rozs: felsőmagyarországi 8.15-8.35, pestmegyei 8.20-8.40, délivasuti és különféle magyarországi 8.10-8.30, ausztriai 8.10-8.40.

Árpa: Morvaországi 9-9.90, marchfeldi 8.50-8.75, bécsvidéki 8.25-8.90, felsőmagyarországi 7.85-9.80, csepeli 8-9.25, győri és délivasuti 8-9, északmagyarországi 8-9.25, maláta 7.70-8, takarmány 7.35-7.70. Magyar tengeri 7.50-7.75, új 5.90-6.15, Cinquantin 7.80-8.25.

Magyar zab 8.65-9.15, válogatott 9.05-9.45, ausztriai 8.60-8.90.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 2. Szilárd irányzattal nyílt meg az előtőzsde a londoni kamatlábleszállítás hatása alatt. Magyar hitelrészvényekben budapesti számlára nagy vásárlások fordultak elő, ellenben alpesi értékek gyengültek.

A déli tőzsde megnyitáskor a forgalom nyugodt s az irányzat tartott, de később gyengült a piac magatartása, mert budapesti eladások jelentek hitel- és államvasuti részvényekben arra a hírre, hogy a magyar képviselőházban obstrukció készül.

10 óra 45 perceskor: Osztrák hitel 672.75, Magyar hitel 862.50, Államvasut 753, Délivasut 115.25, Alpesi 769.50, Felsőmagyarországi bányá- és kohó 610.

1 óra 30 perceskor: Osztrák hitel 672, Magyar hitel 861.50, Anglo 316.50, Bankverein 555.50, Osztrák Földhitelintézet 1298, Laenderbank 532.75, Union 636.50, Magyar Jelzáloghitelbank 508.50, Államvasut 752.25, Délivasut 115.25, Dunagőzhajózás 1181, Alpesi 769.75, Prágai vasút 2615, Rimamurányi 674.50, Orosz járadék 103.80, Török sorsjegye 256, Keleti vasut 733, Austria-email 472.

Bécs, decz. 2. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 111.45, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 154.75, Magyar hitelbank részvény 859.50 Magyar leszámitoló és váltó részvény 603.-, Rimamurányi 673.90, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.05, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyereim-köles. sorsjegye —, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank 504.50, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, decz. 2. (Osztrák értékek zárlata). 4,2 százalékos papír-járadék 93.40, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.05, 1860-as sorsjegye 316.—, Osztrák hitel-sorsjegye —, Angol-osztrák bankrészvény 316.75, Bécsi Bankverein 555.20, Osztrák magyar bank 1875.—, Déli vasut 114.60, Dunagőzhajózási r. t. 1180, Dohány-részv. 373.—, Cs. k. arany (vert) 11.87, Német bankv. 117.58, Osztr. Lloyd 567.—, 4,2 sz. ezüst jár. 93.35—96.95, Osztr. koronajáradék 92.05, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 670.50, Union-Bank 636.—, Osztrák Landerbank 532.—, Osztrák-magyar államvasut 761.25, Elbevölgyi vasut —, Alpesi részvény 768.25, 20 irankos 19.09, Londoni váltóár 240.52, Lipótkohó 548.—, Török sorsjegye 256.65.

KULCSÁR SÁNDOR

Bronzárú- és csillárgyár

világító testek légszesz-, acetylen- és villamos világításra.

Budapest, VI., Dessoewffy-utca 9-11.

Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 2. (Értéktőzsde.) A londoni kamatlábemlésklés hatása alatt a mai üzlet meglehetősen szilárd irányzatú volt, a spekuláció azonban, tekintettel a newyorki tőzsde kedvezőtlen magatartására és a Ruhr-vidék bányászainak sztrájkmozgalmára, a legnagyobb fokú tartózkodást tapasztaltotta és az árfolyamok a tegnapiakhoz összehasonlítva, alig változtak. Kellő kereslet volt azonban török sorsjegyek iránt. Átmenetileg némi érdeklődés mutatkozott a rombachi kohó részvényei, a keleti és Kanada-vasut részvényei iránt, utóbbiak iránt londoni hatás alatt. A szabad forgalomban Konkordia-részvényeket újabb fúziós hírekre élénkebben és magasabb árfolyamokon adták-vették, de ezek később nyereségüket ismét elvesztették, ami a többi bányáértéket is kedvezőtlen befolyásolta. A tőzsde renyhe irányzat mellett zárult. A készáru piacon ipari értékek egyenetlen irányzatot követtek. Napi pénz 4 százalék, magánkamatláb 4 és fél százalék.

Berlin, decz. 2. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.60, osztrák hitelrészvény 211.—, Déli vasut 21.00, orosz bankjegyek 216.20, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto

Commandit 193.30, Dinamittruszt 180.50, Harpeni 185.—, Unifikált török járadék 99.25, 4,2 százalékos ezüstjár. 93.40, 4 százalékos magyar arany-járadék 92.70, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 849.50, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 266.20, Gelsenkircheni 212.—, Laurakohó 170.80.

Frankfurt, decz. 2. Zárlat. 4,2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztr. ar-jár. 98.90, Magy. ar-jár. 93.60, Osztr. hitelint. részv. 210.75, Osztrák-magyar államvasut 161.—, Eszakyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.30, Bécsi Bankverein 140.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.20, 4,2 százalékos ezüst-járadék 97.15, Osztrák koronajáradék 93.55, Magyar koronajáradék 92.05, Osztrák-magyar bank 136.—, Déli vasut részvény 21.37, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.34, Párisi váltó ár 509.—, Union bankrészv. 158.80 Alpesi részv. —.

Hamburg, decz. 2. (Zárlat.) 4,2 százalékos ezüst járadék 96.60, 1860. sorsjegye 17.75, Déli vasut 21.05 4 százalékos arany-járadék 93.95, Osztrák hitelrészvény 210.50, Osztrák-magyar államvasut 161.20, Olasz járadék 103.20, 4 százalékos Magyar arany-járadék 92.50.

London, decz. 2. Angol consol 79.7.

Páris, decz. 2. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 97.87, Osztr. arany-járadék 103.00 Magyar arany-járadék 96.95, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről 51.—, 3/4 százalékos Olasz járadék 104.50, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 282.—, 5 százalékos marokkói járadék 587.—, 4 százalékos 1890. román köles, 97.80, 4 százalékos amort. románjár. 1905. 98.20, 5 százalékos orosz járadék 104.70, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 103.45, 4 százalékos spanyol jár. 94.00, 4 százalékos unifikált török jár. 92.46, Török sorsjegye 221.50, Török dohányrészvény 397.—, Osztrák földhitelintézet 1354, Osztr. Landerbank 580.—, Magyar jelzálogbank 540.—, Banque de Paris 18.59, Banque Ottomane 60.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 673.—, Hartman gépgyár —, Rio Tinto —, Sucrerie d'Egypte —, Tula —, Uríkányi kőszén 123, Chartered 42.—, De Beers 450.—, East Rand 128.50, Jagersfontein 211.50, Trans. Land Comp. 60.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.12, Váltó német piacokra (rövid) 123.50, Váltó Bécsre (rövid) 101.25, Váltó Belgiumra (rövid) 5/8, Olasz arany-váltó rövid 5/8, Váltó Svájcra (rövid) 5/8, Csekk Londonra 252.95, Magánkamatláb 2 1/8.

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiac.

December 2. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felül) 144-146 fillér. Fialat nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 150-152 fillér. Fialat közép (párónként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 156-160 fillér. Könnyű (párónként 250 kilogrammig) 162-163 fillér.

Sertéslétszám: 1910. évi nov. hó 30. napján volt készlet 19493 drb. — 1910. decz. hó 1-én elszállított 387 drb. — 1910. december hó 2. napjára maradt készletben 1910 drb. A hizott sertésüzlet irányzata; változatlan.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állattevésár és közbiztonsági igazgatóságától.) December 2. Előző napi eladatlan maradvány 796 drb sertés, 137 drb süldő, 18 drb malacz. Mai felhajtás 1104 drb sertés. Összesen 1900 drb sertés, 157 drb süldő, 18 drb malacz. Eladatott 472 drb sertés, 101 drb süldő, 6 drb malacz. Mai maradvány 428 drb sertés, 56 drb süldő, 12 drb malacz.

Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 152-155 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 154-160 fillér. Fialat közép 220-300 klg. ig életsúlylevonással 156-164 fillér. Fialat könnyű 120 klg. ig életsúlylevonással 154-166 fillér. Huszsertés könnyű 140-300 klg. ig. Süldő beföldi életsúlyban 120-144 fillér. Malacz életsúlyban 120-144 fillér. A vásár irányzata tartott. Az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.

December 2. Felhajtott 172 drb élő borjú, (közte 3 rugott), 48 drb leölt borjú, 19 drb élő bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 120-126 fillérig, kivételesen 128-132 fillér, leölt borjúkért 120-138 fillér, rugott borjúkért 60 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül). Elő bárányokért 18-14 korona párónként. Az irányzat lanya volt, az árak élő borjúknál 2-4, leölt borjúknál 6-8 fillérrel gkrként csökkentek.

Felolós szerkesztő:

SURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
 használatá valódai áldás gyomorbetegségek és székzenorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az érintett gyomor 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
 Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 2. —

Kinevezések. A földmiveltésügyi miniszter Varga Kálmán gazdasági akadémiai rendkívüli tanárt a VII. fizetési osztályba gazdasági akadémiai rendes tanárrá, dr. Barna Balázs gazdasági akadémiai segéd-tanárt a VIII. fizetési osztályba gazdasági akadémiai rendkívüli tanárrá, dr. Kovács Dezső és dr. Kovács József gazdasági akadémiai tanársegédeket a X. fizetési osztályba gazdasági akadémiai segédtanárokká; továbbá dr. Tahy Jakab miniszteri osztálytanácsos, mint a paucsova-kubini armentesítő és belvízszabályozó társulat miniszteri biztosa mellett működő véleményező bizottságba dr. Radda Ignácot Pancsova új. város polgármesterét és dr. Bobdai Gyertyánffy Jenőt, a paucsovai járás főszolgabíráját tagokká; ezenkívül az országos gazdasági munkás- és családsegélypénztár tiszti személynéinek létszámában, Kuneczy Arnold budapesti lakost ideiglenes minőségű fizetéstelen pénztári iróegyekezőkké;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter a vezetése alatt álló minisztérium számvevőségének létszámában Knób Sándor és Tóth Sándor fizetéstelen számtisztteket a XI. fizetési osztályba számtiszttekké, Kuntseher Nándor és Krampel Ferenc díjazatlan számgyakornokokat pedig elegendődijs számgyakornokokká;

az igazságügyminiszter Bognár Pál budapesti törvényszéki hivatalozólgaát az igazságügyminisztériumhoz hivatalozólgaává;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Bárdi Jakab okleveles tanítót a szentesfaluvaligeti, Mäcki Rupert budakeszi községi elemi iskolai tanítót a budakeszi, Besztercezy Aladár okleveles tanítót a szenteshekédi pusztai, Muttyánszky Irén okleveles tanítót a muracsányi, Koch Ferenc seregpusztai róm. kath. elemi iskolai tanítót a pillszántói, Babó Mária okleveles tanítót pedig a kiskunhalasi, Szmetana Szaniszló volt korponai róm. kath. felekezeti elemi iskolai tanítót és Turnai Mária okleveles tanítót a korponai állami, továbbá Jordán Silvius okleveles tanítót a temesiklösi (volt határvárosi) községi, ezenkívül Bruchenthal Mihályné, szül. Faur Emma okleveles tanítót az izsoppallagzi, Gonda János okleveles tanítót a mezőúr-külterületi, Fábrián Pál harkássáncfalvi r. kath. tanítót a csepeli, Paál Jenő okleveles tanítót a magyarhídegykúti, Jászai Ignác okleveles tanítót a mészai, Lengyel Julia ozorai községi tanítót az ozorai, Szalatnay Aranka okleveles tanítót a lajosfalvi, Parkas József katonai ref. felekezeti népiskolai tanítót a saozvai, Schön Elek okleveles tanítót a körömező-tiszatelepi, Kunszt Dezső okleveles tanítót a nagysemlaki, Hübcs Mária okleveles tanítót a székelyekei, Czibur László okleveles tanítót az apálhegyi, Mogyorós János okleveles tanítót a szelevényistváni, Halász Ferenc okleveles tanítót a széleslonkai állami elemi népiszkolához rendes tanítókká, illetőleg tanítónökké, végül Bontz J. Rencé okleveles tanítót a mosonszolnoki községi önálló gazdasági népiszkolához rendes gazdasági szaktanítónővé és Rábay Emma okleveles kisdudóvónót a galósi állami kisdudóvához kisdudóvónóvé nevezték ki.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Patakfalvi Domokos nagyajtai és Nagy Sándor kovásznai állami elemi iskolai igazgató-tanítót, illetve tanítót kölesönösen, továbbá Molnár Béla pillszántói állami elemi iskolai igazgató-tanítót a pomázi, özv. Gál Ferencné szegedényi állami elemi iskolai tanítót

a kiskunhalasi, Vityay Kálmánné sóskuti állami elemi iskolai tanítót a szegedényi, Themleitner Gizella helpai állami iskolai tanítót a sóskuti állami elemi iskolához, ezenkívül Gergely Ilona tótpelsőcei állami óvónót a kiskőrösi II. számú, Lévai Ilona csongori állami óvónót a munkási II. számú és Czumpfi Jolán galósi állami óvónót a tótpelsőcei állami óvodához eddigi minőségükben áthelyezték.

Pályázatok. Tarrason (Torontáln.), Szent-istvánfalun (Nyitra), Akali községben (Zala), postai ügynöki, Öbegen (Zólyom) postamesteri állása deczember hó 9-ig; az illavai országos fejeztetnekét két díjnoki állásra deczember hó 10-ig; Komárom városnál vágóhídi felügyelői állásra deczember hó 10-ig; a lugosi adóhivatalnál adótitst, az orsovai fővámbivatalnál vámgyakornoki, a székesfővárosi adófelügyelőségél három becsüsi, a nagyváradi pénzügyigazgatóság kerületében egy pénzügyi, felügyelő, az egri pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségél számgyakornoki, a lőcsei és a temesvári pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevőségél egy-egy pénzügyi számtstzi járási számvevői, a tasnádi adóhivatalnál adótitst, az ujonnan létesítendő grácsáci adóhivatalnál pénztárnoki, ellenőri és adótitst, a gospiói adóhivatalnál pénztárnoki állásra 2 hét; Dalnavalyuková (Krassó-Szörény), Zagyvarónán (Nógrád), Szászalván (Bihar), Nevetlenfaluban (Ugoesamegye) postai ügynöki, Nagyesertészen (Zemplén) postamesteri állásra 3 hét; a nagybecskereki törvényszékél irnoki, a zalaezerszegi törvényszékél szolgai, Verseez th. város rendőrkapitányságánál közrendőri, a giráltyi szolgabírói hivatalnál járási irnoki, a budapesti tudományegyetemi nyomdánál főművezetői, a nagyikindai adóhivatalnál szolgai állásra 4 hét, az ujonnan létesítendő grácsáci adóhivatalnál szolgai állásra 6 hét; a máramarosszigeti pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyi vizgatói állásra 8 hét alatt lehet beadni a kellően felszerelt folyamodványokat.

VIZALLÁS.

Table with columns for location (Allomás), altitude (Lágyomd), and temperature (Hőmérséklet) for various stations on Dec 1 and Dec 2.

Etvágytalanságnál. Dr. Hommel-féle Haematogen biztos eredményű! 20 éves siker! Öväs! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése. Hazánkban az utóbbi huszonnégy óra alatt is számos helyen, főleg Pozsony és Sopron vármegyéktől kelet-délkeleti irányban az országban keresztül húzó s az Alföldön kiszélesedő sávbán, meg a tengerparton volt kisebb-nagyobb — helyenként 5, sőt 10 mm-t is meghaladó — eső és délkeleten elvétve havazás is. A hőmérséklet az északkeleti részeken súlyed, egyebütt többnyire lényegesen változott; a maximum Crkvenicán 13 fok C és a minimum Aknaszlatinán —9 fok C volt.

Prognózis a következő 24 órára: Még sok helyütt csapadék és később hősülédés várható. (Sürgöny-progn.: Sok helyütt csapadék, később hidegebb.)

Table with columns for location (Allomás), altitude (Lágyomd), and temperature (Hőmérséklet) for various stations.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Large financial table with columns for 'BUDAPESTI ERTEKTŐZSDE' and 'Mai záró árfolyam', listing various bank and commodity prices.

KÜLÖNFÉLÉK.

Emlékek.

Mint a lány, sordinós hegedűkíséret,
Az emlékek engem úgy kísérnek,
Kísérik azt az életmuzsikát,
Amit az ember csak egyszer játszik át.

S valaki gondtalan belekap a hurba,
A kíséret hangos, dörög, csattog újra,
S akkor az emlékek, a rosszak, a csufak,
A muzsikába vadul belezognak.

A te kezéd volt most ilyen durva,
A te ujjad kapott a hurba,
Te szedted szét az emlékeket,
A te ujjad, a te kezéd.
És most cseng-bong a kíséret,
Emlékekkel fáj az élet.

Szinte elhal a szólam, az életének,
Amit az emlékek hangosan kísérnek.
Talán nem is kell a kíséret.

De nem, a kíséret mégis kellene,
Mit ér kíséret nélkül a zene?
Mit ér kíséret nélkül az élet?

Radó István.

(A legnagyobb csillagvizsgáló.) A kulturálmok obszervatóriumai között, amelyek a világűr természeti törvényeinek részletes kikutatására hivattak, kétségen kívül első helyen áll a Mount-Wilson csúcson, Kaliforniában fölállított csillagvizsgáló. A Revue igen érdekes dolgokat ír a számtalan megfigyelő eszközökről, amelyek a tudomány ez erősségében a kutatók rendelkezésére állanak. Az intézet középpontján hatalmas torony van és ebben helyezték el a nagy teleszkópot, mely teljesen acélból készült és céziféddel ellátott s egy könnyed kéznyomással különböző irányba lehet csavarni. A légköri áramlatoktól külön e célra készült belső építkezések mentesítik a teleszkópot. Hatalmas, igen elmos szerkezetekkel mozgásba hozható tükrök vetítik a nap képét egy egyven centiméter széles lenesére, melyben a nap felületét eddig ismeretlen pontossággal vizsgálhatják. Ennél a munkánál a spektrográfok, spektroheliográfok hosszú sora

szolgál segítőeszközü. Így tökéletes, fotografiai pontossággal rögzítődnek meg a napfoltok, míg más mérőeszközök a világító erő, a látható és a láthatatlan sugarak melegségi fokát, energia-mennyiségét mutatják. A Mount-Wilson uttalan, alig megközelíthető csúcán mindössze öt esztendő alatt építették föl a csillagvizsgáló hatalmas épületét, mely valósággal csodája a technikának, mert nemcsak a szörnyű sulyu csillagászati eszközöket, de az épületanyagot is föl kellett szállítani a meredek csúcra. A sziklatömegbe utakat kellett vágni s így az előkészítő munkát is többre került egy millió dollárnál.

(Egy amerikai házasság.) A londoni lapok nemrégiben azt a hírt közölték, hogy Maurik de Beaufort gróf házasságra lépett egy Kilgallen nevű csikági milliomos leányával. A hír meg is felelt a valóságnak. A leány apja most egy válaszában a Gótai Almanach szerkesztőségével azt a meglepő leleplezést közölte, hogy a veje nem gróf s ezt a címet csak bitorolja. Az elkeseredett apa azután leírja a házasság egész történetét, melyből kitűnik, hogy a grófi vő közönséges szélhámos. London egyik előkelő szállójában ismerkedtek meg a gróf s a milliomos leány, ki ugyanakkor anyjával több hetet töltött az angol fővárosban. A fiatal gróf csakhamar megnyerte a leány anyja bizalmát, annál is inkább, mert igen sok családdal ismertette meg az amerikai hölgyeket, sőt bevezette őket lordok és nagyragu hölgyek szalonjába is. Rövid idő alatt a fiatalok egymásba szerettek s meggondolatlan gyorsasággal az esküvőt is megtartották. Már jóval a házasság után érdeklődött a leány atyja Londonban veje iránt, akit csak a házasság után ismert meg Londonban, azonban csak annyit tudtak róla, hogy grófnak mondja magát, de hogy hová való és kicsoda, arról senki sem tudott, még azok a körök sem, ahol a leggyakrabban megfordult. Az apa — mit tehetett szegény — a kedvezőtlen információiról a családjának nem tett említést, sőt mintha mi sem történt volna, szeretettel viseltetett a vő iránt. Tizenkétezer korona havi zsebpénzt adott neki s a fiatal házaspárnak tulajdon kastélyában szép kényelmes otthont rendeztetett be. A házban azonban a fiatal férj viselkedése mindinkább türehetlenné vált. Nejét durván bántalmazta. A cselédséggel gorombán beszélt s olyan szolgák, akik évekig hűségesen szolgáltak a kastélyban, egymásutáná fölmondottak. A durva gróf híre annyira elterjedt, hogy már nem tudtak soffört kapni. Egy alkalommal ismét durván bántalmazta nejét s ekkor a védtelen nő bemenekült szülei lakására. Az após, aki már ugyis megsokallotta a gróf furcsa és

gyanus viselkedését, több szolga segítségével kikapozta a kastélyból. Három nap mulva a vő visszakönyörögte magát, de csakhamar megismétlődtek a régi jelenetek. — A fiatal asszonyt egy reggel úgy megverte, hogy az ablakon át menekült az udvarra s a menekülésnél oly szerencsétlenül esett ki az ablakból, hogy lábát törte. Az após ekkor ismét jó megverette a vejét és végkép kidobta a házból. Most pedig a válópör útján akarja leányát végkép megszabadítani a szélhámos és emlírtelen embertől. Ezért hozta az esetet nyilvánosságra.

(Az uralkodók kiállítás.) A francia szépművészeti társaság jövő tavasszal a Bois de Boulogneban kiállítást rendez, amelyben az összes uralkodó fejedelmeknek, valamint az uralkodó házak hercegeinek és hercegnőinek az arcképei lesznek kiállítva. A kiállítás azonkívül történelmi áttekinthetően tartalmazni fogja az elhunyt uralkodók és államfők arcképeit is egészen Washington György koráig.

(Égési sebek kezelése.) Olesó háziszser készíthető égési sebekre, amelyet jó kéznél tartani minden családnál, ahol különösen kis gyermekek vannak. Készítése ez: Ludtojáns nagyságu oldatlan mézre fél liter vizet öntünk. Mikor a méz megoltódott és leülepedett, öntsük le róla a tiszta folyadékot egy literes palackba és öntsünk hozzá fél liter tiszta lenolajat. Ezt bedugaszolva, ráírjuk a palackra „égési sebekre“. Évekig eláll ez a szer. Használat előtt fel kell rázni. Bármily súlyos is az égés és a test bármelyik részén van, tiszta vászonruhára öntünk a szerből és azt rákötjük. Ha az arez égett össze, akkor a vászonon a szem, orr, száj részére nyílást vágunk. Ha ez a szer nincs kéznél, akokr olajfa olaja, vagy közönséges sózatlan zsír vagy vaj is hasonlóképp használható, finoman szétkenve azt a vászonon.

Tojásfehérje is jó szer égésre; a seb nagyságához képest 1—2 tojásfehérjét gyengén összeverünk és puha vászonra kenve, az égett részre beritjuk. Lisztet, keményítőt, vagy más olyan anyagot sohase tegyünk égési sebekre, amely megkeményedik, mert levevésnél a bőrt felszakítja.

Ha az égési seben nagy hólyag képződik, a bőr mellett az alsó részen fertőtlenített tüvel (gyenge lángon megtüzesítjük és a koromtól megtöröljük) kiszurjuk s a benne lévő nedvet gyengén, de teljesen kinyomjuk. A megégett részt mindaddig kötés alatt tartjuk, míg új bőr nem képződik; a szövetet mindig olajosan tartjuk, hogy az új bőrhöz ne ragadjon.

GÁRDÁHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYRBOŃ.

42

— No, mi ujság! — kiáltottak feléje, mikor a terembe lépett.

— Semmi, semmi, jelentést hoztak a század elkvártélyozásáról, — felelte Viktor.

Miután mindenki elfoglalta helyét, megkezdődött a reggeli, mely hideg sültből, s teából állott. A ház gazdája természetesen nem feledkezett meg arról sem, hogy kéznél legyen az üde, derűt hozó champagnerbor.

A társaság hamar megbarátkozott a házbelleikkel, s mikor a polgármester s a város előkelőbb polgáraiból álló kísérete megérkezett, hogy utánna nézzen, vajjon a tiszték nem szenvednek-e hiányt valamiben a társaság már kellős közepén tartott a fesztelen hangulatnak.

— Tartson velünk, polgármester ur! — kiáltottak többen a társaságból s az öreg ur, bár eltökélte magában, hogy végigjárja az egész várost s utánna néz, hogy teljesen rendbe jöttek-e már az elkvártélyozással, a meghívásnak nem tudott ellentállani.

Az előkelő uri társaság nagyon kedvere való volt. Mint a császár hű embere pedig mindig azért vágyakozott, hogy valamikor gomblyukába tüzhesse a vörös szalagot.

Most irigyelte az öreg paraszt nábobot, ki elhalászta előle ezt a nagyuri társaságot, melyet hivatalánál fogva mégis csak neki kellett volna fogadni.

Fesztes magatartása elárulta, hogy mennyire respektálja a társaságot. A rezes arczu köpezös, ünneplóruhában lévő, kissé szőke polgármester viselkedésével a tisztéket mulattatta, a házigazda örömet pedig növelte.

— Lám, lám, mégis csak eljött a vén

korhely, pedig a reggel nagyon boszus volt — dörmögte magában a nábob.

A mulatságba, a kedélyes, fesztelen morderba csakhamar beleélték magukat az imént érkezettek is. A hangulat egyre emelkedettebb lett s egyszerre csak Viktor helyéről felkelve Elisehez közeledett, ki sehogyan sem tudta felmelegíteni a mellette gubbaszkodó két megbűntetett daliát.

— Megbocsájt, kisasszonyom, ha kérem valamire?

— Oh, parancsoljon, kapitány, — felelte Elise kedvesen.

Viktor közelebb hajolt hozzá, hogy a mellette ülők ne hallhassák, hogy mit beszél.

— Nagy dologra kérem, kisasszonyom, — szólott Viktor félhalkan. — Beszélje rá Renaut bárót, hogy énekeljen valamit a társaságnak. Gyönyörű bariton hangja van. Ugy-e, van a háznál gitár.

— Van, hogyne... de..

Elisének tetszett a gondolat. Már intett is egyik szolgának, ki sietve közeledett.

— Hozd le a papa gitárját, — szólott halkan s aztán Renaut báróhoz fordult.

— Kedves báró, ön ma nagy örömet fog szerezni nekem.

Renaut bambán bámult a leányra.

— Ha tehetném, úgy minden bizonynyal már meg is tettem volna, — felelte udvariasan.

— No, no, — vigyázzon, mert szaván fogom, — folytatta Elise évődve. — Szóval megtenné a kedvemért, ha kérném valamire?

— Amennyiben rajtam áll kész örömmel.

— Hallottam, hogy gyönyörű baritonja van, báró...

Renaut boszusan nézett Viktor felé, ki sehogyan sem akarta megérteni, hogy miről van szó.

— Nem szabad ellenkeznie, — szólott Elise, kedveskedve. — Én nagyon szeretem az éneket, tegye meg a kedvemért...

— Ha parancsolja, kisasszonyom, nagyon szívesen, de figyelmeztetnem kell, hogy ne várjon sokat tőlem.

Merville, ki a lány másik oldalán ült, szinte örült ennek a gondolatnak.

— Talán most felvidul egy küssé.

A szolga épp ekkor ért vissza a terembe a színes szalagokkal diszitett gitárral. Elise elvette tőle s átnyújtotta a bárónak.

— Uraim, esöndet kérek! — kiáltott, — Renaut báró énekelni fog.

— Hahó, nagyszerű! Eljen az ezred troubadourja! — kiabáltak össze-vissza a bajtársak. Aztán, mintha egyszerre elváltak volna torcaikat, egyszerre elhallgattak.

Renaut felemelkedett, a terem közepére állott s a gitárt magához emelte. A társaság tagjai mind feléje fordultak. Egyszer-kétszer puhán, könnyü kézzel végigszaladt a hurokon s aztán belekezdett egy lassu ütemü nialanchólikus áriát sejtető előjátékba. Az első ütemek elhangzottak s a terem csöndjét lágy bársonyos bariton töltötte be:

Burgundiában egy királyleány,

Csak szött, csak font, fenn, fenn a sziklavárban,

Orsója pergett s peregtek könyei.

Szive ott repdesett duló csatákban.

Romegve várt, s ha az utra leázott,

Szemében köny, lelkében bánat égett...

A társaság elmerengve hallgatta a szívehez szóló tragédiát. Bár senkisen ismerte a dalt, mindenki tudta érezte, hogy Renaut az ezred troubadoure-ja, a bús Edmond most azt fogja énekelni. A sima érzésteli bariton pedig szállt lassan, megsimogatta a lelkeket, a szívek megdobbantak érintésére és szállt tovább, hogy újra visszazálljon. A férfiak a semmiségbe merengve hallgatták a burgundiai királyleány történetét. Elise pedig fejét mélyen lehajtva küzködött a meghatottsággal.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1910. december 3-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Gringoire.

Vigjáték 1 felvonásban. Írta: Theodor a Banville. Fordította: Csepreghy Ferencz.

Személyek:
N. Lajos Ivánfi
Gringoire Berégi
Fournier Gabányi
Le Daim Hajdu
Louise Varady A.
Nicole Nagy I.

Est követi:

Meguntam Margitot.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Pierre Wolf és Courteline. Fordította: Gábor Andor.

Személyek:
Lavarnié Dező
Lauriane Kürthy
Marjévol Horváth
Camille Hecsey H.
Margit Ligeti J.
Teréz Liszle
Marie Munkácsy M.
Lovelhordó Radványi

Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31.

Este pont 8 órákor
Legelsőrangú színházi és
varieté-előadás.

I. MORICZ

a világhírű ember-majom
és a kis özvegy.

CHONCHETTE.

Caillavet és Elzer operettje,
zenéjét szerzte Claude Tor-
rasso. — A kávéházat ál-
alakítják. — Jéppalya!
(Szep Ernő új czirkusz-tréfái.)
Trézsi sztrájkol. (Aprós oix
meis.) Bohózat. Írta Max Mau-
rey, a párisi Grand Guignol
igazgatója. — Jucito-Toros.
— Glazuroff-csoport. — A
testőr. — Lipótvárosi csó-
kok. — A leégett poentőr.
— Juhászkatya s.b. stb.
Minden vasár- és ünnepnap 2
előadás: délután 3/4 órákor
mésékelt, este 8 órákor rendez-
helyárral.

A min. v. és köz. miniszter elismerő leiratáva kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.

Fajós fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak,
Tartós fogtömések, aranyhídak, koronák,
Fogházások (altatásban is.) Jól használható fogszek-
elkészítése és behelyezése.
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
Videkiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

Hivatalok, üzletek, gyárak, irodák

részére olcsó köl- kölcsöntörülközöt, portörül-
csönödj mellett: köcsöntörülközöt, portörül-
ruhát hetenként hához szállít és pontosan cserél az
"A. B. C." Egyesült Fehérnemű Kölcsonzó Vállalat
VI., Eötvös-utca 30. Telefon 46-86.
Külön osztály vendéglők részére.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap! Kezdeté 1/49-kor.

Az erényesek klubja

és

Már megint főznek.

Bohózatok. Írták Günger és Taussig, ford. és átd. Steinhardt.

Steinhardt és Hunyadi új kuplékkal, Szöke
Szakall, mint betegsegélyző orvos, csodás kül-
öldi számok. — Vasár- és ünnepnapokon délután
fél négy órákor előadás fél helyárral. — Ejjel-
től reggel 5 óráig a remek télikertben cabarett,
tánc és cigányzene, belépődij nélkül. — Jegyek:
d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész
nap a Hirsch-féle nagyteremben Andrassy-ut 19.
és a Hungária-fürdőben.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Háremélet

Látvány 2 képben. Írta: Mac Farahud

A kontinens legtöbb nagyváro-
sában óriási sikerrel adták!

Továbbá:

A műbetyár

Énekes bohóság. Írta: N. I. A dalok szö-
vegét és zenéjét írta: Zerkowitz Béla.

Mme Juliette

csodálatosan idomított fókái

(prolongálva) és 12 attrakció.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Minden vasárnap és ünnepnap két
előadás. A délutáni mérsékelt
helyárral fél 4 órákor kezdődik.

Jegyek 7 napra előre a nappali
pénztárnál elővételi díj nélkül
10-től 1-ig és 3-tól 6-ig válthatók.

A télikertben reggel 5 óráig Vörös
Elek cigányzenekara hangversenyez

FRIEDMAN-ORFEUM

Szerecsen-utca 35. Telefon: 4-49.

Uj műsor! Ma és mindennap! Uj műsor!
Szenzációs deczemberi családi műsor!

Világ- szen- záció! MENO Telepa- zációnak! (ikusfe- nomek!

és a többi tízenyolc világhírű különlegesség.
Uj olcsó helyárrak: Páholy 4 személyre 16 K.
Földszinti helyek: 4, 3, 2 és 1 kor. Jegyelővétei
d. e. 11-1-ig és d. u. 3-6 óráig. Remdbauer
híres konyhája. Pohár sör.
Éjjel 12 órától kezdve a télikerti caba-
réban 15 szenzáció szám.
Vasár- és ünnepnap délután 1/4 órákor
nagy előadás az egész fényes családi
műsorral. Erre az előadásra földszinti jegyek
ára 1 kor., páholyülés 2 kor.

TOST ÉS MOLNÁR

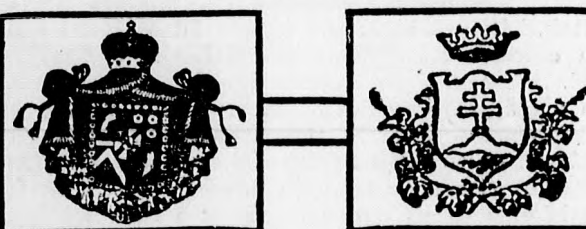
kereskedelmi-, díszítő- és tájkertészete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket.
Kertek, parkok tervezését, alakítását,
fentartását. Alkalmi és állandó díszí-
téseket. Téli kertek berendezését, min-
den e szakba vágó munkát. :: :: ::

Telefon: 83-75. Telefon: 83-75.

Külső telep: Gyarmat-utca 25.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaji.

Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos,
Boraink hírneve az egész földgömbön ismeretes!
Eredetisége s fölülmulhatatlansága tette azzá!!
A legalkalmasabb s legbecesebb

karácsonyi és ujévi ajándék.

5 kg. postakosár:

2 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	---
2 " 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu	K 12.—
1 " 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, kosár	K 7.10
3 palack 1 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	---
3 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	K 7.40
3 palack 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	---
3 " 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu, kosár	K 15.10

Ládában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi zamatos szamorodni	K 36.—
12 palack 0.5 literes 1904. évi 3 puttonos aszu	K 40.80
12 palack 0.5 literes 1901. évi 4 puttonos kővér	K 55.20

Hordóban:

60 liter 1908. évi finom tokaji asztali bor	K 60.—
60 " 1907. " pecsénye bor	K 72.—
60 " 1904. " zamatos szamorodni bor	K 90.—
60 " 1901. " kiváló szamorodni bor	K 138.—

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit se számítunk fel.
A megrendelő vasúti állomásig hértmentve küldünk minden reg-
delést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye-
ket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Szén és kocsz nagyban és kicsinyben Salamon Jakab és Tsa cégégnél
Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.
Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-08.

SZINHÁZAK.

Szombat, 1910. december 3-án.

VARSZINHÁZ.

A barrikád.

Sziomú 4 felvonásban. Irtá: Bourget Pál.

Személyek:

Broschard	Gái
Phébo	Ody
Lugnet	Pethes
Gaucheroud	Somlay
Tardieu	Gye es
Derivac	Giramszevhy
Thubouf	Rózsahegyí
Burle	Earthos
Garrigue	Rajnav
Tranchant	Kovacs
Huri	Mészáros A
Louise Mairet	Aczel I.
Cecile	Rákos A
Anne	Vizvari M.
Gaucherondé	K. Domján M.

Kezdete 1/8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ

Fedák Sali vendégléptével.

Czigányszerzem

Operette 3 felvonásban. Szövegíró: Bodánszky Robert és Willner A. M. Zeneíró: Lehár Ferenc.

Személyek:

Dragutin Péter	Papir
Zorika, lánya	Bendiener
Jolan, huga	Balogh E.
Kőröshazi Ilona	Fedák S.
Josi	Toronyi
Bolasku Jonel	Toth
Keresztáros	Németh
Dimityreanu	Csigó
Julesa	Erdői B.
Mósu	Sáfrány

Kezdete 1/8 órákor.

VIGSZINHÁZ

A testőr.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Molnár Ferencz.

Személyek:

A színész	Csontos
A színésznő	Varsányi I.
Költikus	Szerényi
Színésznő anyja	Harasthy H.
Hitelező	Vendrey
Szobrász	Molnár A.
Poholyinyitogató	B. naszékíné

Kezdete 1/8 órákor.

Fővárosi Városligeti Színház

Bécsi asszonyok.

Operette 3 felvonásban. Zeneíró: Lehár Ferencz. Szövegíró: Bodánszky Robert és Willner A. M. Zeneíró: Lehár Ferencz.

Személyek:

Rosner F. öp	Földes
Oly Pro. öpne	Dellné
Káro. lánya	Fády M.
Sir. öp. öp	Kabók
Mimi	Károlyi L.
Tini	Kelen E.
F. öp	Juhász
Dr. S. öp	Fekete
Ped. öp	Szaty

Kezdete 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTOGRAF

Fővárosi Városligeti Színház 1-2. Telefon 68-39.

1910. december 1-től f. hó 5-ig a teljes új felhívású műsor **Tolsztoj Lev temetése Jaszna-Poljanában.** Legközelebbi műsorváltozás hétfőn f. hó 5-én. Az első előadás hétköznapokon d. n. 4 órákor, vasár- és ünnepnapokon délután 1/2 órákor kezdődik.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 11-22. Telefon: 14-22. Az előadás kezdete 1/2 órákor.

9 1/2 órákor! Ma Ujdonság!

A szerencsétlen szám.

Bohózat 1 felvonásban. Irtá: Hirschfeld Lajos. Rendező: Rott Sándor.

Végül 11 órákor! Ujdonság!

„OH DIESER NOVÁK“

Bohózat 1 felvonásban. Irtá: Hirschfeld Lajos. Rendező: Rott Sándor.

Jegyek elővételben a napl. pénztárnál d. e. 9-11-ig és d. n. 3-6-ig. — Konti különléggességi tőzsdé, Audrásy-ut 26. és Sopronyi nagytőzsdében, Rákóczi-ut 1. szám. 12 óra után az 1-85 emeleti Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámok fellépte.

Karácsonyi occasió!!

Himzések és csipkék nagy vására!

KUNZ ÁRUHÁZ BUDAPEST, Deák Ferenoz-utca 10.

Minden lótulajdonos

esakis az általános használatban lévő, minden tekintetben bevált

védjeggyel ellátott eredeti-M-sarkot használja.

Állandóan éles! Csülklépek kizárva! Sikos uton az egyedüli célszerű!

Kovacsoknál és vaskereskedőknél állandóan raktáron.

Figyelmeztetés: Csakis az eredeti-M-sarkok készülnek speciális acébből; órákadjunk utazásuktól, melyek csekélyebb értékű anyagból készülnek s ennél fogva használhatatlanok. Bevásárlásuknál ügyeljünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-M-sarkon látható.

Angol costumők és francia ruhák legizléseesebb kivitelben

SZEGŐ LAJOS

IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

alatt ujonnan megnyilt divattermében készülnek.

FŐNÖKÖK

esek eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak írógépekhez.

HA FIZETNEK

bavonta 20 koronát, kapnak egy elsőrendű látható írógépet, visszaváltós, tabulátoros, összeadó billentyűs, automatikus sorváltós, csupa acébből és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-kaligrafikus

Ujlaki-írógépet.

Nem írnak alá váltót és folytonosan halmozódó brodal munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Díjmentes bemutatás országszerte, árjegyzék ingyen és bérmentve, UJLAKI BÉLA BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 28.

Telefon 122-60.

írógépek eladása, bérlete, cserélése, javítása. Kellek összes rendszerű írógépekhez és sokszorosítókhöz. Elvállal írógéppel leírást és sokszorosításokat jutányosan. Vidéki képviselők kerestetnek.

A magy. kir. Opera művészei, A magy. kir. Zene-Akadémia, A Nemzeti Zenede, az ország legelőkelőbb zene-iskolák Tanárai szívesen elismerték, hogy hegedű

Reményi Mihály

olyant készít, mely bármely régi 1000 forintos hegedűvel a versenyt sikeresen kiállja.

Reményi hangfokozógerendája

által bármely rossz hangú hegedű sokkal jobb, erősebb és nemesebb hangot kap. Szerint kezesség minden egyes hangszernél. Árjegyzéket kérjen Reményi műhegedű-készítési osztályától

Budapest, Király-u. 58.

A világ legjobb quintilszia hurjai csak Reményinél.

Surányi szalonzukorka

és karácsonyfa-diszcukorka

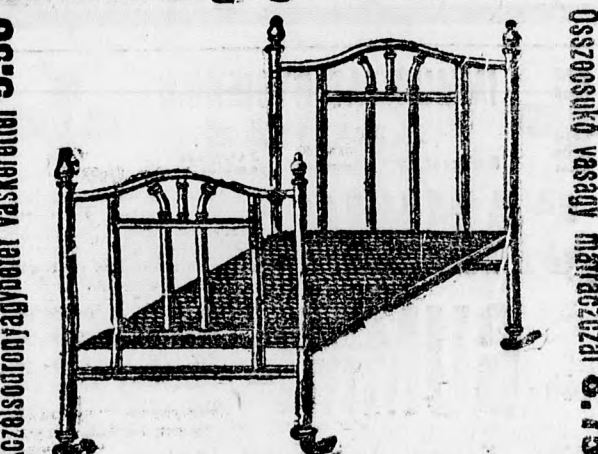
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

Rézágy 32 frt

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillezve 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutort legolessobban szállít

NÉMETH V., Koháry-s. 19a.

Gummi-övszerek

legfinomabb francia gyártmány 12 drb.-ként 1.80, 2.40, 4.- és 5.- korona.

NEVERRIP eredeti gyártm., 12 db 6.- K

legfinomabb Paara gummi-bőlyag 6 darab 3.50 korona, 12 darab 6.50 korona.

STERYL

minden eddigi gyártmányt felülmul, kizárólag cégemnél kapható.

CAPOTTES

rövid, eredeti amerikai, 12 darab 3.- koronától 5.- koronáig.

HALHÓLYAG

valdó francia, Duchamps-gyártm. 12 darab 4, 5, 6, 8 és 10 korona.

Mintagyűtemény

12 drb legfinomabb 4 korona. zománczott vagy üvegben teljesen felszerelve, 2.50, 3, 5, 6, 8 koronáig.

Suspensor (heretartó) drbja

-50, 1.-, 1.20, 1.50, 3.- K-ig.

Has- és Sérvkötők o Gummiharisnyák

legnagyobb választékban, mérték után is készítenek. (havibaj ellen) 6 darab betéttel darabja 5 koronától 6.50 kor.-ig.

„GLORIA-ÖV“

darabja 5 koronától 6.50 kor.-ig.

Neumayer Lipót

kőzezer, gummiárak és betegápolási cikkek raktára

V., Budapest, Váci-körut 2. szám.

LINOLEUM üzleteim:

VI. Váci-körut 1. (ANKERKÖZ), VII. Rákóczi-ut 8. szám. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31 TELEFON 110-27

Minden este pont 8 órákor a szenzációs decemberi új műsor

I. Móríc

a mindig utánozott, de soha utol nem ért embermajom és a kisöccse.

Ghoncehette,

Castilvet és Fiers operettje, zenéjét szerzette Claude Terrasse. Játsszák: Szécsi, Tábori, Sarkadi, Gabányi, Lugossy.

TRÉZSI SZTRÁJKOL

Max Maurey bohózata. Játsszák: P. A. S. T. J., Németh, Bársouy, Viola.

Csupa új kuplék, szólók, új csirkusz és 32 elsőrangú attrakció.

Vasárnap, december 4-én délután 3 1/2 órákor léleáru családi előadás I. Móríc és az összes attrakciók felléptével.

Minden vasár- és ünnepnap 2 előadás d. n. 3 1/2 órákor mérsékelt, este 8 órákor rendez helyárrakkal.

A téliertben éjjelkor Royal-Cabaret, 34 új tánc- és ének-attrakció. Bal mábillé, ének- és táncmulatság. Czigányzene hajnali 5 óráig.

COLOSSEUM NAGY BIÓGRÁF

IV., Irányi-utca 19-21.

A főváros legizléseesebb mozgólénykép-terme.

Ma ujdonságok műsora!

A legkiválóbb kómius, dráma- és aktuális film-ujdonságok bemutatása. Félárny gyermekjegyek.

KATONAZENE

A MAGYAR SZALON KÁVÉHÁZBAN

VIII. Üllői-ut 14. sz. és VIII., Baross-tér 11. szám.

Minden kedd, osütörtök, szombat és vasárnap este.

Keddén: Magyar kir. I. Szombaton: os. és kir. honvéd gyalogezred, 3 hosnyak gyalogezred, Csütörtökön: os. és kir. 38. gy.-ezred (Mollinay) gyalogezred,

hangversenyek.

Figyelmes kiszolgálás. — Hideg buffet. — Egész éjjel nyitva. — 8 Amerikai billiárd.

Villamos megállóhely közvetlen a kávéház mellett egy a Baross-utczában (BVV), mint az Üllői-uton.

Szíves látogatást kérlek a tulajdonosok Jakobovics és Fia.

Heti műsor:

December hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Varszinház	Vigszinház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Uránia	Hangversenyek
4	délután: A boszorkány este: A balgaszúz	Aida	-	A Rubikon A testőr	Orvosok Sárga lilium	Luxemburg grófia	A pesti zsidó Bécsi asszonyok	Narancsvirág Edes Öregem	Szimfonikusok Zen-palota (Zp.) Miszniczky-Ysai Royal (L.)

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTAR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igé- **Műláb** a lehető leg- **Műkéz** a legizlésebb **Műfüző** kiállításban

Támogépek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

A LEGSZEBB URI PASSZIÓ: A VADÁSZAT

csak akkor tökéletes, ha a vadász ismeri annak minden titkát. Ez irányban kimerítően tájékoztat

DIEZEL-MIKA AZ APRÓVAD VADÁSZATA

melynek második bővített díszkiadása megjelent.

Tizenhét színes, husz műnyomású teljes és kétszázötvennégy szövegképpel

Ez amaganemében egyedül álló munka közel 800 oldalon tárgyalja az apróvad vadászatának minden tudnivalóját

Ára pompás díszkötésben **26 korona**

Kiadta az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részv. társ. és megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben.

készpénzért, vagy részletfizetésre legelőször

Butor EHRENTREU és FUCHS

testvérekéül
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉSEN

BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 PÁRZSAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Hajtestő - fésű,

egyszerű fésülés által fest 699 vagy vörös haját valódi szőkésre, barnára vagy feketére! Teljesen ártalmatlan! Ezekig használati! — Ezek használatban Egy darab ára 5 korona.
SCHÜLLER, Wien, III. E. Krieglberggasse 8. Számos elismerő- és köszönőlevél.

Jogászoknak nélkülözhetetlen.

A magyar kir. Curia Felülvizsgálati Tanácsa által a sommas eljárásról szóló törvény (1893: XVIII. t.-e.) alapján hozott

HATÁROZATOK GYŰJTEMÉNYE.

Összeállította
GOTTL ÁGOST
kir. curiai tanácselnök.

XIV. kötet (1908, 1909)

2828-2952 sz. határozatok.

Tartalmazza az 1908 július 3-tól 1909 június 28-ig terjedő időtartamon át hozott határozatok gyűjteményét.

Ára vászonkötésben 9 K.

Kiadja a
FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrásy-út 21. valamint minden könyvkereskedésben.

AZ „ANKER”

élet- és járadék-biztosító-társaság.

:: Magyarországi igazgatóság ::
Budapest, V. Erzsébet-tér 13.

1909. december havában benyújtott a társaságnál 863 ajánlat 5.877.236 F. biztosított összegre és kiállított 709 kötvény 4.901.231 K összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1.707.017 K-át elérés és elhalálozás folytán kifizetett 834.671 K-át. A január—decemberi 12 havi időszak alatt benyújtott 11.251 ajánlat 86.514.984 K-ra és kiállított 10.090 kötvény 76.787.084 K-ra. Ugyanezen időszakban díjakért 19.331.843 K-át vételezett be a társaság, elérés és halálesetek folytán pedig 16.814.421 K-t fizetett ki. A társaság vagyona 1908. december 31-en 178 millió K. Biztosítási állomány 550 millió K. Halálozások és esedékesség vált elérési biztosítások folytán a társaság fennállása óta 365 millió K. fizetett ki.

Ó csász és Apost. kir. Felsegenek legfelső elhatározása folytán

A polgári jótékony célokra szánt

XL-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényes-n engedélyezett sorsjáték 20.738 készpénz nyereményt tartalmaz. 620.000 korona osszerékben.

A főnyeremény 200.000 korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezekedik. — A husz visszavonhatatlanul 1910. december 15-én fog megtartani. Egy sorsjegyre négy 5000 korona. A sorsjegyek Wienben a csász. és kir. államsorsjátékok osztályánál, III. Vordere Zollamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtőkben, donánytözsékben, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjeggyevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.
A csász. kir. lottó fővezetői tanács (Államsorsjátéki osztály).

UJSÁGKIADÓK OTTHONA.

Meghívó.

Az Ujságkiadók Otthona 1910. évi december hó 4-ikén (vasárnap), délelőtt 10 órakor tartja az Otthon írók és hírlapírók körének dísztermében (VII., Dohány-utca 76. szám alatt)

alakuló közgyűlését

következő tárgysorozattal:

1. Korelnök választása.
  2. Illés József jelentése az előkészítő bizottság munkásságáról.
  3. Dr. Marton Sándor előterjesztése az alapszabálytervezetről; ennek a tervezetnek tárgyalása és az alapszabályok megállapítása.
  4. Határozathozatal a megalakulás tárgyában.
  5. Az alapszabályszerű tisztségekre megajándékozó választások.
  6. Esetleges indítványok.
- Tisztelettel kérjük, hogy ezen az alakuló közgyűlésen megjelenni szíveskedjék.

Budapest, 1910. november havában.

Szives üdvözléssel

Lonkei Zsigmond s. k.
id. jegyző.

Illés József s. k.
id. elnök.

Marton Sándor s. k.
id. jogtanácsos.

Hirdetések

felvételnek a kiadóban,
VI., Eötvös-utca 32. sz.

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati intézetben ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, okmányszekrények, használtak és újak...

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre...

Kézimunka himzésekhez, butorhoz, függönyökhöz...

Sonka-pácz szépségi, 1 adag 1 sonkan 50 fill.

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmerteket ajánl olcsó árakon...

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége...

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50...

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.—; sóslében K 7.—...

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül...

Papirhéjú diót, mézdes téli szőlőt postakosaránként 3.60, nemes birsalmit, téli csomagealmát 2.60...

Fajborokat fefajtje kölcsönhordóban hektoliterenként 44 koronáért...

Marónit, narancsot, citromot, datolyát, papirhéjú diót, füget, orosz teát...

Ha köhög vagy rekedt, Réthy-féle czukorkát vegyen 60 fill. érért.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírói (Gabelberger-Markovits rendszerű) és gépirás...

Veres álnya befőtt, szépségi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye).

Fogak épsége az egészség fundamentuma. Legelőkelőbb körökben, sőt a szegény osztálynál is...

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár.

BUTOR kézpénzért vagy részlete minden kamat nélkül Nagy Imréné! Bpest, VI., Váci-körút 9.

Nyilatkozat. Egy helybéli zongorás, aki mellette gramofont is elad...

Papirhéjú diót, mézdes téli szőlőt postakosaránként 3.60, nemes birsalmit, téli csomagealmát 2.60...

Fajborokat fefajtje kölcsönhordóban hektoliterenként 44 koronáért...

Marónit, narancsot, citromot, datolyát, papirhéjú diót, füget, orosz teát...

TÁRS, (csakis komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott...

MAGANTANULOKAT polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi iskolai magánvizsgálatokra...

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt...

Helyiség rövidesen átadása miatt az összes asztalos, karpitos, rézbutor, kelme és szőnyegek...

A világító „THE ROYAL” Gramofonokat minden recsegés vagy utozás nélkül mesés tiszta hanggal...

TELEFON 71-52. sz. BUTOR u. m.: háló-, ebédlő-, úri- és leány-szobák: a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig olcsón...

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás.

Fürdőkádak magy. kir. szab. fűtéssel jégszekrények, fotéui és gyermekkádak kaphatók Wiesel Adolf Váci-körút 47.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen...

ÜGYNÖKÖK Minden szakmabeli egyének tetemes keresetre tehetnek szert...

Értékpapírbank, Rotter, Budapest, V., Honvéd-utca 4.

Soványosság! Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora.

30 koronáért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban...

Szárnyas, hus, vaj bérmentve bárhova utánvétellel 5 kilós csomag! 1 hizott liba vagy 3-4 kacsa...

Karácsonyi és ujévi vásár December 1-től Január 1-ig. Az összes hangszerekből. Milyen leszállított árak.

MARNITZ FRIGYES Budapest, VIII. 4. József-körút 37-39. szám. Óriási raktár gramofon és lemezekben.

Elsőrendű Singer varró-gépeket nagyban árban és minden árfelemlés nélkül havi 8 és 10 K részlete szállítunk...

Tíz lemez 10 forint. Hulló falevél, Balkán hercegnő, Czigány-szerzem, Luxemburg grófia...

Gramofon Áruház BUDAPEST, Himző-u. 5. Kapható a kiadó Athenaeum részv. társaság könyvkiadó-hivatalában...

INGYEN TANULHAT november 1-től két hónapig a kereskedelmi szaktanulókat, gépirás, gyorsírást, helyesírást, szépírást, német nyelvet...

Zálogcédulát, Brillantot, gyöngyöt, ékszert, aranyt, ezüstöt és régiségeket veszek. All-Wien porcellánt, régi bronz, osontárgyakat...

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3. félémelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek...

Nevelőnőket német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat aronali belépésre ajánlok...

Kézimunkák alkalmi vétele 30 db rajzolt kézimunka 10.— korona. 14 db rajzolt kézimunka 5.— kor., teljes hozzávaló selymekkel...

Most jelent meg az 1911-ik évre szóló ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA 52-İK ÉVFOLYAMA.

Orvosok, ügyvédek, kereskedők, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA az 1911. évre.

Ára tartós kötésben 2 K 60 f. Kapható a kiadó Athenaeum részv. társaság könyvkiadó-hivatalában...